

Maročnina mesečno
25 Din. za inosem-
stvo 40 Din -- ne-
deljska izdaja ce-
loletna 96 Din, za
inosemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2996 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Ideja je večna

Kmalu bo preteklo štirideset let, odkar je bil Janez Evangelist Krek ustanovil v Ljubljani leta 1894 Slovensko katoliško delavsko društvo. Bili so po veliki večini sami majhni ljudje iz vrst ročnega delavstva, ki jih je bil naš veliki pokojnik takrat zbral okoli sebe: Gostinčar, Ziller, Miha Moškerc, Milavec, Bahar in drugi. Od mož duševnega dela in peresa je prvi stopil na njegovo stran takratni kapelan Andrej Kalan, ki je že pred Krekom načel pri nas socialno vprašanje v smislu krščanskega socializma. Pod tem imenom se je po pobudi vseskozi praktično usmerjenega dr. Kreka začelo pri nas gibanje, ki je okoli delavškega jedra združilo tudi kmetsko ljudstvo in končno predramilo tudi svetno inteligenco. Ideja krščanskega socializma in demokracije je bila središče, iz katerega je izjavljalo življenje v ves slovenski ljudski pokret do današnjega časa. Zato letos, ko se spominjam ustanovitev Katoliškega delavskoga društva, praznujemo obenem štiridesetletnico tiste obnove slovenskega javnega in kulturnega življenja, ki pomeni pri nas preobrat iz liberalizma preteklega stoletja v novo dobo, ko je namesto pretežno individualističnega gledanja na človeka in družbo zavladala socialna miselnost v duhu krščanstva. To gibanje je pri nas pod Krekovo zastavo zajelo polagona vse sloje in stanove in se je iz ozko strokovnega okvirja, v katerem se razvija borba delavstva za svoje pravice, razširilo na vse našo politično življenje. Toda tudi je vedno črpalo svoje moči iz idejnega zaklada krščanskega socializma in njegove demokratične podlage.

Oblike se porajajo, rastejo in umirajo, da dajo prostora drugim, ideja pa ostane, da si poisče novim časom in potrebam odgovarjajoče forme — pri tem pa se ideja sama obogati in razvija do svoje polnosti. Kar je bilo, se v zgodovini nikdar več ne povrne takšno, kakor je bilo, pač pa se po svojih pozitivnih in nemilivo vrednih osobinah ohrani prerojeni v novih oblikah ali pa, kakor poje največji in najglobiji pesnik sodobnega evropskega človeštva, prerano umrl Rainer Maria Rilke: »To je smisel vsega, kar je bilo, da ne ostane z vsemi svojimi nevažnimi pritikljanji, navlako in težo, ampak, da se povrne čisteje v naše bistvo, iz katerega vnovič zrasste ko čudovit vrt v novih cvetih in sadovih« (Das Buch der Bilder: Dem Andenken von Paula Becker-Modersohn). Podobno lahko rečemo o katoliškem prerooru slovenskega naroda, da so njegove vnanje oblike otrok časov in razmer, s katerimi delijo njihovo usodo, da pa njihove osnovne ideje niso samo postale duhovna last vsega našega naroda, ki so ga dvignile iz zadohlega ozračja malenkostnega sebičnega bita liberalne ere v visoko duhovnost in požrtvovanem idealizem — ampak da so ga usmerile za vso bodočnost kot samozavesten narod, ki bo svojo usodo snoval na svojih zdravih ljudskih in ravstvenih tradicijah. Ta usmeritev pa nam je bila dana po onih naših možeh, ki so pred štiridesetimi leti, navdušeni po naukah velikega Leona, Kettelerja in Vogelsanga, zasnovali krščansko-socialno delavsko organizacijo in obnovili v javnem življenju misel krščanske demokracije, kakor počiva v jedru že v družboslovnih sistemih srednjeveške filozofije, ko se je začela graditi veličastna stavba krščanske kulture na vseh področjih.

Zato se moti, kdor meni, oglušen po silnem trušču in pišu sodobnih revolucionarnih pokretov od skrajne leve do skrajne desne, da je krščanska demokracija sama postala žrtve vse požirajočega časa in njegovih men. Ideja krščanske demokracije je imela svoje oblike, svoje stranke, svoje natanje; njeni voditelji in njene organizacije so se prilagodevale razmeram; so ustvarjajoč svojo zamisel, delale napake; so imele svojo dobo mladostne rasti in polnega razsveta in svoje jeseni — misel krščanske družine ljudi, stanov in narodov, ki drug drugega ne bodo izkorisčali, ki se ne bodo ločevali v sovražne tabore kakor živalskih razredov, ki bodo v službi splošnega blagra vsi kot delavci občestva vzajemno med seboj povezani in deležni vseh gmotnih in duševnih dobrin po izmeri svojega truda in moralne vrednosti — ta misel je večna in ne more ugasniti. V komunizmu, fašizmu in v Bog ve še katerih pokretih, ki so bili ali bodo, se ta ideja lomi, izkrivljena po zmotah, ki so vse v skrajnost pretirana resnica, samo v krščanstvu je kot ideja uresničena v vsej svoji čistoti, osnovana na idealističnem ali, če hočete, spiritualističnem nazoru o vesoljstvu in vesoljstvenem dogajanjem — kar se njene realizacije v danih razmerah časa in prostora tiče, to je stvar ljudi, njihove morale zrelosti in dobre volje, njihovega idealizma in praktične zmožnosti. Na vsak način je treba vedeti dvoje: prvič, da se na teoretični osnovi tako zvane materialistične dialektike ne da zasnovati trajen družabni red, ki nujno zahteva idealistične filozofske osnove — drugič, da tudi še tako idealistično zasnovan družabni red mora ostati utopia, če ga ljudje zaradi svojega praktičnega materializma ne morejo in nečo realizirati, če so krščanski samo po besedi in formi, ne pa po bistvu, po miselnosti in dejantu.

Sveda poleg ljudi deluje na preobrazbi človeške družbe še drug, neprimereno važnejši faktor, ki ga eni imenujejo zgodovinsko usodnost, kristjanji pa božjo previdnost. Ta je, ki izbira pot in način, kako se preobrati človeštvo izvršijo, in navadno so ta pota in načini taki, da jih omejeni človeški razum ne sluti in ne pričakuje, da ga presenečajo, tako da pod nedoumljivost večne modrosti onem. Toda končni rezultat je vedno tak, da odgovarja tistem božjemu zamislu svetovnega in družbenega reda, ki nam ga je odkril kot sveto in nujno zahtevo krščanskega verskega svetovnega nazora Kristus in kateremu smo dolžni stremiti ter zanj založiti vse svoje moralne sile. Ker nam pa niso bili odkriti konkretni načini in konkretni oblike, kako to zamisel krščanske družbe v posameznih stopnjah zgodovin-

Avstrijski katoličani budno na straži...

Značilna okrožnica
Katoliške akcije
v linški škofiji

Dunaj, 27. maja 1934.

Skofijski svet gornjeavstrijske Katoliške akcije, ki je najbolj delaven v vsej avstrijski državi, je razposlal zaupno okrožnico na vse člane svojega področja, ki je vzbudila v vseh krogih najresnejše pozornost, ker po mnenju resnomslečih ljudi povsem pravilno in stvarno presoja notranjopolitični razvoj v Avstriji. Linški škof, v čigri delokrov, ravno spada imenovani svet Katoliške akcije, je zaslovel že lanskoto leto po svoji jasni pastirski okrožnici, ki jo je naslovil proti rjavim (hitlerjevskim) in snoparskim (italijanskim) fašistom. Zato je imenovana okrožnica že večjega pomena. Dobili so jo vsi avstrijski škofje in vse vodilne osebnosti v Katoliški akciji v Avstriji. Razdeljena je na tri dele:

Katoliška društva

Priča podaja natančno in podrobno sliko notranjopolitičnega stanja, predvsem, kolikor se to tiče naše sv. Cerkve in čisto naših društiev. Ugotavlja predvsem, da tudi tu pri nas obstaja v mnogih krogih takozv. domovinskega gibanja pogubno in stremljeno »izenačenja«, kakor ga opažamo pri naših severno in južno-zahodnih sosedih. On ugotavlja, da so se že ustanovila taka »nadstrankarska« žuženja, ki sedaj več ali manj jasno zahtevajo, da prenehajo vsa podobna katoliška društva ter da prestopijo nujih članov v novoustanovljena žurnežnja. Ta stremljena so imela pri nekaterih manjših organizacijah uspeh. To jim daje pogum. Sedaj skušajo na podoben način izločiti iz javnega življenja vsa katoliška delavska društva. Pripravlja se naskok na katoliškega kmeta. V eni deli se namreč ti poskuši izenačenja kmetov in društev imeli popolen uspeh. To bi pa bil za Cerkev seveda velikanski udarec, aksi ob vsi kmetje moralni prestopiti v novo ustanovljena, vse prej po katoliška društva. Podoben udarec grozi tudi katoliškim mladinskim in učiteljskim društvom, torej ravno onim ustanovam, ki so bile do sedaj najtrdnejše opora KA ter zanesljivi zaveznički v boju zoper moderno poganstvo. Da pri teh svojih stremljencih tem laže uspe, se ta novoustanovljena društva ter njih stvaritelji kaj radi sklicujejo na papeževu okrožnico Quadragesimo anno. To pa populoma po krivici, kot pravi ta gornjeavstrijska okrožnica. Papež namreč zahteva, da »stanovsko« državo tvorijo stanovi kot taki, i delodajalcji i delojemalci, ne pa kaščnaki zasebna društva, ki zastopajo le koristi določenih oseb ali struj. Ta »zasebna« društva, kot jih imenuje omenjena okrožnica, so že dosegla marsikak uspeh, predvsem v tem, da jih je bilo v mnogih primerih klub nujnih neznanosti priznano enako veliko število zastopnikov, kot močnim katoliškim.

Domobranci ali Heimwehr

V drugem delu okrožnica jasno označuje domobrance (Heimwehrce) kot krive. Priznava sicer njih pomen na vojaškem poprišču (kako tudi ne, ko so do zob oboroženi ter imajo poleg tega še vodstvo vseh varnostnih organov v rokah), a odločno zavrača možnost, da bi bili ti krog tudi na kulturnem polju medrodajni. Nujih vzor je snoparska izenačena država, kot jo imata naša sosedia; vzor, katerga dosegla jih tudi, da si prisvajajo preveč vpliva pri vladu, kar je na drugi strani tež v kvar, enkrat zato, ker postane ta tako sondeležena mržnja, katero ima velik del prebivalstva našega domobrancem (Heimwehr), drugič pa tudi zato, ker je vpliv teh krogov kriv, da je vodila vlade podvzel marsikak korak, ki je bil večkrat v popolnem nasprotju z njegovimi prejšnjimi izjavami, kar gotovo krši zaupanje

NE POZABITE!
tekne ob
vsakem času!

njegovih sotrudnikov in podložnih napram njemu.

Kako preprečiti nevarnost

Tretji del skuša pokazati nekoliko sredstev in potov, kako ta neugoden razvoj ukiniti in preprečiti. Najprej zahteva, da naj doberes katoliški možje v mnogo večji meri odkazana vplivna mesta, potem pa, da naj se izda odlok, da so katoliška društva že brez drugega, torej brez prestopa in članarine, članice domovinskega gibanja. To bi ohranilo njih enotnost in trden vstop, t. j. njih odporno in dejatno silo.

Sedaj šele popolnoma razumem, zakaj se del naših škofov ni udeležil slavnosti ob prički proglašitve nove avstrijske ustave. Takrat so rekliti, da škofje niso bili povabljeni, oziroma, da so bili povabljeni prepozno (sic!). Sedaj vemo, da so bile vendar le resne besede onesnažene avstrijskega škofa, ki je še nedolgo tega izjavil v krogu sobratov: »Pri nas pa res nihče ne ve, kdo prav za prav vladala!«

Razmere so torej res hudo zamotane pri nas v Avstriji. Več struj rine v ospredje. Katera bo zmagala, to je seveda še vprašanje, ki nas skrb v vznemirja, tembolj, ker so rujavi (hitlerjevi) in rdeči še vedno močni. Toda v bojih rokah smo. In to tudi lahko rečem, da se versko življenje vendarle obnavlja. In to je končno le odločilno! ★

(Gornje avtentično pismo, ki ga je »Slovenec« spreljal iz Avstrije, objavljamo, ker je prav naš črti, ki je naš list ni nikoli zapatil v avstrijskem vprašanju. »Slovenec« je z velikimi simpatijami spremljeval napore avstrijskega kanclerja, da izvrši obnovo svoje države na krščanskih osnovah in v duhu pačevnih socialnih okrožnic. Toda vedno smo se bili družbe, ki se je okrog kanclerja zbirala, ki mu je jemala svobodo odločevanja, da ni

Pismo iz Italije

Škof dr. Fogar ni odstopil

2. junija.

V Turinu, kjer so bili marca meseca zaprli 30 intelektualcev in 300 delavcev, so vnovič arretirali več delavcev. Komisija je obesdila na 3 leta konfinacijo Cesarja Colombo, na 2 leti inženjerja Marka Segré in dr. Attilija Segré, na 1 letu pa delavca Mussa in Guaita. Profesorja Ginzburga in Siona Segré pa so izročili izrednemu tribunalu. Kljub temu turinsko delavstvo ne klone duha in je čedajo bolj bojevit razpoložen, kar turinski policiji dela velike preglavice.

V prvič pod novim režimom in sploh v zgodovini moderne Italije so uradniki letalskega ministra dobili plačo z zamudo 7 dni ter se je to utemeljilo s »težkočami v blagajni...«

Mussolini je ustanovil prvi 8 korporacij po novem korporacijskem zakonu. Obenem s to uredbo pa podjetja znižujejo delavstvu mezde. Efekt si lahko mislimo.

Aretacije in konfinacije slovenskih duhovnikov v Primorju so po vsej Italiji zbudile veliko pozornost, tembolj, ker je eden od konfinirancev, prof. gorjškega bogoslovja Mussizza, Italijan. V Italiji, kjer so široki množici razmire v jugoslovanskem Primorju neznanе in kjer borbe za materni jezik v cerkvi sploh ne razumejo, si tega ne vedo prav tolmačiti in smatrajo, da gre za antifašistične pojave. Škof dr. Fogar se je že pred časom vrnil iz Rima v Trst, kjer so mu italijanski verniki priedili navdušene manifestacije. To se smatra v Italiji kot znak, da prebivalstvo nikakor ne drži s fašizmom. Ker škof dr. Fogar ni resigniral, kar so odločno želi g. Mussolini, od katerega je očvidno izzla inicijativa za to akcijo, ne bo resnično poročilo emigrantskega lista »Giustizia e libertà«, ki trdi, da je škof dr. Fogar že odložil svojo škofovsko ob-

last v Trstu. (To poročilo je prinesla tudi belgrajska »Politika«. — Op. uredn.)

Fašisti aretirajo dalje slovenske duhovnike

Sušak, 2. junija.

Iz Gorice poročajo, da je bilo tam arretiranih več slovenskih duhovnikov. Ne gre torej samo za aretacijo in konfinacijo bogoslovnih profesorjev Antonia Rutarja, ki je po narodnosti Slovenec, in mons. Mušiča, ki je po narodnosti Italijan, temveč tudi za aretacijo drugih okoliških duhovnikov. V četrtek je bil arretiran Filip Kavčič, župnik v Crnem vrhu. Dosej še ni znano, ali je bil že konfiniran. Kavčič je obdolžen, da je slovenske vernike nagovarjal, naj hodijo v slovenski pridiagi, torej ne k Italijani. Vzrok aretacije ni točno znan. Znano je le, da je imel župnik nedavno incident z oblasti radi Italijanske pridige v cerkvi.

Obisk francoskega zunanjega ministra Barthouja v Jugoslaviji

Pariz, 2. jun. AA. »Petit Parisien« poroča, da je zdaj že določeno, da obišče francoski zunanj minister Louis Barthou Romunijo in Jugoslavijo v drugi polovici meseca junija. Iz Pariza odpotevajo 18. junija v Bukarešto. Tjakaj prispe 20. t. m. Barthou ostane v romunski prestolnici 48 ur. Iz Bukarešte pojdje francoski zunanj minister v Belgrad. Da bi bilo treba potovati po ovinku vdolž romunsko-jugoslovanske meje, bo Barthou po poročilu tega lista potoval z železnicu do Oršove, od tod pa nadaljeval pot po Dunavu z ladjo. Francoski zunanj minister ostane tudi v Belgradu dva dnia.

Spopadi med Rusi in Mongoli

Sanghaj, 2. junija. c. V zunanjji Mongoliji je danes zopet prislo do krvavega spopada med Rusi in Mongoli. Gotovo ima tukaj zopet prste vmes Japonska, ki hoče na vsak način zasesti tudi zunanj Mongolijo, da bi tako odsekala Rusijo od Kitajske.

Do spopada med Rusi in Mongoli je prišlo radi tega, ker so obmejne vojaške oblasti konfiscirale mongolskim kmetom živilino. Delajo pa so to Japonci in Rusi izmenoma. Topot pa so Japonci nahajšči mongolski kmete, da so se uprli Rusom, in sedaj je prišlo do prave vstaje kmetov, katero morajo sedaj Rusi zadušiti samo z orojem. Japonske čete pa so že koncentrirane na mongolski meji in bodo v najkrajšem času intervenirale, da zatrejo nemire v zunanj Mongoliji.

Dunajska vremenska napoved:

Slepomišenje v Ženevi

Europa je sedaj razklana v dva tabora, ki se ne moreta sporazumeti

Zeneva, 2. junija b. Ce se skrbno prouči da-nšana debata na razorožitveni konferenci, se pride šo sklepa, da ni nastalo nič novega. Ugotovi pa se lahko samo, ne da bi se pri tem vstopovalo francosko-angleško razpotje, da je vprašanje varnosti mnogo bolj prislo do izraza kakor kdajkoli poprej. Priznala sta ga Henderson in Norman Davis ter končno Litvinov, Grčija in države Male zvez. Tako so se zbrali na eni strani pristaši ideje varnosti, na drugi strani pa so oni, ki poslavljajo zahteve, nameč, da se kot izhodišče za nadaljnjo pogajanja vzame sedanje že izvršeno nemško dopolnilno oboroževanje, ki se sedaj ne more nič več brisati. Vodetvo te skupine je prevzela Velika Britanija, ob strani katere je šest neutralnih držav: Danska, Španija, Nizozemska, Norveška, Švedska in Svica in menda tajno tudi Belgija. Med tem dvema taboroma je še Poljska. Zadnji poskus neutralnih držav, ki so stopili v akcijo po naročilu predsednika razorožitvene konference Hendersona, se tudi ne more vzeti kot resno akcijo. V dobro poučenih krogih pa se izjavlja, da z ozirom na skupne interese Anglije in Francije sedanje razpotje na razorožitveni konferenci za njuno prijateljstvo ne pomeni ničesar. To prijateljstvo mora ostati in bo tudi ostalo. Napovedani obisk francoskega zunanjega ministra v Londonu se izvrši brezpogojno še v teknu tega meseca. Proti Litvinovemu predlogu ni samo Velika Britanija, temveč tudi Ždružene države, Italija, Poljska in cela vrsta majhnih držav, ker tu ne gre prav za prav za ničesar drugega, kakor da se ustvari skupna fronta proti Nemčiji in Japonski, kar pa se zaradi sovjetrov ne izplača.

Mala zveza

Zeneva, 2. junija. AA. Danes popoldne se je postal stalin svet Male antante. Zunanji ministri Jefiti, Titulescu in dr. Beneš so proučili splošni položaj in določili, kakšno naj bo skupno stališče nasproti vprašanjem, ki jih bodo proučevali prihodnje dan na razorožitveni konferenci. Razen tega so določili dnevni red prihodnjega rednega zasedanja sveta Male antante. Eno glavnih vprašanj, o ka-

tem bodo razpravljali na prihodnjem zasedanju sveta Male antante, bo vprašanje regionalnih pakrov. Prihodnje zasedanje sveta Male antante bo v Bukaresti junija meseca po povratku g. Jefitiča iz Pariza.

Veselje v Posaarju

Pariz, 2. junija. AA. Iz Zeneve poročajo, da so se tankaj končala pogajanja o pogojih plebiscita v Posaarju. Pogajanja so trajala več tednov. Po tem sporazumu bo plebiscit 13. januarja 1935.

S tem sporazumom so točno opredeljena jamstva za pravilno izvedbo plebiscita in za zaščito saarskega ljudstva. V sporazumu je prišlo do polnega izraza francosko stališče. Zaščita saarskega prebivalstva bo enaka za vse. Sestavilo se bo disciplinsko sodišče, ki bo leto dni po plebiscitu proučevalo in reševalo vse pritožbe, ki bi jih eventuelno saarsko ljudstvo poslalo v rešitev. Nalogata sodišča bo, da vsakogar zaščiti pred preganjanjem. Plebiscit bi se imel izvršiti 13. januarja 1935.

Saarbrücken, 2. jun. TG. V vsem Posaarju so prenehale demonstracije takoj, ko se je pozno v petek zvedelo, da je plebiscit določen na dan 13. januarja 1935. Vse hiše so bile okrašene s krasnim ejetjem. Od poldneva do pol ene so po vseh cerkvah zvonili zvonovi. V soboto ponoči so bile po vseh cerkvah zahvalne službe božje. Vodilna Saarbrücker Zeitung piše, da bo 13. januar dan sprave, ki ga saarsko prebivalstvo navdušeno pričakuje. Saarsko ljudstvo bo sedaj bolj kot kdaj poprej ohranilo disciplino in mirno čakalo na bodočnost. Tudi industrijska trgovina glede v lepih bodočnostih in snuje načrtje. Gospodarska življence se bo počasi zopet rasgibalo. Vodilni saarbrückeri časopisi trdijo, da je glavno odločitev glede saarskega vprašanja padla že v predpogajanjih. Zaradi tega bo saarsko ljudstvo, nad katerim je dolgo v preteklosti ležala ubijajoča negotovost, pričakovalo z težko mornostjo in disciplino dneva, ki bo odločil njegovo povrnitev k nemški domovini. Ves saarski ljudstvo se zahvaljuje italijanskemu delegatu v Ženevi, baronu Aloisiju, za njegovo posredovanje.

Občinske volitve na Poljskem

Poraz vlade — uspeh opozicije

Opozicija je po vsej Zapadni Poljski zmagala nad vladnim blokom

Krakov, 2. junija. Z. Uradnega poročila o izidu občinskih volitev se vedno ni, čeprav je pretekel že en teden, odkar so se vrile. Po zasebnih informacijah, ki jih objavljuje posamezne stranke pa dobivamo vtiš, da je vladni blok doživel občuten poraz, ker je na mnogih krajih opozicija dosegla nepričakovane uspehe in se je vladni blok držal prav za prav le v Galiciji, v ukrajinskih krajih in na vzhodnem delu Poljske, torej v krajih, kjer se volitve delajo, med tem ko je v sredini in zapadni in bolj razviti Poljski opozicija odnesla nedvoumno zmago. V vseh večjih mestih so zmagali opozicionci. V Lodžu, ki je drugo največje poljsko mesto in sedež industrije, je vladni blok dobil komaj

8 mandatov, med tem ko so opozicionalni nacionalni demokrati dobili 40 mandatov in občino v svoje roke. Enake vesti prihajajo tudi iz drugih krajev, kot iz Katovic, Poznanja, Torunja, kjer je povsod opozicija silno napredovala. Neuspeh vladnega bloka razlagajo s tem, da je opozicionalna nacionalno demokratična stranka uspešno agitirala proti vladni vsledi njene Nemčiji prijazne politike, ko je spomin na nemško nadavlado v vsej zapadni Poljski še vedno svež in tamšnje ljudstvo nikar ne more razumeti, da bi tako strašno preteklost bilo treba kar naenkrat pozabiti. Značilno pri sedanjih volitvah je tudi dejstvo, da so židle na vsej fronti napredovali.

Praznik sv. Rešnjega Telesa v Nemčiji

Hitlerizem je bojkotiral Telovo

Naval katoličanov v procesiji je bil letos večji kot prejšnja leta

Monakovo, 2. junija. Z. Polagoma prihajajo poročila iz raznih krajov Nemčije o načinu, kako so letos proslavljali praznik sv. Rešnjega Telesa. Razlika med lani in letos je velikanska in vsak, kdo je videl nekdanje cerkvene slovesnosti in jih primerjal z letosnjimi, je moral biti hudo razočaran. V Monakovem na primer se je svoje dni udeležila vse vladna procesija, medtem ko je vojaštvu tvorilo špalir po vseh ulicah, koder se je procesija razvajala. Javna poslopja so bila vsa v zastavah. Letos ni bilo ničesar tega več. Narodni socializem je procesijo sv. Rešnjega Telesa uradno bojkotiral. Katoliška društva niso smeli nositi uniform, ne razvijati zastav, niti natikati družbenih znakov. Javna poslopja so bila brez zastav in tudi zasebne hiše so iz strahu pred narodnim socializmom in pred re-

preslijami opustile staro navado, da oleplajo okna in razobesijo zastave. Ulice so bile mrtve, le to je bilo videti, da se je procesije udeležilo letos več ljudstva, kot preje in da je bilo skupno petje in skupne molitve mnogo močnejše nego prejšnja leta.

V Badenu je vladova objavila, da Telovo ni več državni praznik in da se sme praznovati le po občinah, kjer je katoliška večina. Okrajni glavarji so imeli odločilno pravico. Ta uredba je povzročila največjo zmedo in rodila pri katoličanih prečanje, da hoče narodni socializem na ta način preči splošne vsake javne procesije. Uradništvo se procesij ni upalo udeleževati. A kjer so se vrile, so bile procesije bolj veličastne kot v starri Nemčiji. Rujavih uniform ali hitlerjevskih zastav ni bilo v nobeni procesiji.

Zbor Zveze mest

Belgrad, 2. junija, m. V prostorih hotela Srpski kralj je bil snoči banket, ki ga je priredil belgrajski mestna občina na čast predstavnikov mestnih občin, ki so se udeležili včerajšnjega sestanka Zveze mest kraljevine Jugoslavije. Banketu je poleg ostalih prisostvovali tudi notranji minister Žika Lazić, ki je o novem zakonu o mestnih občinah izjavil, da je hvaležen Zvezni mest za številne inicijative glede novega zakona o mestnih občinah, ki bo zamenjal dosedanje različne zakone. Minister Lazić je dejal, da bodo v zakonu nekatere nove stvari, ki jih doslej ni bilo, na katere pa se bodo mesta kmalu navadila. Končno je poudaril, da bo vladata zakonski osnutek v kratkem predložila narodnemu predstavništvu, kjer se bo pretresal še v teknu tega meseca. Člani Zvezne mest kraljevine Jugoslavije so danes napravili z avtobusom belgrajске mestne občine skupen izlet na Avalo in Oplenac, kjer so položili venec na grob neznanega junaka in na grob pokojnega kralja Petra.

Prva obletnica, odkar je odšel g. prelat Kalan

Niso vsi dočakali brstja in sadov svojega dela. Nebo je prelatu Kalanu naklonilo dobro, da je mogel zreti mogočno rast in razmah mladega pokreta, doživel je še tudi viharje, ki so zadivljali nad njegovo setev, a je odšel od nas v prepričanju, da jo pokončali niso in je ne bodo.

Vsaka doba je velika in pomembna. Vedno so ideje, ki čakajo utelešenja, vedno so naloge, ki bi jih bilo treba zvršiti. Toda uspeli bodo le može, ki bodo tako iskreno verovali v živilensko resničnost stvari, ki jo zastopajo, kakor je veroval svoje dni krog okrog prelata Kalana, ki se bodo tako pogumno in vztrajno borili in tudi trpeli za pravično stvar, kakor pionirji katoliškega pokreta na Slovenskem; in ki bodo tudi tako iskreno in nesobično ljubili svoj narod, kakor ga je ljubil prelat Kalan, ki je v vsakem najmanjšem človeku ne le gledal božjo podobo, ampak tudi drobec svojega izmučenega in izbičanega naroda. Samo može močnega hotenja in polni srčne topiline, skrakači čisti katoliški značaji, ki jih nasprotnik lahko 50 let dan za dnem blati, a mora ob njihovi smrti kloniti pred njihovim poštenjem — kakor se je zgodilo pri rajnem Kalanu —, samo takšni može so vredni in tudi edino poklicani voditelji našega ljudstva.

Toda koliko jih je, ki bi zlasti med mlajšo generacijo poznali svetli lik javnega kulturnega delavca prelata Kalana? O takšni vodilni osebnosti bi pri kakem drugem narodu že davno izšle knjige ali vsaj monografija, nam Slovencem pa se po pravici očita, da ne znamo ceniti svojih velikih mož, pa čeprav niso ravno vsakdanost. Večkrat čujemo na mladino nasloven očitek, da ne spoštuje borbe in žrtev prejšnje generacije. Toda kako in odšek naj jo pozna, če jo ji nihče ne odkrije?

Rajni prelat je imel širok krog prijateljev, ki še vsi žive in so vsi dobro vešči peresa. Potem se je ob njem šolala in rasla ena celo mlada katoliška generacija. Ali se v tem legijonu katoliške intelligence ne bi našel eden, ki bi se s skromno biografijo v imenu vsega naroda hvaležno oddolžil tako plemenitemu in velikemu možu? In če tega ne bi zmogel samo eden, pa bi jih brez dvoma zmoglo več, ki so dodobra poznali rajnega prelata, bili skozi desetletje njegovi zaupni prijatelji ali občudovalci. Sedaj, ko so spomini še sveži in vse priče prelatovega dela in življenja še žive, ni to nemogoča stvar. Treba je le dobre volje, pa bomo lahko že za drugo obletnico prelatove smrti dobili v knjigo zajet svetel lik Andreja Kalana, da se bodo ob njegovem bogatem in globokem notranjem življenju mogli sodobniki in zanamci likati duha in plemeniti srce. Naj bo to prvi njegov spomenik!

Prečak je gospod prelat danes le še svetnik onkraj brega, ki pa meče toplo luč v naš čas in v naše razmere in osvetljuje naši generaciji pot, ki edina vodi krščanskega človeka in javnega delavca do trajnih živilenskih uspehov. Saj ideje so vedno tukaj, treba je le osebnosti, ki jih ozivovorijo in dvignejo, kakor se ob močnem drevesu dvigne bršljan v višino, ki bi drugače ostal skrit in pohojen na tleh. V svojem času je velika doba mlade demokracije in katoliškega preporoda našla tudi velike ljudi med našim narodom. Bili so to pogumni orači, ki so na globoko zastavili in niso gledali nazaj, ampak le naprej v bodočnost. Povsed so sejali krščanska kulturna semena, na vseh področjih so oblikovali novega človeka in pravljali novo, svežo krščansko socialno ero med slovenskim ljudstvom.

Prečak Andrej Kalan je umrl binkoštno soboto, 3. junija 1933 ob 5 popoldne.

Ob 40 letnici krščansko-socialnega gibanja na Slovenskem

Danes krščansko delavstvo praznuje 40 letnico krščansko-socialnega gibanja na Slovenskem. Prav za prav bi ta jubilej moral obhajati vse katoliške slovenske organizacije, ki temelje na krščansko-socialnih načelih; saj je tisto mlado gibanje pred 40 leti ustvarilo temelje za vse poznejše delo. Ampak od nekdajnih velikih osrednjih krščansko-socialnih organizacij — izvzemši strokovno organizacijo krščanskega delavstva — ni več.

Jugoslovanska strokovna zveza je izdala slavostno številko svojega glasila »Delavska Pravica«, ki v celi vrsti člankov in razprav obravnava zgodovino tega gibanja, ugotavlja sedanjeno miselnost in poudarja glavno nosilno idejo.

V tem oziru je važen že uvodni članek »O čemer ni debate«. V njem člankar med drugim pravi:

»In če se je komu kdaj delo, da je Jugoslovanska strokovna zveza zašla bolj ali manj na stranpot, se je to pač samo z delo, je bil to le vitez, nikakor pa ne dejstvo.« Nato pa ugotavlja vso silno težino delavskoga socialnega vprašanja, ko človek — in tudi organizirana skupnost — včasih za trenotek skoraj omahne. Toda za trajno smer janči temeljno načelo: Iz Boga, z Bogom, za Boga. Na podlagi tega člankar ugotavlja te-le-točke, ki se jih JSZ hčete držati: 1. Celi katoličani, otroško vdani sv. Cerkvi in sv. očetu, prežeti živega krščanstva. 2. Zvesti udje apostolske črede, vdani svojim škofom. 3. Organizacija, ki se mora boriti za najosnovnejše pravice članov. 4. Borimo se zoper kapitalizmom, ki je škodljiv in nemoralen po svojem materialističnem počelu, po svojem delu in smotru.

Jasno je iz tega članka, da je v njem izražen duh tistih, ki so pred 40 leti prvi polagali temelje krščanskemu socialnemu gibanju. To je Krekov duh!

Isti duh je izražen v članku »Quadragesimo anno in mi, ki ga je spisal V. Z. Tržič. V tem članku je izražena popolna in vsestranska podprtost do idej, katere je podal v svoji okrožnici papež Pij XI., postavljajoč krščansko-socialno gibanje na korporativni princip. K temu pisec določa: »Ta in oni bo podvomil o možnosti korporativnega sistema, katerega naj pripravlja strokovna organizacija. Če so možne pri nas razne produktivne zadruge (Zebljarska v Kropi, Runo v Tržiču itd.), ki so popolnejše oblike kot pa korporacije, se mi zdi, da je možen tudi korporacijski sistem, seveda ob pravičnem sodelovanju državne oblasti. Sklepa pa člankar svoj članek s temi besedami, kažčo s prisom na razne sodobne poskuse »stanovskih države«.

Dvakrat si preberi te odstavke okrožnice in potem presodi, ali so današnje »stanovske države res stanovske? Mislim, da smo še daleč stran, a to nas ne sme motiti. To so pač vzhravi prehodni poizkusi, za katere je zagrabil pretirani nacionalizem, ko iz lastne moči ni mogel postaviti nikakih idej. Kakršni ljudje bodo vstajali iz naših organizacij, taka bo naša bodočnost. Katoličani smo v preizkusnem ognju. Izkažimo se!«

Silno zanimajo je kronika krščansko-socialnega gibanja. Navajamo podatke iz predvojne dobe:

Leta 1893 ustanovil dr. Janez Ev. Krek v Idriji prvo »Slovensko katoliško delavsko društvo«. 8. novembra 1894 izide prva številka lista »Glasnik« pod uredništvom Franceta Zillerja. 22. julija 1894 je ustanovljeno v Ljubljani »Slovensko katoliško delavsko društvo«.

8. decembra 1894 se ustanovil prva gospodarska zadruga I. delavsko konsumno društvo v Ljubljani.

13. oktobra 1895 se vrši prvi kongres, ki sprejme od dr. Kreka predlagani »Socialni program delavskih stanov«.

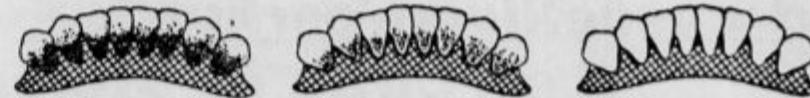
Leta 1897 nastane iz delavskega »Mladinskega društva« »Slovenska krščanska socialna zveza v Ljubljani« (ljubljansko delavsko društvo), ki izgubi deloma populorno delavski znacil 8. septembra 1902, ko se preosnuje v centralo delavskih in ostalih prosvetnih društev. V aprilu 1894 se osnuje »Delavsko stavbno društvo v Ljubljani«. Strokovnemu društu sorodno je bilo 1897 ustanovljeno železničarsko društvo, ciljem strokovne organizacije bolj odgovarjajoče je bilo podporno društvo tobačnega delavstva v Ljubljani iz leta 1900, prava strokovna organizacija pa je bila rudarska v Idriji (leta 1903). Te faze preide tudi papirniška organizacija (24. junija 1895). Leta 1899 preneha izhajati »Glasnik«, leta 1904 pa izide »Naša moč«, ki izhaja kot predvsem strokovni list do leta 1922.

Po letu 1904 prevzamejo Slovenska katoliška delavská društva politične naloge. Njih glavo tvori »Izvršilni odbor kršč. soc. delavstva«. Leta 1909 v septembri se ustanovi Jugoslovanska strokovna zveza kot centrala krščanskih strokovnih delavskih organizacij, razen železničarov in tobačnih delavcev, ki imajo centrali na Dunaju. JSZ sledi leta 1914 56 skupin z nad 4000 članimi. Od začetka gibanja do leta 1914 je bilo pet vseslovenskih delavskih shodov, ki dajejo gibanju smernice.

Katolički Slovenci, ki izhajajo iz krščanskih socialnih načel, se veseli tega jubileja, ki je tudi njihov jubilej, ter iz srca žele, da bi tu javno izklicane deje v bodoče še bolj trdno povezale v

Zahvaljujte samo enkrat izrecno Radensko, pa boste videli, koliko pomeni

ZOBNI KAMEN ODPRAVLJEN

V KOMAJ 8 MESECIH

ugotavlja zobni zdravnik

Brez zobnega kamna za vselej Nobene nevarnosti ni več, da Vam pokvari zobni kamen zobe ali pa da boste še obnje! Kdor si redno čisti zobe s Sargovim Kalodontom, se ubrani zobnega kamna! Zakaj Sargov Kalodont je edina zobna krema pri nas, ki ima v sebi znanstveno priznani sulforinicinov oleat po dř Bräunlichu, ki odpravi nevarni zobni kamen in ki prepreči, da se ne naredi drug. Kdor porabi vsak dan nekaj minut za nego zobe s Kalodontom — ima vse svoje žive dni zdrave zobe!

Proti zobnemu kamnu

† Nadžupnik Fr. S. Korošec

Rogaška Slatina, 2. jun. Danes zjutraj ob 7 je pri Sv. Križu tik Slatine mirno v Gospodu zaspal dekan, nadžupnik in častni kanonik g. Frane S. Korošec. Pogreb bo v pondeljek, dne 4. junija ob 10 dopoldne.

Globoka žalost je zavladala v župniji Sv. Križa tuk Rogaške Slatine. Od svojih ljubljenih župljanov se je poslovil dušni pastir, ki je polnih 36 let vzorno župnikoval, in odšek k Bogu po svoje plačilo. Kanonik Frane Korošec se je rodil 27. januarja 1861 pri Sv. Marku niže Ptuja. V mašniku je bil posvečen 18. julija 1885. Nato je služil devet let kot kaplan pri Sv. Rupertu, pri Sv. Vidu in v Cirkovcih, nakar je bil leta 1894 poklican za učenega prefekta v dijaško semenišče v Maribor. Obenem mu je bilo poverjeno tudi uredništvo »Slovenskega Go-

Stirje njenega neposrednega prednika na svojem nadžupniškem mestu so bili zlatomašniki, njega je Bog poklical k sebi eno leto pred zlatomašniškim jubilejem. Marija na Ptujki gori in je poseben častilec A. M. Slomšek naj pokojnemu nadžupniku Korošcu izprosita pri Bogu bogato plačilo!

Have anima pia!

Mlin na veter,

kakršnega pri nas ne poznamo, je zgradila po holandskem vzorcu znana tovarna čokolade Mirim. Montirala in razstavila ga je na velesejmu v paviljonu »H«. Mlin je stalno v obratu. V mlinu prodajajo Holandske čokoladne izdelke in kakao. Izvedeli smo, da dobijo v mlinu gospodinje zastonj recepte, otroci igračke, gospodje pa kovčeve.

spodarja«, ki ga je v štirih letih dvignil do slovesa izbornega lista s krščansko socialno smerjo. Dijakemu semenišču pa je ostal do svoje smrti velik prizetnik v izredni dobrotnik.

Dne 1. maja 1898 je bil slovensko umeščen za nadžupnika pri Sv. Križu tik Slatine. Kdor je videl novo župno cerkev pred prihodom Franca Korošca in kdor jo gleda danes, bo vedel presoditi, kaj velikega in lepega je storila ljubezen za lepoto hiše božje na tem svetem kraju. Novi oltarji, med katrimi gre prvenstvo glavnemu oltarju; nove orgle, novi kipi, umetno slikana okna, novi zvonovi, ki so bili ob njegovem župnikovanju že dvakrat novi. Vsa pa prelepa notranjščina cerkve je ovenčala s krovu to veliko stavbo, kateri je Slomšek pol leta pred svojo smrтjo postavil temelj.

Prav tako srečne roke je imel nadžupnik Korošec na verskem, socialnem, vzgojnem in gospodarskem polju. Ustanovil je Dekliško družbo, Marijino družbo, Družbo vedenja češčenja z apostolstvom mož, Mladiško Marijino družbo, Bračno društvo, Društveni dom z meñnarjo. Ce si prišel na prvo nedeljo v mesecu k prvi sveti maši k Sv. Križu, si videl, kako dolge vrste mož in mladeničev so se zgrinjale ob obhajilni mizi, in slišal ognjevitno besedo propovednika — pokojnega nadžupnika. In ubogi v župniji so imeli v blagem pokojniku svojega krušnega očeta.

eno samo katoličko skupnost vse, kar na Slovenskem krščansko-socialno misli in dela!

V tem smislu krščanskim delavcem izrekamo svoja iskrena vožila in želje!

Tujski promet na severni meji

Gor. Radgona, 1. junija.

Od tujskega prometa imajo kraji iz severnega obmejnega pasu znatne koristi. Posebno v radgonskem obmejnem kotu se razvija tujski promet zelo razvito. Seveda predvsem krajevni promet iz sosednje avstrijske Radgome v obmejni predele Slovenskih goric. Pa tudi izrazito letoviščarski promet narašča. Poleg združilišč Slatina Radenci so pred vsemi prelepi gospodski dvore v vinogradih, ki v poletnem času ožive z letoviščari. Gornja Radgona je postal zaradi tega živahen in važen tujski prometni center. Zal pa tujski promet doslej ni bil organiziran ter enotno usmerjen. Tuji, ki so prihajali z onstrane meje, so bili navezani samo na zasebne informacije, pogrešali so tudi menjalnico. — Vsemu temu je sedaj odpomogla Tujsko-prometna zveza v Mariboru. Na iniciativi zaslужnega predsednika dr. Jančiča je ustanovila v Gornji Radgoni informacijsko pisarno in menjalnico. Z vodstvom pisarne je poverjen g. Svenšek. Komaj teden dni je nova tujsko-prometna ustanova odprta, pa se je že pokazalo, kako je bila potrebna. Nedvonom bo mnogo doprinieslo k razvoju tujskega prometa v severovzhodnem delu Slovenskih goric. — Na Telovo so obiskali novo podružnično funkcionarju Tujsko-prometne zveze v Mariboru s predsednikom dr. Jančičem in odbornikom Rogličem v Valjakom ter celokupnim osebjem mariborske glavne pisarne in nekaterimi gosti. Pripljali so se v krasnem novem Kerševem avtokaru. Med potjo so se ustavili ter si ogledali dvoje prelepih biserov Slovenskih goric in Murskega polja: Kapelo in združilišče Slatina Radence. V Gornji Radgoni so si ogledali novo podružnico. Na sestanku, ki je sledil ogledu, so bile izrečene nekatere pomembne misli in načrti glede tujsko-prometnega pospeševalnega dela v severovzhodnem obmejnem pasu.

Mineralnih vod je mnogo in različnih, ali

Radenska je samo ena!

Zahvaljujte samo enkrat izrecno Radensko, pa boste videli, koliko pomeni

prvovrstna

mineralna voda.

Brezplačno pokušanje na velesejmu paviljonu na nasproti glavnega dohoda

Pozdravljen, nadpastir, v dolenjski prestolnici!

Novo mesto, 2. junija.

Novo mesto si je nadelo danes slavnostno obleko, da dostojno sprejme in počasti svojega nadpastirja, ki prvič stopa med nas kot delice kramenta sv. birmi. V našem mestu je prihod škof nekaj izrednega, saj je sv. birma le vsakih 5 let enkrat. Zato smo ta dan tem srečanje obhajali. Po prihodu dopoldanskega vlaka se je g. škof v spremstvu mestnega župnika in dekanata novo-meske dekanije g. prosta Čerina pripeljal z avtomobilom skozi zastavami okrašeno mesto pred kapiteljsko cerkev, kjer ga je že čakalo velika množica ljudstva, zastopniki oblasti, verskih in svetih društev. Tu ga je v imenu kapiteljske duhovščine pozdravljen č. g. kan. Ferjančič Fran, takoj za njim okr. načelnik g. Loger Friderik, v imenu meščanske šole ravnatelj g. Mervič, ka osnovno šolo šolski nadzornik in upravitelj osnovne šole g. Zagorc, v imenu poštne uprave ravnatelj g. Kambič. Kot cerkvena ključarja sta Prevzvišenega pozdravila lekarnar g. Bergmann Josip st. in veletrgovec g. Turk Josip, za Vincencijev konferenco pa dr. Tiller Viktor. V imenu gasilcev ga je pozdravljen g. Baridorfer, nakar so se mu poklonili še oo. frančiškanini in usmiljeni bratje.

Prevzvišeni je nato odšel proti cerkvi. Na stopnicah sta stopila predenj učenca Jelka Skebetova in Kovač Janez, ki sta škofo pozdravila z ljubkima deklamacijami, učenka mu je podala še krasen šopek. Prevzvišeni je malo pokramljal z njima, nato pa je stopil pod slavolok z napisom: »Duhovnik,

Boga Najvišjega — pozdravljen! Tu ga je v imenu župniškega posvetna KA pozdravil predsednik odvet. konc. g. D. Veble, potem pa po vrsti za KA žena ga. Mundova, za Marijino družbo gdč. Zinka Mirtičeva, za KA dekleto gdč. Kosova, za KA fantov g. Springer, v imenu podpornega društva službenik gdč. Roza Jožef, v imenu III reda gdč. Bobnar.

Po končanih pozdravilih je Prevzvišen stopil med mlaji v lepo okrašeno ter sijajno razsvetljeno kapiteljsko cerkev, kjer je podelil vernikom, ki so se v gostih truhil zgrnili v cerkev, svoj škofovski blagoslov, nakar se je množica razšla.

Gospod knezoškof je nato obiskal ljudsko šolo, meseč. šolo in nižji razred obbeh osnovnih šol. Po popoldne je obiskal še druge razrede osn. šole ter župno pokopališče. Nato se je oglašil tudi pri oo. frančiškanih, kjer je blagoslovil kip sv. Antona, ki bo stal na hodniku med lursko kapelo in glavno cerkvijo, ter veliki križ na samostanskem hodniku, nakar je obiskal še bolnišnico Usmiljenih bratov v Kandiji. Za temi obiski je sledil pregled kapiteljske cerkve ter vsega poslovanja duhovnikov, ki so se predstavili svojemu ordinariju v kapiteljskem poslopu.

Zvečer ob pol 9 pa je bila v Prosvetnem domu, katerega je Prevzvišeni blagoslovil 1. 1930, slovenska akademija na čast našemu ljubljenemu nadpastirju.

Veseli, ker imamo prvič v svoji sredi gospoda knezoškofa, mi kličemo: Pozdravljen, nadpastir, v dolenjski metropoli!

Z NIVEA na zrak in sonce!
Ali prosim oprezno! Vaša koža se je vsled gorke obleke odvadila solnici, zato se natrite najprej z Nivea-cremo ali Nivea-oljem — oboje varuje in neguje kožo ter pospešuje, da postane naravno rujava.

Koprivnici, Djurdjevcu in Novemgradu, nas je pričakovala šolska mladina s šopki in zastavami v rokah. Vrstili so se pozdravni govorji raznih zastopnikov in iz vseh je zvenel prav iskren in topel pozdrav cele Podravine. Vsi so se zelo laskavo izrazili o lepem, discipliniranem nastopu naše dece, ki popolnoma obvlada svoj instrument, kljub tolikim letom, t. j. 5–10 let. Ves čisti donos je ostal tamošnjemu društvu »Jadranske strže« in revzem Kaknju.

— Bliža se stalnje lepo vreme. Dunajska vremenska preročevanja za bodoče dni so naslednja: Z oceana se približujejo topli zračni tokovi, ki so že došli do celine in prodriajo čedalje bolj vanjo. Povzročajo toplejše vreme, zvišanje temperature, zmanjšanje oblačnosti in splošno izboljšanje vremena po celi vrsti hladnih in oblačnih dni.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

ZAVARUJE:

POŽAR
VLOM
STEKLO
KASKO
JAMSTVO
NEZGODE
ZVONOVE
ŽIVLJENJE

POSMRTNINSKO ZAVAROVANJE KARITAS

Vsek slovenski gospodar zavaruje sebe, svoje in svoje imetje le pri naši zavarovalnici.

— Nov rudnik v Bosni. V bližini Bihača so nedavno odkrili veliko ležišče barita. Ležišče je zaradi svoje obširnosti zainteresiralo nekatere finančne skupine. Ustanovil se je poseben konzorcij, ki bo eksplotiral rudnik. Delo v rudniku se je že začelo. Zamenkat je zaposlenih 300 delavcev, dnevna kapaciteta pa znaša 3 vagone.

— Otožen 250 tatvin in umora. Pred okr. sodiščem v Banjaluku je bila razprava proti Jusufu Ružniču iz Cazina, ki je bil otožen 250 tatvin in umora nekega delavca. Ružnič je bil vodja banditske tolpe, ki je dve leti neprestano strahovala Bosan. Krajino, Ružnič jih je na razpravi priznal od 250 samo 50. Zanimal je tudi umor. Sodišče ga je obsojilo na 6 let robije in trajno izgubo častnih pravic.

— „Pecion“ peček za peanje je domać, boljši in cenjši

— Strašno krvoprelitje v Subotici. V Subotici je prišlo v petek proti večeru do strašnega krvoprelitja. Železniški uradnik Živko Živković je strejal z revolverjem na vdovo Karla Šipoša. Strel je vdovo pogodil v čelo, tako, da je bila na mestu mrтva. V tem je pritekel v sobo sin Šipošove Elimir, na katerega je Živković tudi sprožil nekaj strelov, tako, da se je zrušil na tla. Ko je morilec misil, da sta obe žrtvi mrтvi, si je še sebi pognal v srce kroglo in se mrtev zrušil. Vzroki strašnega krvoprelitja še niso znani.

— »Fovsod Boga«. Ob štiridesetletnici »Danice«. List se dobri v Jugoslovanski knjigarni, pri Novi založbi, pri Ničmanu in v Šoukalovi trafiški 2 Din. Segajte po njem in priporočite gal.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natrijanih črevih, abcesih, sečnem pritisku, odebelenih jetrih, borečinah v krizu, tesnobni v prsih, huden srčnem utripanju, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

— Glasbena Matica v Mariboru tem potom opozarja na svoj razpis mesta ravnateljstva svoje glasbene šole, združenega z dirigentstvom povskevne zborov. Rok se podaljša do 14. junija. Naša glasbena šola zavrsuje s tem šolskim letom svoje 15. leto in bo s septembrom otvorila svoje 16. leto. Šola je, kakor vse šole naših Matic, društveno-pravna, a jo kot javna prosvetna ustanova v stiku z ministrovstvom prosvete, s kr. bansko upravo in dr., tudi za to leto je društvo poročalo ministrovstvu prosvete o svoji šoli v začetku šolskega leta, je od njega prejelo prav zdaj dopis, da mu poroča o končnem stanju šole, je bilo obveščeno, da mu je pri ministrovstvu predvidena podpora i. dr., tudi ministrovstvo torej to šolo slej ko prej prizava. Dejstvo in udejstvovanje šole za leto 1933/34 in za nadalje — v vsem javnim društvenim in šolskim aparatom — je seveda eklatантno znano urbi et orbi. Edini, ki te šole, v svojem »poslanem«, ne pozna, je njen bivši vodja, gosp. Jos. Hladek; odkar je (s septembrom 1933) on izstopil iz službe Glasbene Matice in mu je Matica izstop obdarila, po njegovem mnenju Matičina šola ne eksistira več, dasi je videl in vedel, da nepretrgano nadaljuje delo do danes; groteskno pa je, da se gosp. Hladek zdaj proglaša za ravnatelja šole Glasbene Matice, ko nima z Matico nobene zveze več. Gosp. Hladek nastopa z osnutkom neke imaginarno, izven Matice stojec šole; da dobi za njo sredstva, je zahvaljuje Glasbene Matice, a Matica bi se mu naj umaknila. Ker je v pravni državi tako prisvojite tuje lastnine izključena, pa naj jo poskuša kdorkoli, je Matica seveda obdržala svojo imovino za sebe in nadaljevala svojo šolo, prepričajoč g. Hadeku odgovornost za njegovo zasebno korespondenco in tej zadevi; saj se razume, da Glasbena Matica od poklicane oblasti ni prejela nobene slične zahteve. Glasbena Matica seveda i prepriča gosp. Hladek, da si lastno šolo izven nje ureja kdorkoli; izrecno pa preprečuje, da si gosp. Hladek ali kdorkoli prilašča ime naše Glasbene Matice; to ime je v zakonu o društvih zaščiteno le za to našo Matico; Glasbena Matica je le naša in v pravice korektnega društva ne sme nihče posegati. Ravnatelja šole Glasbene Matice v Mariboru zdaj ni; imamo začasnega vodjo; a za leto 1934/35 smo to mesto razpisali v redno zasedbo. Izbriga bo absolutno objektivna; zahtevamo po tokrat po svojih pravilih, predpisano kvalifikacijo konservatoriskega študija, kar smo pri zadnjem rednem nameščenih bili obzirno izpregleddali. — Odbor.

— Pri slabem počutju je naravna »Franz-Josef« grenčica prijetno učinkujoče domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoce in češče zanesljivo koristijo že male količine. Dopisi ženskih zdravnikov hvalejo soglasno prav milo učinkovanje »Franz-Josef« vode, ki je posebno izborna za nežni ustroj ženskega telesa.

— Uvod v literarno vedo, spisal dr. Jakob Klemina, nam pojasnjuje umetnostne zakone in lepoto v literarni razpravljanju v vseh vprašanjih, ki se tičejo literature v splošnem. Dozdaj je ta knjiga edina svoje vrste pri nas in se je izkazala kot zanesljiva vodnik za dijake višjih šol in izobražence. Izdana jo je Nova založba v Ljubljani (Kongresni trg).

— Vkuhanje (konzerviranje) sadja in zelenjadi na zimske mesece je sedaj najvažnejše opravilo naših gospodinj. Nov pomnožen izpopolnjen natis knjižice: Sadje v gospodinjstvu, ki jo je predil M. Humeck, daje vsaki gospodinji, kuharici kratek navod, kako je ravnat s sadjem, kako sadje vkuhamo, kako sušimo, izdelki iz sadja — mezge, marmelade, sadni sir, sadni sokovi, brezalkoholne pižje, sadni kis itd. Dalje o konserviranju povrtnine (zelenjadi) v kisu in slanicu, konserviranju s sterilizacijo in neproduščim zapiranjem v steklenicah ter sušenje zelenjadi itd. Knjiga bo najboljši svetovalec vsaki gospodinji pri takih delih. Obsegia 100 strani, nad 90 slik med besedilom in več barvastih tabel in stane navezana 24 Din. Založila je knjigo Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Knjižica bo našim gospodinjam in gospodinsku naraščaju velik pripomoček in kaži pot pri uporabi in predelavi sadja v domačem gospodinjstvu. Ker je ravno sedaj pravi čas za vlaganje in konserviranje, knjižico toplo priporočamo.

— Opozarjam Vas, da dobite na velejemu o priliku brezplačnega pokušanja Radenske tudi brošuro o zdravljenju z mineralno vodo, katere ne zavržite kot mnoge druge reklame, temveč jo pazljivo precitajte. Če je sami ne rabite, jo oddajte dalje!

Ptuj

Radi poskusa požiga so orožniki aretrali 22 letnega E. delavca iz Svetincev pri Sv. Urbann. Izročili so ga sodišču, E. dejanje priznavata.

Trbovlje

Sprememba na občini. Dosedanji župan g. Vodusek je v sredo popoldne izročil svoje posle g. Rošu Ferdinandu iz Hrastnika. G. Vodusek je deloval pri upravi občine nad 40 let, od 1. 1907 do 1918 je bil župan, v l. 1926 je bil imenovan za gerenta, v l. 1930 pa mesto g. Sitarja za župana. Ostavko je podal iz zdravstvenih razlogov, poleg tega je star že 75 let, vplivalo pa nanj gotovo čisto posebne trboveljske razmere, da napravi prostora novim ljudem z novimi načrti. Razvoj Trbovlja v zadnjih desetletjih, posebej še po vojni, je ogromen in sedaj se zopet nahajamo pred težkimi odločitvami glede nove razmejitve, davčnih obremenitev in zelo zavzetih industrijev in reševanja brezposelnega vprašanja. G. Roš je bil pred leti imenovan za podžupana, po novi razmejiti kot Hrastničan niti ne spada več v našo občino. Smatra se, da je le začasno prevzel vodstvo poslov tukajšnje občine, saj ima do nje sedež od doma 9 km. Občina pa stoji znotraj v ospredju vseh razgovorov. Obljubljeno je, da bodo v najkrajšem času razpisane občinske volitve, da bodo tudi občinari lahko o vsem povedali svoje mnenje.

Nabori za občino Trbovlje bodo od srede do sobote, 6.–9. t. m. za letnike 1907 do 1914 in 1903. Nabornik naj prinesejo s seboj potrebljene listine, če imajo pravico do skrajšanega roka. Od 5. do 9. t. m. jim gostilničarji tudi ne smejo točiti alkoholnih pišč.

TURŠKE SREČKE več ne igrajo in zapadejo!
Vsa potrebna pojasnila daje kontrole sreček, Maribor, Cankarjeva 14, katera jih tudi zamenjava ali kulantno vnovči

— Počitniški dom na dr. Krekovi meščansko-gospodinjski šoli v Šiški pri Ljubljani sprejemajo v oskrbo julija in avgusta otroke obojega spola od 5. do 10. leta, do 16. leta pa samo dekle. Mladini bo pod zdravniškim nadzorstvom in pod vodstvom šolskih sester. Poslopje leži v zdravi legi v Zgornji Šiški, sredi smrekovega parka, v bližini je velik smrekov gozd v legi Šiškega hriba. Vrh poslopja je razsežna terasa za zračne in sončne kopeli. V poslopu samej in tudi v bližini okolici prilika za kopanje. Hrana, dnevni red, sploh vsa oskrba, po določilih zdravnika. — Preko dneva se sprejemajo zunanjci otroci od 8 do 19. Za dve mali 10 Din na dan. Mesečnina za notranje 450 Din. Priglasiš se do 25. junija t. l.

— Mariborski harmonikarji v Koprivnici. Prejeli smo: Po polletnem vabilu Koprivničanov smo se odločili, da obiščemo naše bratre, Hrvate, kamor redko zaidejo Slovenci s kako kulturno prireditvijo. Reči moram samo eno: Če bi bil navzoč takrat, soški dopisnik iz Ljubljane, ne bi mogel zamoliti tega razpoloženja, tega kulturnega dogodka in prekrasnega bratskega sprejema v pozdravljanju naši deci in vsem Slovencem sploh. Soglasno so trdili, da je to prvi obisk Slovencev, ki prihajajo med nje in to predvsem deca, ki si se s tamošnjo deco takoj osovojijo vsa srca. Vsi glasbeni nastopi teh malih so sijajno uspeli in vse dvorane so bile prepletne za vse ljudstvo, kajih je prišlo pozdraviti in poslušati. Ljudstvo je bilo tako navdušeno kot še nikoli. Kamor smo prišli, najšibko v

Dr. Franc Dergane, kirurg. šef-primarij v p.

Sanatorium Emona
Ljubljana
Komenskega ul. 4
Zdravnik: Telef. 3623

Dr. Franc Dergane, kirurg. šef-primarij v p.

Maribor

□ Mariborski gospodarstvenki za Adrijo. V petek zvečer se je vršila v goruji dvorani hotela »Orel« lepa manifestacija mariborskih gospodarskih krogov za neše morje. V okviru Jadranskega tedna so pritegli mariborski gospodarski krogi predavanje vpojenega državaldnika dr. Janečka o gospodarskem pomenu Jadranskega morja. Navzoč so bili vsi predstavniki vseh mariborskih gospodarskih organizacij ter vidnejši gospodarstveniki iz mesta in okolice. Oblastna je zastopal okrajni glavar dr. Senekovič, mestno poslovilje polkovnik Čakovski, mestno občino občinski svetnik Burek, Jadransko Stražo pa predsednik dr. Rapotec. Prišli so tudi pevci »Jadrana«, ki so pod vodstvom kapelnika Laha zapeli nekaj primernih pesmi ter s svojim nastopom pripreditev zato povzgnili. Dr. Janeček je v svojem referatu nazorno in globoko zajel ves veliki pomem morja za narodni, kulturni in gospodarski razvoj ter s pregnantnimi zgodovinskimi primeri podkrepil svoje trditve. Podrobno se je zatem bavil s problemi Adrije in ujeneža zaledja, posebno še z vprašanjem prometnih zvez, ki ni zadovoljivo. Severna meja spreminja s posebno pažnjo pokret za boljšo zvezo Slovenije z morjem, ker zamoremo tukaj najlaže ugotavljati ogromne vrednote, ki gredo naši državi v izgubo radi tega, ker so naši kraji navezani na tuja pristanica. Predavanje so sprejeli poslušalci s topilom priznanjem ter odobrili nato resolucijo, v kateri naprosto mariborsko Gospodarsko predstavninstvo kraljevo vladu, da se čimprej pokrene zgradnja železniške proge Kočevje—Sušak in da se s primereno železniško-tarifno politiko omogoči severnu del Slovenije enakomerno posluževanje vseh velikih dobrin našega morja.

□ Razstava ročnih del se otvorila danes v zavodu šolskih sester v televadnici šole v Samostanski ulici. Razstava bo do odprtja do 6. junija.

□ Otoške pobožnosti so v maju v baziliki Matere Milosti lepo obnesle. Po zaključku šmarnic se pobožnosti nadaljujejo do praznika Sreca Jezusovega vsak dan ob pol šestih zvečer.

□ Sprejemni izpit v I. razred srednjih šol se bodo vršili na klasični in realni gimnaziji v Mariboru v ponedeljek, dne 25. junija ob 8. Za izpit se je treba priglasiti ravnatelju do 20. junija s prošnjo, koljkovanom s 5. Din. Prošnji se priložita rojstni list in šolski izkaz. K izpitu naj prinese vsak učenec pol pole črtanega papirja, pivnik ter peresnik in pero.

□ Novina na trgu. Včerajšnji trg je bil naravnost bogato založen in trgovanje je bilo spriče prvega v mesecu nenavadno živahnog. Bil je včerajšnji trg v znamenuju novine: novega domačega krompirja, graha, fižola v stročju, kolerabe in sličnih dobrot je bilo zelo veliko. Tudi cene so se radi domače konkurenče novini znatno znižale. Novi krompir je bil po 5 Din kg, stročji fižol 6—7 Din, izluščen grah 7—8, koleraba po 25.50 para, češnje po 1—2 Din itd. Poskočila je nekoliko cena piščancem, ki stanejo sedaj par 18—30 Din.

□ Prostovoljna gasilska četa v Bohovi priredi, nedeljo, dne 17. junija 1934 ob 15 pri gasilskem domu v Bohovi javno tombolo. Cena tablice 3 Din.

□ Načrti mariborskih veslačev. Veslaški klub, ustanovljen pred dvema letoma, se je letos pomislil že je pod novim vodstvom pricel z živahnejšim delom. Klub si je nabavil znatno število novih dvosednih in enosednih dravskih čolnov, ki jih izposaja članom proti neznatni odškodnosti. Bavi se sedaj tudi z načrti zgradbe posebne čolnarne. Dobil je na razpolago že potreben les ter se bo zgradila letos začasna shramba za čolne v Käferjevem kopališču, v bližnji bodočnosti pa namerava zgraditi veliko čolnarno po načrtih inž. arch. Černigoja na obrežju med Käferjevim kopališčem in Maimi Benetkami, ki ga je bantska uprava že odstopila klubu v uporabo.

□ Srebra na cente. Na mariborski pošti še menda nikoli niso videli toliko srebra, kakor zadnje dneve. Za izplačila uradnikov in ostalih načencov je prejela pošta to pot samo srebro, ki ga je bilo dobesedno na cente.

□ Deležat gostilničarjev v zbornici. V gostilničarski odsek zbornice TOI si je bil izvoljen predsednik Združenja gostilničarjev v Mariboru Gjuro Valjak.

□ Samopomoč. Občina je obljubila lastnikom kolonijskih hišic železno ograjo. Lastniki pa so sedaj segli po samopomoči in sicer najprej v Magdalenski ulici, kjer se je organiziralo vseh 9 lastnikov levega hišnega bloka pod vodstvom Lambertova Aljančeta ter so skupno naročili lenco železno ograjo, ki bo ločila hišice od ceste in medsebojno. Vsaka hiša bo imela poseben vhod. Načrite za ograjo so že predložili. Z zidarskimi deli vred bodo znata stroski ograje za vsakega okrog 1000 Din.

□ Sredi ceste okrajen. Sredi belega dne in sredi ceste je bil včeraj okrajen šoper Anton

Keuc, ki je na Koroški cesti v bližini Glavnega trga za trenutek zapustil svoj avto. Med tem časom je skočil v vozilo neznan mlajši moški, zgrabil za šoferjev suknjič, ki se je nahajal na sedežu ter zbežal z njim v smeri obdravskih ulic. V suknjiču je imel Keuc razne važne listine in 820 Din golovine, ki je postal plen drznega tatu.

□ Azil se otvoril avgusta. Vsa dela za opremo Delavskega azila v Gregoričevi ulici so se te dni oddala. V notranjosti poslopja se je pričelo sedaj živahnog gibanje ter se dela s polno paro. Predvidoma bo azil popolnoma dogovoren že meseca avgusta.

— Pri pokvarjenem želodcu, vrenju v črevesju, slabem okusu, glavobolu, mrzlici, zaprtju, bruhanju in driski učinkuje že en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice zanesljivo, hitro in ugodno. Znameniti zdravniki za želodčne bolezni izpričujejo, da se »Franz-Josef« voda za z jedo in pijačo preobložena prebavila izkaže kot prava dobrota.

□ Pohorska elektrarna. Elektrarna na Pohorskem domu bo pričela z obratom že v tem mesecu. Jež, zbiralnica in dovodni iarek so že izgotovljeni, postavljeni so tudi že drogoi za daljnovid do Mariborske koče ter čakajo samo še na naplavavo žice. Z montiranjem turbine in ostalih naprav se prične v najkrajšem času.

□ Mrtnački zvon. V Vegovi ulici 18 je umrla v starosti 66 let gospa Ivana Kristanič. Svetila ji večna luč!

□ Feiertag — Maribor peče poseben kruh v Turiste iz rizi z zaščitno znamko, ki ostane 8 do 10 dni svež. Najpripravnje hranilo za večje skupine. Naročite v Mariboru: Betnavska 43, tel. 2824, Glavni trg, Rotovški trg, Skaza, Ulica X. oktobra 5 in Nova vas.

□ S Šivanjem gumbov se preživil. Na premeten način je izvrševal stanovanjske tativine Herman S. Prišel je k ljudem ter povpraševal, če bi mu dali sobo v najem. Z gospodinjo se je zapletel v razgovor, nazaduje pa je zaprosil za iglo in sukanec, da bi si prisil gumb na hlačah. Mesto Šivanja pa je hrskal po predalih ter na ta način okradel tri stranke, ki jim je odnesel razno zlatnino in gotov denar. Sedaj so ga aretilirali ter oddali sodišču.

Celje

— Redna občinska seja občine Celje-okolica. Zupan g. Kukovec je poročal, da je bantska uprava potrdila proračun, pač pa pri tem zelo znižala nekatere postavke. Uradniške plače ostanejo iste, karor so bile pred sprejetjem proračuna. Prispevki za gasilstvo je znižan od 40.000 na 20.000, za razsvetljavo 32.000 Din na mesto 45.000 Din, za ceste od 75.000 Din na 48.000 Din, za mostove od 20.000 na 12.000 Din, ubožni sklad je znižan od 152.000 na 118.500 Din, ostane pa v proračunu prispevki za regulacijo Savinje 90.000 Din. Proračun znaša sedaj 1.863.927 Din. Za kritje proračuna je predvidenih 435.927 Din dohodkov, primanklji se bo pa krik s 85% doklado na vse direkine davke. K tej točki se je oglašil g. Mihelčič in kritiziral delo občinske uprave, ki se ni znašla pobrigit, da bi bil proračun sprejet v taki višini, kakor je bil predlagan. Skrčene so najvažnejše postavke, tako za gasilstvo, občinske ceste, mostove, posebno hudo je pa prizadet ubožni sklad, klub temu, da imamo vsak dan več revezev. Nato sta g. Kukovec in g. Wltavsky povdarijala, da so bili v Ljubljani in da niso nisarči opravili. Živahnog debata se je zopet vnela zaradi oglednikov za izdajanje živinskih potnih listov. Občinska uprava, oziroma v njenem imenu g. Wltavsky, je predlagala, naj se zato imenuje za Babno, Medlog, Ložnico g. Kovaca Slaviča iz Klužarjevcev in Uskokice g. Jožeta Slaviča iz Buncanov sta si delili tretjo in četrto nagrado. Uspehl Lenčič, ki je plemenska kobila, starca 7 let, je treba posebej podprtati. Je produkt Radauna.

V dirki za triletne konje je zmagal Peter Pilot g. Ludovika Slaviča iz Grabe, sledili so Vida g.

Konjske dirke v Ljutomeru

Konjske dirke v Ljutomeru, ki so bile v nedeljo, 27. maja radi hudega deževja odložene, so se izvršile na praznik v vsem spored in ob številni udeležbi občinstva. Letošnje dirke na Cvenu so imele svoj poseben pomen, ker so bili prikrivati priglašeni triletni konji žrebca Petra Mozarta, ki je bil gotovo najboljši plemenjak, kolikor jih je kdaj stalno v žrebčarni na Cvenu. Žal, da je leta 1932 poginil. Vsi njegovi produkti se odlikujejo po korektni zunanjosti, dobri hoji, hitrosti, mirnosti in volji do dela.

Dirka pa je tudi zategadelj pridobila na zanimivosti, ker se jih je s svojimi konji udeležil tudi g. Franc Filipič iz Maribora, ki je priznano najboljši jugoslovenski kasački vozač. To je brezdvomno lahko v ponoč kmetskim rejecem, da se s svojimi konji ne ustrasijo težke konkurenco. In res so izšli iz boja zmagovali in dopriniesli dokaz, na kakem višku je že ljutomerska kmetska reja. G. Filipič je sicer imel izvanredno smolo, da si ni mogel izvajevati razen v drugem hitu nobene znamage. Nekaj pa se morejo kmetski vozači pri njem učiti, namreč, kako je treba konje pravilno vpreči in pripraviti za dirko. V naslednjem pričembujemo kratek potev dirk:

V hitu je bila zmagovalka in sicer v prvi in tretji vožnji Lenčička, v drugi pa Krista. Končni rezultat je bil: Lenčička g. Novaka Alojzija iz Banovcev, ki jo je vodil g. Ludovik Slavič iz Grabe, druga g. Krista g. Filipiča iz Maribora, tretja Drina g. Slaviča Joškota in peta Vida g. Puconja Franja iz Cvena. V tej dirki je dobro hodil Drago g. Wrga Riharda iz Ljutomera, ki je imel dodalka 220 m in dosegel najboljši čas.

Posebno zanimiva je bila dvovprežna dirka za tri do dvanajstletne konje, v katerem je po trdem boju zmagal par Zarja-Rodana II. g. Vaupotiča Joska in Babica Franca, druga sta bila Stella-Uškiča g. Sumaka Mirkota in Slaviča Joškota, tretja Krista-Baja g. Filipiča iz Maribora, četrta Lenčička-Friks gg. Novaka Alojzija in Herica Franca, peta Mura-Slavka g. Jureša Franca iz Buncanov. Vsi vozači so napeli vse sile, da si pribobe zmago in je bila med prvimi tremi pari borba napeta do cilja. Pozornost je vzbujala vprega g. Filipiča iz Maribora.

Vodstvo dirke je bilo v rokah predsednika g. Alojzija Škofa iz Ljutomera. Vse dirke so potekle brez kakih negzidev in v lepem redu. Ta priredba je nov dokaz, kako važna je kmetska reja ameriških kasačev v ljutomerskem okraju. Koli jahčev in vozačev v Ljutomeru k temu lepemu uspehu iskreno čestitamo!

zih in trgovskih nameščencev proti namernavanim poslabšanjem v obrinem zakonu.

— V Celju je umrlo meseca maja 18 oseb in sicer 15 v bolnični in 3 v mestu.

— Prosletno društvo v Tremerjih pri Celju kaže v zadnjem času zelo veliko aktivnost. V nedeljo, dne 27. maja je bila razstava ženskih ročnih del, ki je bila razstavljena v palači mestne hranilnice bivše stanovanje g. prim. dr. Raišpa', Krekov trg št. 8, prvo nadstropje, levo, od 4. do 6. junija. Redni sprejem strank se vrši zopet počenši z 7. junijem na omenjenem naslovu.

Konjske dirke v Ljutomeru

Puconja Franca iz Cvena, Nevenka g. Slaviča Lojza iz Banovcev, Pera g. Jakoba Rajha iz Ljutomera, Drina g. Joška Slaviča iz Buncanov, Ilona, Friki, Mura, Dorica in Olga. Vsi triletniki so bili produkti Petra Mozarta, razen enega, in sicer Ilone od Plungerja. Kakor smo že rekli, so to krásne živali, v dobrni formi in so naravnost vzbujajoč občudovanje občinstva. Tudi časi so bili zadovoljivi, saj so bili triletniki večinoma pod dve minutami. Najboljši je bil pač Peter Pilot, katerega priporočamo banški upravi za nakup kot plemenjak.

V dirki za tri do dvanajstletne konje je zmagala Nevenka g. Slaviča Alojzija, druga je bila Mura g. Jureša Franca iz Buncanov, tretja Ilona g. Filipiča Franca iz Maribora, četrta Drina g. Slaviča Joškota in peta Vida g. Puconja Franja iz Cvena. V tej dirki je dobro hodil Drago g. Wrga Riharda iz Ljutomera, ki je imel dodalka 220 m in dosegel najboljši čas.

Posebno zanimiva je bila dvovprežna dirka za tri do dvanajstletne konje, v katerem je po trdem boju zmagal par Zarja-Rodana II. g. Vaupotiča Joska in Babica Franca, druga sta bila Stella-Uškiča g. Sumaka Mirkota in Slaviča Joškota, tretja Krista-Baja g. Filipiča iz Maribora, četrta Lenčička-Friks gg. Novaka Alojzija in Herica Franca, peta Mura-Slavka g. Jureša Franca iz Buncanov. Vsi vozači so napeli vse sile, da si pribobe zmago in je bila med prvimi tremi pari borba napeta do cilja. Pozornost je vzbujala vprega g. Filipiča iz Maribora.

Vodstvo dirke je bilo v rokah predsednika g. Alojzija Škofa iz Ljutomera. Vse dirke so potekle brez kakih negzidev in v lepem redu. Ta priredba je nov dokaz, kako važna je kmetska reja ameriških kasačev v ljutomerskem okraju. Koli jahčev in vozačev v Ljutomeru k temu lepemu uspehu iskreno čestitamo!

Cerknica

Procesija na praznik sv. R. T. je bila tudi letos sijajna manifestacija verske misli. Toliko ljudi, kolikor jih je bilo v procesiji letos, jih ni bilo že več let nazaj. Povsod, koder se je pomikala procesija, so raz hih plapole zastave, okna pa so bila okrašena s cvetjem in zelenjem. Običajnih firbcov, ki procesijo gledajo samo od strani, je bilo letos — hvala Bogu — malo.

Sklep šmarinci pobožnosti. Mesec majnik je lep že zaradi šmarinci pobožnosti. Da je ljudstvo v svojem jedru še verno, da je dokaz njegova ljubezen do Marije. Ne samo žene in dekleta, tudi fantje in možje so se v hvalevrednem številu udeleževali te pobožnosti.

Poslano

V zadnjih dneh je bil priobčen v tukajšnjih časopisih inserat neke inozemske tvrdke v svrhu reklame, in sicer takе vsebine, da smo se mi jugoslovenski trgovci perzijski prepričo kollectivno odločili cenj. občinstvu sledče objaviti:

Gori omenjena inozemska tvrdka je na večjih izloženih robu že pred davnim časom uvozila v našo državo ter jo poskusila dražbenim potom prodati. Ker večina ljubljanskih kupcev takim starem trikom ni nasedla in tudi priljivo dobro pozna cene, je uvidela, da se na tej licitaciji za običajno trgovsko robo najnavadnejšega izvora zatevajo gorostasne cene in da se dobi boljša roba pri naših domačih in znanih jugoslovenskih trgovcih vsak čas brez licitacije in še cene.

Ta roba je izložena na velesejmu in tvrdka si dela na nelep in netakniti način reklamo, da je ona navodno dobaviteljica najvišjih naslovov, cesarskih dvorov in svetovnih zavodov, ne ozirajoč se na to, da so nekatere od navedenih visokih oseb izginile ali umrle že skoraj pred pol stoletjem. Kupec, ki čita tako vrsto reklame, naj dobi utis, da je tukaj izložena roba iste kakovosti, kakor je bila ona, prodana raznim visokim osebam ali z drugimi besedami zapeljuje se s tem občinstvo v zmotu, dokler ima tvrdka v resnicu v svoji zalogi grške preproge, umetno antikirano robo, kakor tudi izmenjano robo, katero so prejšnji lastniki vrnili, ker ni odgovarjala itd.

Naši trgovci so prodali robo istim in še višjim osebam, nego jih navaja reklama zgoraj navedene tvrdke, ne samo zasebnikom, marveč tudi mednarodnim trgovcem in antikvaristom v Monakovem, Parizu, Dunaju, Berlinu, Carigradu itd., kateri govorijo

10.000 kg izčiščene rude da

Radij izžareva življenje in smrt — Najčistejši radij na Češkoslovaškem

Te je podoba slavnega francoskega fizika Petra Curie, ki je s sodelovanjem svoje žene leta 1898 odkril radij (radium) in polonij. Dne 15. maja je poteklo 75 let, odkar je bil rojen slavni mož. Za svoja dela je prejel Pierre Curie Nobelovo nagrado. Ko je umrl, je bil star komaj 44 let.

Silna moč, zdravilna in tudi morilna, radija je znana vsem. Znano je, da je že mnogo učenjakov plačalo s svojim življnjem svojo raziskovalno strast, ko je hotelo dognati vse tajne te prvine; še danes si učenjaki belijo glave z vprašanjem, kako bi se dal ta element čim bolj uporabiti za zdravljenje in za blaginjo človeštva. Radij uporabljuje proti raku in sarkomu. Kakor znano, obstoji njegova zdravilna moč v neprestanem izžarevanju, ki šele po 1590 letih izgubi polovico na svoji moči. Kakor je to izžarevanje na eni strani zdravilno, tako je na drugi škodljivo, ako ga ne uporabljamo pravilno.

Najčistejši radij na svetu se pridobiva v češkoslovaškem rudniku Jachymovu. Pridobivanje radija je združeno z mnogimi težavami in žrtvami. S statistikami je bilo dokazano, da učakajo rudarji, ki delajo v tem rudniku, povprečno samo 37 let. V rudniku pa delajo povprečno samo 15 let in 2 meseca. Po tem času niso zmožni več dela in kaj kmalu morajo leči v grob. Večina umre med 32. in 42. letom. Splošno so izvedenci mnenja, da je prezgodnje smrti teh rudarjev krivo izžarevanje radija. Na pljučih teh rudarjev se pogosto pojavi rak, drugi zopet umrejo za jetiko, ki jo povzroči prah. Nedavno so raztelesili rudarja, ki je delal več let v rudniku v Jachymovu. Na pljučih so mu nali vozlat tvor, v katerem se je skrival rak. Tu je reba že napadel rak.

Rudnik Jachymov ima za seboj slavno zgodovino. V 16. stoletju je bilo to mesto posebno znano radi obilnega pridobivanja srebrne rude. Okoli l. 1534 je štelo že 18.200 prebivalcev. Prvotno se je mesto nazivalo Jachymov Kantradsgrün, in sicer po svojem ustanovitelju Vohlburgu. L. 1454 ga češki kralj Sigismund Konradsgrün podaril tajniku češke de-

žele grofu Kasparju Šliku. Ime Jachymov mu je dal kralj Ludvik na deželnem zboru l. 1519.

Natančno še ni znano, kdaj so pravzaprav pričeli kopati rudo v tem rudniku. Redno kopanje pa se je začelo že l. 1512. Vodil ga je Kaspar Bach, ki se je priselil s Saškega. Grof Stefan Šlik je l. 1515 ustanovil rudniško družbo, ki je prevzela rudnik. Že l. 1519 je delalo v rudniku 8000 rudarjev! V tem letu je grof Šlik postavil lastno kovnico in pričel kovati jachymovske tolarje (Thaler), ki so kmalu zasloveli po vsem svetu. Na eni strani je bil češki lev, na drugi podoba sv. Joahima. Označbo tolar so pozneje rabili tudi za druge novce in ameriški »dolar« je tega izvora.

Pozneje je pričel rudnik propadati, ker so bili stroški za njegovo vzdrževanje vedno večji. Za časa 30 letne vojne so delo opustili in šele v 18. stoletju so pričeli zopet kopati v rudniku. V prvih vrstih so pridobivali arzen, svinec, kobalt in nikelj. Srebrne žile so oslabele.

Več življena v rudnik je prineslo odkritje Adolfa Patere, državnega kemika v rudniku, ki je že l. 1593 ugotovil, da je mogoče iz urana pridobivati krasne barve za porcelan in slikanje na steklo. L. 1596 so pričeli izkopavati uranovo rudo in pridobivati rumeno uranovo barvo na debelo. L. 1598 so popolnoma opustili pridobivanje vismuta, nikla in kobalta. Omejili so se na proizvajanje uranovih barv.

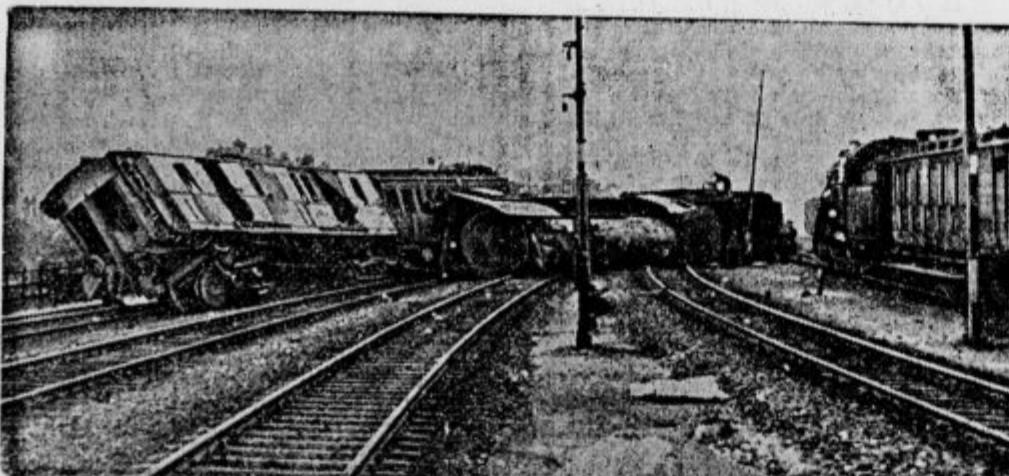
Sele odkritje zakoncev Curie, ki sta l. 1898 presenetila svet z novico, da sta odkrila novo pravino, to je radij, je omogočilo popolno izkoriščanje uranove rude in prineslo mestu Jachymovu svetovni sloves. Radij pridobivajo v Jachymovu v treh rovih, in sicer v državni režiji. V bližini rovov obdelujejo rudo in čistijo, dokler končno ne dvignejo vsebine urana na 50 odst. 10.000 kg te rude da približno 1 gram radija.

V državni tvornici v Jachymovu ločijo iz rude uran. Iz tega pridobivajo barve za keramično in stekleno industrijo. Iz ostale rude izlučijo skompliziranim kemičnim postopkom radij, in sicer v formuli radiumchlorida. Radiumchlorid združijo s sulfatom in v tej sestavi prenašajo radij po svetu. Za to rabijo posodo iz zlata ali iz platina.

Radijevi preparati, ki jih pridobivajo v Jachymovu, so najpopolnejši na svetu in ne vsebujejo mesothorija. Izvedenci svetovnega slovesa, kakor prof. Soddy (Oxford) in prof. Meyer (Dunaj) so dokazali, da je jachymovski radij najčistejši na svetu. Zato so tudi uporabili jachymovski radij za merilo, za standard radija v trgovini. Jachymovski radij uporabljajo v verzor v mednarodni trgovini.

Radijski preparat iz Jachymova nosi pečat državnega radioološkega zavoda v Pragi. Za čistost in pravilno merjenje pošiljk jamči češkoslovaška država. Na željo napravi ministrstvo za javna dela tudi potrdilo za kupljene radijske preparate. Jachymovski radij prodaja ministrstvo za javna dela samo. Prav tako določa država ceno in pogoje, pod katerimi se radij prodra.

Iz jachymovskih rorov izvirajo razni studenci, ki imajo radioaktivno moč, zato jih je država zbrala v posebne zbiralnice, ki odvajajo to zdravilno vodo v kopališča v Jachymovu. Ta uživajo svetovni sloves.

Pri Weissenfelsu je brzi vlak Frankfurt a. M.—Berlin skočil s tira. Stroj se je prevrnjal in leži na tleh kakor mrtev. Strojnika in kurjača je ubilo.

Pogozdovanje Vezava

Milici so se lotili pri pogozdovanju Toskane in Kalabrije tudi Vezava. V Plinijevih časih so bili poraščeni obronki ognjenika od vrha do vnožja. Poleg iglavcev je prevladovalo pritlikavi hrast. Zdaj so pogozdili proti Napoliu in zalivu obrnjeno stran. Oblasti hočejo vrgojiti drevoredne, ki bodo olajšali hojo izletnikom.

Skrinja z nevestinim truplom

V Londonu je bila prodana na neki dražbi za 36 tisoč Din težka lesena okovana skrinja, zgodovinski spomin na izredno nesrečo v hiši Lovelov. Lord Lovel se je oženil okoli leta 1800 z lepo edinko, Obiskovalci, ki so se zbrali po poroki v jedilnici, so dolgo čakali na novo poročeno in se v obupu razšli, ker je izginile brez sledu. Najboljši detektivi so deset dni brezuspešno raziskovali okolico. Sele enajstega dne je odprt nekdo težko skrinjo na hodniku in našel notri truplo nesrečne mladenke. Sodniki so sklepali, da je najbrž hotela nevesta v šali prestrašiti povabljenje kot »bela ženac. A ni mogla več dvigniti pokrova. Nihče ni čal njenih krikov in trkanja. Morala je žalostno umreti, ko je zmanjšalo zraka. Njen grob so imenovali »nevestina skrinja« ki je dala pisatelju Samuelu Rogersu snov za znan roman Italye.«

Stezo so ukradli

Pred pariškimi sodniki so se morali zagovarjati Carmelo Ghezzi, Robert Leriffe in Leon Grub, ker so na aveniji Jean Juares na križišču ukradli stezo, ki je bila namenjena pešcem. Pobrali so velikanske žebelje, s katerimi je bil prehod označen. Pred sodnikom so se razgovarjali, da so bili tisti večer dobre volje. Vračali so se z veselje binkoštne zabave. Sodnik očvidno ni imel smisla za takšne nedolžne zabavice in je najstarejšega zašil za tri mesece. Povsem pravilno!

55 aretacij

V Leningradu je G. P. U. aretrirala 55 državnih uradnikov. Obdolženi so, da so vrednostne papirje, zastavljene za visoka posojila, ki jih je podelila država, prodajali in tako oskovali državo za velike zneske. Glavni obtožec je Roslakov, polkovnik bivše carske armade. Obtoženci so baje izjavili, da strastno sovražijo boljševike.

Humor na nagrobnih spomenikih

Na nekem tirolskem pokopališču čitaš še danes napis, kakor:

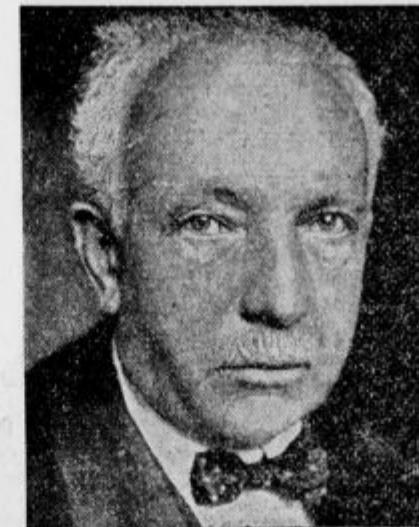
»Tu počiva Caspar Vogel, oče in mesar 24 otrok.«

Na Dunaju so blagoslovili prapor Dollfussovih čet »Sturmgescharen«. Slovesnosti je prisostvoval dr. Dollfuss v obleki te udarne organizacije. Posebno se vidi obilna kravata, poleg tega ima Dollfuss tudi meč. Na njegovem levem minister Fey, na desnem kardinal Innitzer.

Londonska opera išče mačko

Ko so v londonski operi Covent-Gardenigrali melodije opere »Aida«, je neki poslušalki nenadoma skočila na kolena velikanska podgana. Miss je seveda pošteno zakričala in prevpila prvo violino in base. Odkod podgana? V londonski operi so podgane še stare znanke. V zadnjem času je operna mačka, ki je bila nastavljena po vseh predpisih in formalnostih, ki jih poznajo le Angleži, nenadoma poginila. Raka je imela na želodcu. Mačko so nazivali »tiger«. Po tigrovem smrti so zavladale podgane, ki zdaj prihajajo v operno dvorano kot redne poslušalki in imajo prost vstop. Ta raja ne bo trajal dolgo, ker je operno ravnateljstvo že razpisalo mesto operne mačke. Ta bo imela prosti prenočišče, primerno hrano in vsak večer muziko.

Richard Strauss, znani skladatelj, bo dne 11. junija star 70 let.

Denar s Kristusovo podobo

Najstarejšo Kristusovo podobo kaže denar iz Tiberijeve dobe z napisom na robu v aramejsčini: »Mesija je vladal. Prinesel je mir in živel med ljudmi, ki jih je razsvetlil«. Do sedaj so šteli na zemlji samo pet izvodov tega novca. Prvi, ki ga je našel angleški orač, je zdaj v Oksfordu. Drugega je kupil leta 1887 v Argentini francoski raziskovalec Boyer in ga podaril papežu Leonu XIII. Tretji izvod je bil lastnina nekega italijanskega meniga v Jeruzalemu. Lastnik ga ni maral prodati Viljemu II., ki je potoval po sveti deželi, a ga je rajši podaril italijanskemu kralju, znaniemu numizmatiku. Četrти izvod je zasebna lastnina milanskega zgodovinarja prof. Marioratija, ki ga je slučajno našel pri starijanu. Tudi peti denar krasí zasebno zbirko benečanskoga nabiralca Prendinija. Ta meseč so našli še šesti izvod tega nad vse redkega novca, in sicer v Trstu, pri zasebniku, ki ne mara izdati vir svojega zaklada. Odbor strokovnjakov je ugotovil pristnost kovanca. Zdaj se pogaja z lastnikom uprava rimskega državnih muzejev.

10 milijonov brezposelnih v Ameriki

Ameriška strokovna zveza poroča, da je bilo v Ameriki na koncu aprila 10,616.000 nezaposlenih delavcev, lansko leto v istem času 10,990.000. Strokovna zveza ugotavlja, da je bil boj proti nezaposlenosti dejansko neuspešen.

Slap iz zlate kapljice!

Američani nekdaj niso bili tako strogi abstineti, kakor so bili za časa prohibicije. Pred leti je bila v New Yorku zanimiva razstava kalifornijskih izdelkov. Slap iz rdečega vina je bil vsekakor najbolj privlačen. To je bil pravi vinski slap, visok kakih 32 čevljev. Po njem je teklo preko unutri steklenih skal 20.000 litrov vina na minutu. Spodaj je padala tekočina v veliko kadunjo. Iz nje so jo sesalke, ki so bile postavljene za vodopadom, brizgale nazaj. Silo te množine vina si lahko še vedno predocujemo, če pomislimo, da bi lahko gnala mlinski kamen.

Vodopad je bil sestavljen iz dveh glavnih vinskih slavop. Gorenji je bil visok 20 čevljev. Grmelj je v mogočnem slapu nizel. Ko je padel v kadunjo, je bil tam pojačen z 2500 galoni vina na minutu. (1 galon je 4.54 litra.) Od tod je padal razdeljen v manjše slapove, ki so streljili po steklenih skalah.

Vtisk na ta velikanski vinski slap je bil še podkrepil. Na kristalnih skalah, ki so omiljevale padajoče tekočino, je rasel mah in druge rastline. Sploh je bil ves prostor kaskade sestavljen iz visečega vrta cvetja, rastlin in različnega sadja, kakršnega premore Kalifornija.

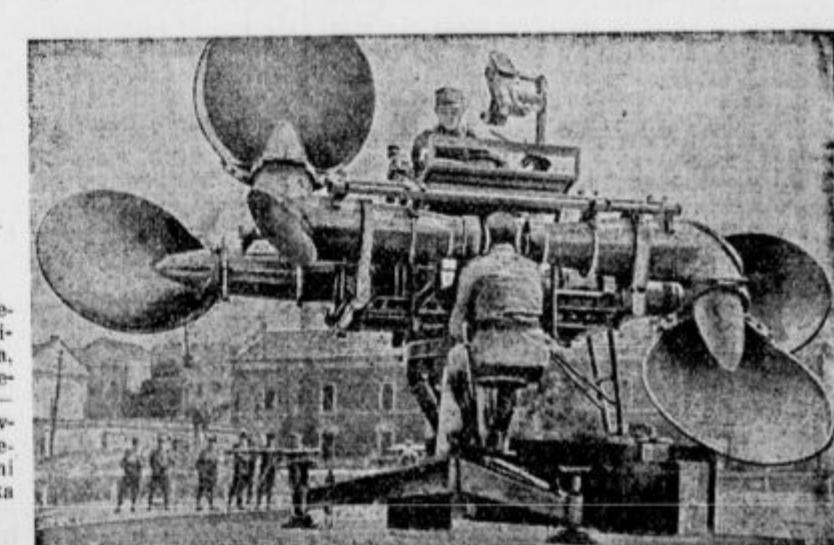
A pravljeno sliko je pokazala še noč. Vinski slap je bil opremljen z vsemi čari, ki so se mogli doseči z elektriko in barvastimi kozarci. Nad slapom samim se je bočil lok električnih žarnic, ki so oblikovale besedo »Kalifornija«. Vznožje tega spomenika kalifornijskega vinogradništva je bilo za zabavo in okrepilo obiskovalcem. Pod glavnim kotanjo so bile namreč zgrajene umetne votline, kjer so vabile mize in klopi na oddih. Tam je vino kar teklo v tenkih curkilih kotanje. Mlade krasnice so ga lovile v kozarce in ga brezplačno nudi obiskovalcem.

Komisar za zunanje zadeve Litvinov ni bil zadovoljen z delom berlinskega poslanika Hinčuka (na desni) in je na njegovo mesto postavil g. Surica (na lev). Hinčuk naj bi bil tudi deloma kriv nesodelovanju med Moskvo in Berlinom.

Z lučjo ga je treba podnevi iskat

Newjerseyska policija v Ameriki je prejela denarno nakazilo in poročilo: »Pozno snoči na poti proti domu nisem utegnil sprožiti zavoro in sem z veliko brzino prekoračil Hudsonov drevored v trenutku, ko se je prizgala rdeča luč, ki ustavi promet. Ker ni bilo v bližini nobenega redarja, da bi zabeležil številko mojega avtomobila in me naznani oblasti, prilagam znesek v višini primerne globe za storjeno prekoračenje cestnega reda.« Policija pravi, da zasluži ta voznik priimek najbolj poštovanega človeka na svetu, ker redno prijavlja vse lastne prometne prestope, četudi jih policija ni opazila.

Austrija je dobro oborožena

V St. Pöltenu so bile letalske vase. Na sliki vidimo velikanska slušala, ki začujejo brnenje letala na velike daljave. — Slika dokazuje, da je Austria prav dobro oborožena in da se ji je na te strani ne pozna gospodarska kriza.

MLADI SLOVENEC

M. K.:

Pesmi v mladom vrbinju

ZC.

Kdor ne ve še, naj prisluhne:
pesmi zvonkih brez števila
božja roka je v vrbinje
mlado ob potoku skrila.

Pesmi te so čudno lepe:
nekaterje so vesele,
kakor da ves svet bi rade
z žametno roko objele.

Nekaterje so otožne
kakor slavčkovo žglenje,
a iz vseh odmeva mladih
sreč veliko hrepnenje.

Komu pa vrbinje mlado
s svojo pesmijo postreže?
Vsakemu, ki v njem piščalko
s spremno roko si ureže.

Mirko Kunčič:

Lenčka pred ogledalom

Lenčka je sama doma. Očka je v službi, mama v bližnji trgovini.

Zunaj dežuje. Težke kapljice udarjajo ob okno, kakor da prosijo Lenčko, naj jim odpre. Lenčka pa njihovega trkanja ne sliši, tako je zaverovana v igro. Igra se s punčko in mucem.

Pa se Lenčka te igre kmalu naveliča. Punčko tebi nič meni nič vrže v kot, muca pa napodi skozi duri. Kaj zdaj? Lenčka je iznajdljive glave. Lenčki zabavnih iger nikoli ne znanjka. Povezne si na glavo mamin klubok, vzame v roko košarico in odide na trg kupovati peteršiljček za juho.

Gre, gre Lenčka na trg in je kar koj tam. Saj je trg tako blizu: v nasprotnem kotu sobe. V tem kotu je tudi veliko stensko ogledalo, ki sega od tal visoko nekam pod strop. Pred tem ogledalom obstane Lenčka in se vljudno prikioni:

»Klanjam se, gospa! Kam pa vi? Veste, jaz grem na trg po peteršiljček. Ampak draginja je grozna. Ali ne?

Mala gospa v ogledalu se Lenčki takisto vljudno prikiloni in pregiba z ustnami, kakor da govori. Pa naj Lenčka se tako napenja učesa: niti glasu ne sliši iz njenih ust.

Lenčka se spomni, da jo je mama nekoč učila: »Če človek koga pozdravi, mora ta lepo ozdraviti. Dober dan! Pozdravljen! Bog živil ali kakorkoli že. To zahteva oliko.« Očitajoče zato pogleda malo gospo v ogledalu in ji počaga s kazalcem:

»Vil! Kje ste se pa olike učili? Zakaj ne odzdravite? Bom mami povedala, čakajte, čakajte!«

Mala gospa v ogledalu takisto požuga Lenčki s prstom in jo očitajoče gleda. Ha, kakor da se je Lenčka nespodobno obnašala in ne ona!

To je pa že od sile! si misli Lenčka in začne malo gospo v ogledalu kar na lepem tikati:

»Ti! Ti! Zakaj mi pa žugaš, a?«

Mala gospa v ogledalu ne odgovori.

»Ali si mutasta?« je Lenčka užaljena do dna sreca in čelo se ji nabere v drobne gube.

Mala gospa v ogledalu pa samo verno posene Lenčkine kretnje in gebanči čelo, kakor da jo opornaša.

»Čaj me no! se raztognoti Lenčka in zacepta z nogami. »Ti bom že pokazala!«

Mala gospa v ogledalu takisto zacepeta z nogami in trdovratno molči. Tako ji ne pridev do živega, si misli Lenčka. — Bo treba že drugače nastopiti, če jo hočem ukrotiti.

In grdo nakremži obraz ter pokaže mali gospo v ogledalu jezik:

»Na-a-a!«

A kaj storji mala gospa v ogledalu? Tudi ona spači obraz in pomoli jezik iz ust — predrnost pa takšna!

Ne, zdaj je pa dovolj! si misli Lenčka. — Že vidim: s palico jo bo treba naučiti olike, kakor je mama naučila мен!

In steče k bližnji omari, potegne izza nje očetovo palico ter se tako oborožena postavi pred svojo nasprotnico. (Na uho povedano: Lenčka je sicer stara še pet let, toliko pa že ve, da je mala gospa v ogledalu — ona sama. Ampak zdaj je igra. »Olkano in neolikano gospo in mora zato pač svojo vlogo do kraja odigrati, kakor da gre zares. O, Lenčka to zna! Prav go tovo bo postala nekoč še slavna igralka. Toliko imogrede.)

»Ali jo vidis?« zavrhiti palico proti njej.

Ampak mala gospa v ogledalu se ne da kar tako. Tudi ona se je — čuje in strmite — medtem oborožila s palico. In jo zdaj prav tako bojevito vrihi po zraku, kakor Lenčka. Da si le upa, nesramnučat

V deželi Narobesvet

(Nadaljevanje)

Hodili so in hodili in se čudili obsežnosti ježevega trebuha, ki mu ni bilo videti meja. Kresnice so kržem-kražem letale okoli njih in jim s svojo zlato svetlobo kazale pot.

Oddaljen votel ropot — dr, dr, dr, drerr! — jim zdajci udari na uho. Prisluhnili so in upri oči v daljavu pred seboj. Nič sumljivega ni bilo videti nikjer.

Tako je ropotom je rezko zavriščal v tišino svareč glas, močno podoben glasu trobente: tra! tra!

»Le kaj je spet to?« je ugibal Tonček na velikanovem hrbtu in čudna groza ga je obšla. Tudi velikanom samim ni bilo nič kaj prijetno pri sreči.

Tedaj jim je planila iz daljave in mraka naprto močna, slepeča luč, podobna ogromnemu očesu neznane pošasti. Naravnost proti njim je drvela s preglušujočim truščem in ropotom.

Velikani so prestrašeni odskočili h kraju poti in s treptajočimi srci čakali, kaj bo.

Pošast je drvela čedalje bliže, še en trenutek — in že je pridrdrala do njih ter obstala. Velikani so strmeli, strmeli in niso mogli verjeti, čeprav so bili v deželi Narobesvet doma in se jim najneverjetnejše stvari niso zdele nič čudne. Ampak to je pa bilo več ko čudno, to: pošast ni bila nič drugega kakor velik avtomobil. Pomislite: avtomobil v ježevem trebuhu! Ne, kaj takega! Tonček je tako široko odpiral oči,

da bi jih bil kmalu izgubil. A največje presenečenje je velikane in Tončka še čakalo.

Vrata avtoombila so se odprla in iz njega je stopil — veste, kdo? Nihče drugi, kakor minister Praznoslamomlatež v lastni koži!

»Hej, hej, kaj pa vi tukaj delate?« je oblastno kazirčal nad njimi, čeprav je najmanjšemu velikanu segal komaj do kolen.

»To, kar vi!« je Tončku ušlo z jezika, pa mu je bilo takoj žal; mladi velikan ga je s kačalcem tako krepko dregnil pod rebra, da je na ves glas zajačel.

»I, zakaj me pa dregaš?« se je zavzel, ko ga je bolečina minila.

»Še vprašaš!« ga je hudo pogledal izpod čela mladi velikan. »Minister Praznoslamomlatež je mogočen gospod, njemu se ne odgovarja tak! Gorje, nad komur on zlige svojo jezico!«

»I, saj se midva dobro poznavam, je še hotel reči Tonček, pa ga je minister Praznoslamomlatež že prekinil. Znova je zakričal nad velikanom:

»Se mi zdi, da je nekdaj nekaj rekel? Kdo je bil to?«

»Nihče, nihče! mu je hitel zatrjevati vodja velikanov. »To se vam je samo tako zdele, vaše blagorodje.«

»Kakšno blagorodje!« ga je ogorčeno zavrnil minister Praznoslamomlatež. »Meni se reče velenblagoredje, zapomni si, butec!«

(Dalje prihodnjič)

STRICKOV KOTIČEK

603. Preljubi Kotičkov striček! Mislim, da mi ne boš ugovarjal, če rečem, da smo Slovenci zelo, zelo pametni ljudje. Da boš en tem še bolj prepričan, Ti pošiljam rešeno zlogovnico. Pišem Ti še prvič, zato se mi kar malo roka trese. Pa saj se je Tonček najbrž tudi tresla, ko si bil še mlad in si pisal tako važne stvari, kakor zdajje jaz.

In še nekaj bi Te rada vprašala, striček. Večki ljudje pravijo, da so si stari ljudje in otroci v marsičem zelo podobni. Ali tudi Ti tako misliš? Jaz ne verjamem posebno trdno, ampak, če boš Ti rekel zdac, bom verjela na vso moč.

V upanju, da mi odpisneš, Te prisrčno pozdravlja Franček Jazbec, učenka I. razreda drž. realne gimnazije v Ljubljani.

Draga Franček! Da smo Slovenci zelo, zelo pametni ljudje, je jasno ko boli dan. Nekateri sicer pravijo — med le-te mi so tudi Požgančev oči —, da smo pametni samo takrat, kadar pri cvičku v gostilni sedimo in svojo modrost na debelo prodajamo, drugače smo pa mevžje, prismodavci, strahopetci, petolizniki in ne vem kaj še vse. Ampak to je neznančko grda laž, ki zaslubi, da ji ogorčeno rečemo: »Fej to bodi! Smo pametni, smo, še celo preveč pametni včasih, tako pametni, da se nam že kar nerodno zdi. Drug drugega hočemo s svojo pjetmetjo prekosili in zato se kaj rado zgodi, pretužna nam majka, da si z ljuto vnemo skočimo v lase in tam na vse kripilje dokazujemo svojo pamet. Peter hoče na primer prepričati Pavla, da je stokrat pametnejši od njega, Pavel pa hoče prepričati Petra, da je tisočkrat pametnejši od njega. Pa se ti močno postavi med oba še Janez — tu ga imaš! — in jima z gromovitim glasom naznani presečljivo to vest, da, kar pameti tiče, on poseka oba. Tako se naša pamet stopnjuje dan za dan in bomo nazadnje postali tako pametni, da bomo celo Butalec ugnali v kozji rog. Saj požna Butalec, ne? Ojojmeno, to so ti tiči! Pamet imajo na kupe. Prodajajo jo kar na vagona in izvajajo baje celo na luno, kilogram po dinarju (če smemo verjeti Milčinsku, ki nam je o Butalecu povedal toliko lepih in dobrih reči). Je ta pamet sicer včasih že kar močno podobna plesnivemu siru, ampak sir ostane — sir, čeprav gomazi po njem že milijon črov, in pamet — pamet, pa naj bo še tako podobna početnemu lonecu. Živelja pamet!

In ker sem že ravno pri pameti, naj Ti povem še mično zgodibico o pameti, ki se je odigrala v bajni deželi Narobesvet. (Tam so namreč tudi kako pametni ljudje.) Njegovu vrli backi so mu verno in urnobeno pritrjevali: »Tako jele! Gorje mu in žalostna mu majka, ki se je drznil oporekat jim ter jim zabrusiti v obraz, da so v resnicu že vedno to, kar so bili: Petolizniki, češ: beseda že ne sprameni človeka. Kaj pomaga, če nam zamorec na žive in mrtve dokazuje, da je belec, ko pa vidi vidimo, da ima črno kožo! Tako so torej vrli Petolizniki, kako dolgo vztrajali pri tem, da so Narobesvetovi — živijo in hip, hip hura! Ko pa je v deželi Narobesvet zapihal drug veter, so vrli Petolizniki kar čez noč spet obrnili pamet in postali znova navdušeni Petolizniki, zvesti sinovi svojega rodu. Vsa čast in slava jim! Veš, pamet se mi včasih močno zdi podobna mlademu teličku: če so jasli polne, se teliček ponizno skloni do njih in jim

Njegovu vrli backi so mu verno in urnobeno pritrjevali: »Tako jele! Gorje mu in žalostna mu majka, ki se je drznil oporekat jim ter jim zabrusiti v obraz, da so v resnicu že vedno to, kar so bili: Petolizniki, češ: beseda že ne sprameni človeka. Kaj pomaga, če nam zamorec na žive in mrtve dokazuje, da je belec, ko pa vidi vidimo, da ima črno kožo! Tako so torej vrli Petolizniki, kako dolgo vztrajali pri tem, da so Narobesvetovi — živijo in hip, hip hura! Ko pa je v deželi Narobesvet zapihal drug veter, so vrli Petolizniki kar čez noč spet obrnili pamet in postali znova navdušeni Petolizniki, zvesti sinovi svojega rodu. Vsa čast in slava jim! Veš, pamet se mi včasih močno zdi podobna mlademu teličku: če so jasli polne, se teliček ponizno skloni do njih in jim

Lencu mine potrpljenje. Lencin srd prikopi do roba. Ogorčeno se zažene proti mali gospo v ogledalu, zamalne z vso silo proti njej... bum! res! zdaci nekaj presunljivo zaženketu in se vsuje k ldom. Mala gospa v ogledalu je izginila, kakor da se je v zemljo udrla: ogledalo je razbito...

Lencu zastane sapa. Lencu se spremeni v solnat stebri. Dolgo, dolgo stoji nepremično na razvalinah svojega junaštva in stvari pred z odprtimi usti in očmi. Potem pa jo nekaj hudo stane v grlu in nekaj grenko zaskeli v očeh. »Ve! Ve! Veee! se nenadoma utrga iz nje tako obupno in pretrseljivo, da bi se moral kamen na cesti od ganotja in sočutja omežati.

Pa je vse zmanj. Nihče, niti mojster steklar sam ne more iz Lencinih solz napraviti takšnega mazila, da bi z njim kose razbitega ogledala spet zlepil skupaj. O-joj-mene in najhujše Lencu še čaka: mama se vsak hip vrne domov — —

Da, da, takele čudovite in grozne reči se lahko zgodijo, če gre petletna dekleca na trge peteršiljček kupovati in sreča tam »neolikano gospo!«

Da, da, takele čudovite in grozne reči se lahko zgodijo, če gre petletna dekleca na trge peteršiljček kupovati in sreča tam »neolikano gospo!«

Da, da, takele čudovite in grozne reči se lahko zgodijo, če gre petletna dekleca na trge peteršiljček kupovati in sreča tam »neolikano gospo!«

Da, da, takele čudovite in grozne reči se lahko zgodijo, če gre petletna dekleca na trge peteršiljček kupovati in sreča tam »neolikano gospo!«

Da, da, takele čudovite in grozne reči se lahko zgodijo, če gre petletna dekleca na trge peteršiljček kupovati in sreča tam »neolikano gospo!«

Da, da, takele čudovite in grozne reči se lahko zgodijo, če gre petletna dekleca na trge peteršiljček kupovati in sreča tam »neolikano gospo!«

Za veseljem žalost pride...

Na železniški prog se igrali.

V pondeljek, 22. t. m. so se otroci igrali na železniškem tiru blizu tezentskega postajališča. Upiali so se ob velik wagon, da bi ga premaknili. Vagon se je nihovo veselje kmalu spremeno v veliko žalost in še večjo grozo. Desetletnemu šolarčku Francu Visočniku je nenadoma spodrsnilo in padel je pod premikajoči se železniški voz. Presunljivo je kriknil na pomoč, a nihče mu ni mogel pomagati. Težko jekleno kolo mu je v hipu odrezovalo levo nogo pod kolenom.

Ubogi Franc je zaradi svoje nepremišljene nososti ostal vse življenje pohabljien.

Rože je trgala ob vodi

Sestletna Ivanka Vrhovnik iz Rakovnika pri Kamniku je imela zelo rada rože. V soboto, 26. t. m. je hotela natrgati lep šopek ob globoki in deroči vodi. Pri nabiranju rož je zašla čisto h kraju in to neprevidnost je moralna ubožica platičati z življenjem. Nenadoma ji je spodrsnilo in omahnila je v vodo. Njenih obupnih kljucov na pomoč ni nihče slišal. Deroča voda jo je odnesla s seboj. Ko so jo pozneje potegnili iz vode, je bila mala Ivanka že mrliček.

</

DELAVSKI VESTNIK

Naše naloge

Ze lepo število let opazujemo, kako skuša boljševizem doseči svoj cilj, to je raj na zemlji. Ta cilj skuša doseči s socialistično družbo. Vidimo, da hoče marksizem ta raj doseči prav popolnemu uničenju osebne svobode, podružljivjem človeka. Edino maza ljudi, ki so v vsem svojem zunanjem udejstvovanju povezani v enotno organizacijo, pomni njemu rešitev. Samo Rusi so mogli tak nauk v masah sprejeti. Strašna zgodovina teh dezelj je rodila revolucionarje, nihiliste in boljševike. Boljševizem je uničil vsak osebnosten odnos med možem in ženo, starši in otroki, zato je prevrnil bračno zakonodajo, zato pospešuje skupno vzgojo v vzrejalniščih in vrgajalniščih, kjer goje dojenčke kot kuncice in piščance. Zato ustavnijo skupne spalnice in jedilnice in centralno upravljanje stavbe.

Boljševička revolucija ni mogla rasti iz srca s krščansko vero napolnjenih. Zato so boljševiki skrbeli takoj od začetka, da bi izpodkoplili tla vskemu verstu, vsaki cerkevni organizaciji, krščanski vzgoji in vsemu življenju. Zato so izšli zakoni proti cerkevnemu premoženju, proti družini, proti verouku, proti relikvijam. Prepovedano je bilo javno bogoslužje, sestanki vernikov, zapri se se cerkev, izvršuje se pritisk na vernike, organizirala se je protiverska petletka, organiziralo se je brezbožniško gibanje.

Spoznamo strašno nevarnost! Zavedajmo pa se tudi, da se moremo od boljševikov mnogo načiti, predvsem kaj se pravi delati za idejo in kaj se je treba predati ideji z vsem bitjem, mišljene-

njem in hotenjem, požrtvovalno in sistematično in kako je treba za to izšolati elito. Proti organiziranemu brezposelnemu moramo postaviti katoliško akcijo in ofenzivo.

Združimo vse moči! Zavedajmo se, da je strujarstvo med nami najhujši strup za moč katoliške skupnosti. Postavimo geslo enotnega stremljenja, enotne fronte pod enotnim vodstvom. Borimo se v najstrumnejši disciplini in ogibljimo se vsakega polovičarstva. Skrbeti moramo zlasti za to, da vzgojimo elite.

Najvažnejše pa je, da študiramo in prav poselno študiramo socialno vprašanje.

Socialno vprašanje je problem, ki o njem vse govori. Če bi imela današnja doba toliko socialnih delavcev, kakor ima vseh vrst demagogov in špecialistov za socialno vprašanja, bi tega vprašanja klobi več. Marksizem kleveta Cerkev, da drži s tlačitelji, da delavstvo zapostavlja, da ovira gospodarski razvoj, da se boji socialnega napredka širokih mas, ker bi veri škodoval. Zato moramo skrbeti za to, da spoznajo ljudje resnico.

Naše močno orožje proti komunizmu je socialni nauk katoliške Cerkve. Treba pa je seveda ta nauk poznavati in ga naprej učiti. Zato pa moramo biti globoko poučeni o vseh socialnih vprašanjih in potrebujo današnjega časa.

To so torej naše naloge. Ce bomo delali, bomo zmagali; če ne bomo delali, bomo pa propadli. (Po »Naši poti«, III. zvezek.)

Ne samo na Kongresnem trgu 2 v bogati izberi.

Proti poslabšanju obrtnega zakona

Pretekli teden se je vršilo zborovanje krščanskih nameščencev, organiziranih v »Društvu zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije«. Zborovanje se je vršilo v znanimenju protesta zoper namer delodajalskih zbornic, ki hočejo silno poslabšati že itak skromne pravice delavcev in nameščencev, izvirajoče iz obrtnega zakona. Zborovanje je pokazalo endnušno voljo slovenskega nameščenstva: da se hoče boriti za svoje golo življenje, za svojo eksistenco v vso odločnostjo.

Delodajalske zbornice so pripravile načrt za reformo obrtnega zakona, s katerim bi bil zadan delavstvu strašen udarec. Večino trgovskih nameščencev hočejo spraviti na isto stopnjo, kot je način delavstva. Hočejo jim vzeti dopuste, v primeru bolezni jim dajejo plačo le za tri dni, odpust naj bo 14 dneven, če prejmejo mesečno plačo, in dvodneven, če prejemajo tedensko plačo.

Pa ne samo za nameščence, tudi za delavce pomeni predlog silno poslabšanje že itak nezanesnega stanja.

Namesto, da bi se danes govorilo o zakonu o minimalnih plačah, o brezposelnem zavarovanju, o pokojninskem zavarovanju trgovskih nastavljencev in delavcev, o zavarovanju poljekih delavcev in o drugih perečih vprašanjih, ki so jih druge države že davno uredile, se pa pri nas pojavljajo predlogi za poslabšanje vsega tega, kar imamo.

Borba našega nameščenskega društva bomo spremjamli z vsemi simpatijami in smo mu hvaležni, da se je postavilo v prvo vrsto borcov za delavce in nameščenske pravice.

Iz knjig in revij

Cerkev, boljševizem in zlo je naslov knjige, ki je pravkar izšla kot tretji zvezek »Naši poti« (Knjižnica katoliške akcije za mladino). Kot smo glede drugih zvezek »Naši poti« rekle, velja tudi za tega: iz razprav, ki jih vsebuje knjiga, odseva jasen in stvaren pogled na najtehtnejša vprašanja sodobnega verskega, kulturnega in socialnega življenja. Tretji zvezek govori o veljavi cerkevih odločkov (dr. Odar Alojzij), kjer se obravnavajo vprašanja: Koliko »quadragesimo anno« katoličanske veče? Ali smemo okrožnico kritizirati itd. Drugi članek govori o boju med dobrim in zlem (dr. Alojzij Zupan). Posembno važen in aktualen pa je članek dr. Mihe Kreka: Organizirano brezposelnost, kjer nam podaja resnično sliko boljševizma, ki hoče doseči raj na zemlji s popolnim uničenjem osebne svobode, z rušenjem družine, s protversko zakonodajo, z zapiranjem cerkva in s protversko petletko. Zadnji članek (napisal dr. St. Žitko) govori o evharističnem križarstvu. Knjiga ima posebno za naše delavce voditelje izredno vrednost.

Povsed Boga je naslov spomenici, ki so jo izdali ob svoji 40 letnici katoliški akademiki-Daničarji. Spomenica obsega več sestavkov, med katerimi so za nas ročne in duševne delavce posebno zanimivi: Za pravi pojem katolicizma, Vihar nad Evropo, Historični materializem. Izvor in posledice povojnih mladiških pokretov, Borci in borcevstvo ter Evolucionizem »Nove mladine«. Kdor prečita te sestavke, bo moral priznati, da smo nove odločne katoliške mladine lahko vesel.

Posredovanje dela

V borbi zoper brezposelnost mora biti dobro organizirano posredovanje dela velikega pomena. Mednarodni urad dela pravi, da spada posredovanje dela v prvo skupino ukrepov v varstvo brezposelnih. Ne bo odveč, če si nekoliko ogledamo izvajanje Mednarodnega urada dela v tem vprašaju.

Naloga posredovalnic dela je, da vodijo enotno in skupno evidence o ponudbi in povpraševanju dela. Posredovanje dela mora biti brezplačno ter mora biti ustanovljeno in organizirano od držav. Washingtonski dogovor predpisuje, da morajo biti predpisi za posredovalnice dela za celo državo enotni. Ta dogovor je ratificiralo 24 držav.

Gotovo bi bilo otočje misli, da moremo s posredovanjem dela temeljito odpomoči današnji usodni brezposelnosti. Zgled iz Nemčije in Češkoslovaške pa kaže, da je mogoče prav mnogo pomagati. V Nemčiji morajo podjetniki, ki namenavajo ustanoviti obrat popolnoma ali delno in odprtosti del svojih uslužbenecov, to namero gotov čas preiznanjati pristojnim oblastem. Slično določilo je izdala tudi Češkoslovaška. Ta določila omogočajo oblastem, da iščejo pravočasno odpomoč in da olajšajo odpuščenim delavcem prehod v druge zaposlilive.

(Po »Socialni Pravdici«)

Današnja hitlerjeva vlada v Nemčiji v resnici kaže skrb in zanimanje za delavstvo. Da zmanjša brezposelnost, je začela z izvedbo velikih javnih del. Ker je pa od tega imela končno največjo korist le vleveindustrija, je zato nemška vlada naložila nemški industriji poseben davez na lečni čisti dobiček za izvedbo javnih del.

ŽENA IN DOM

Dekletom na pot v življenje

Ali ima danes še zmisel, da se deklet odloči za kak poklic, ko se od vseh strani naglaša načelo, da je pravi cilj vsake žene zakon in mateninstvo in se zahteva, da naj se žene odstranijo posebno iz vseh bolje plačanih in lažjih poklicev in služb. Na to vprašanje, ki postaja pereče za stare in dekleta, je odgovorila v svojem poslovilnem govoru ob sklepnu šolskemu letu na ženski strokovni šoli v Mainzu priv. doc. dr. Elisabetha Lippert:

Na vprašanje o zmiselnosti ženskega poklicnega dela odgovarja brez vsakega pridržka z »Da«, dasi načelo izpovedujem mnenje, da sta zakon in mateninstvo prav cilj do zadnjega izpolnjenega ženskega življenja. Tudi za moža pomenjata zakon in očetovstvo — kljub moževim posebnim političnim, gospodarskim in poklicnim nalogam v narodni celoti, zadnjo človeško dopolnitve njegove biti, najsi zveni ta misel za moža zaenkrat še nenavadno. Ne pritrjujem pa poklicnemu delu žene, ker jo gospodarsko osvobojuje, ji zagotavlja samostojnost in neodvisnost, jo izmeniče z možem. Pritisnjem mu zato, ker vem, kako nezsljano pomembna, nenadomestljiva sila za oblikovanje značaja je vsako poklicno delo, torej tudi poklicno delo ženskega časa.

Na značaj vplivajo oblikovalno že stvarne zahteve poklica: Treba je vršiti neko delo. Vršiti dobro, če naj žanje priznanje. Delati

sebičnimi, čistimi in nečistimi, oblastnimi in pohlevnimi, pogumnimi in bojazljivimi. S temi ljudmi smo zvezani takoreč na življenje in smrt. Zavzeti moramo stališče nasproti dohrim in slabim stranem njihovega značaja. Ne moremo biti zgolj brezbržni opazovalci, marveč smo prisiljeni, da pred njimi in v njimi delamo. Na slabostih drugih spoznavamo svoje lastne slabosti, odpro se nam oči, da je treba premagovanja in samopremagovanja. Značajne odlike drugih so nam vzpopodbuda za samovzgojo. Neposreden stik z najrazličnejšimi ljudmi nas sili k boju s seboj in drugimi. Ta boj ni prostovoljen ne slučjen, marveč neizbežen in neprestan. Prizadeva nam brdkost, žlost in gorje, a prinaša tudi radost, pogum in moč. Ako smo voljni prizadeti lastne slabosti, pravljenci si prizadevati, da jih premagamo, imamo dovolj moči, da prenašamo slabosti drugih in jim ne povračamo milega z dragim — potem nas ta boj notranje odčišuje, potem poklic oblikuje naš značaj.

Brez boja in premagovanja ni plemenitosti ne prave vrednosti za človeka in brez boja človek ne spožna prepada, ki zija v naši notranjosti med tem, kakršni bi hoteli biti in kakršni v resnici smo. Pojmujte svoj poklic v zmislu tega plemenitega boja v vaši notranjosti, postavite si za cilj, da z močjo, dobro voljo premagate svoje slabosti. Potem vam poklic ne bo zgolj zasileni pripomoček, ne pusto ozemlje.

Na značaj vplivajo oblikovalno že stvarne zahteve poklica: Treba je vršiti neko delo. Vršiti dobro, če naj žanje priznanje. Delati

Vsak član naj si ogleda, predno se odloči za nakup.

I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani.

treba vedno bolje. Zato se moramo stalno izpopolnjevati, kritično ocenjevati lastno delo, se ga prevdarno letovati. Delo mora biti ob določenem času dovršeno. Zato vzbuja k točnosti, redu, vztrajnosti, skrbnosti, zvestobi v dolžnostih, odgovornosti.

Neprecenljive vrednosti pa so človeške zahteve poklica. V poklicu smo prisiljeni delati skupaj z ljudmi najrazličnejše vrste: z odprtostnimi in licemerskimi, s pametnimi in nespamtenimi, zvestimi in nezvestimi, zrelimi in nezrelimi, čuvstvenimi in pustimi, dobrimi in

lje pred pravim življenjskim popriščem zavzeti in mateninstvo. Poklic je sicer strog, ted. neusmiljen, nepopustljiv učitelj. Toda kakor morajo leteti ivri, ako hoče umetnik iz toga lesa ali kamena izoblikovati umotvor, tako se more izoblikovati tudi značaj le tako, da režemo divje pogajanje, strasti in sebičnosti, da pilimo in klešemo.

Nobene boljše priprave na zakon in mateninstvo ne more biti, kakor v vsej globini, teži in resnosti doživljjen poklic.

Poglobitev gospodinjskega pouka

Kakor so kratkotrajni gospodinjski tečaji koristni in je moči z njimi marsikaj doseči, je vendarle gotovo, da so le zasilno sredstvo tam, kjer ni drugih možnosti za gospodinjsko izobrazbo deklet. V dobi kratkih mesecov je mogoče podati — posebno spričo mnogovrstnosti učnih predmetov — pač nekaj pojmov, nekaj miglajev; da bi se pa učenke v vseh predmetih res izvežvale, da bi jim prešlo znanje v mesec in kri, to se na takih tečajih ne da doseči. Zato so v Prusiji s 1. aprila t. l. odpravili vse gospodinjske potovalne tečaje in namesto njih uvedeo dekliške nadaljevanje šole. Tam, kjer so stalne kmetijske šole, so uvedeni za dekleta od 14. do 18. leta stalni gospodinjski in kmetijski tečaji, ki nadomeščajo nadaljevanje šole. — Večino vrinarskih šol bodo v Nemčiji preosnovati v zmislu potreb posameznih gospodinjstev. Trgovsko vrnarstvo je prisiljeno, da se vedno bolj spezializira na posamezne sorodne kulture, ker se imane ne izplačuje več. Nasprotno pa morajo domaći vrtovi kolikor mogoče dajati vse najrazličnejše sedeže in pridelke, ki jih potrebujejo posamezna družinska gospodinjstva. To delo ne prihaja v poštev, ker ga opravljajo domaći sami največkrat zaradi razvredila. Tako se torej preusmerijo vrinarske šole po potrebah družinskih gospodinjstev.

Medtem pa je g. Kusu jasno, da je tako ne le morale biti, ampak da tako tudi mora biti. Po njegovem kapitalisti niso krivi, da so tak, kakršni so: da namreč nečloveško izrabljajo delovno moč in pohlepno grabijo denar, ki jim služi le za osebne užitki. Današnje stanje je po marksističnem nazorju samo neko usodno stanje ekonomsko-historičnega razvoja, ki pač mora nastati pa tudi mora preiti; toda kapitalisti so pač tak, kakršni so, ker v kapitalističnem redu morajo biti tak.

S tem pa je g. Kus s svojo marksistično logiko podal odličen zagovor judovskih kapitalistov.

Na drugi plati pa tudi mora g. Kus take zavore pisati, ker so glavni voditelji marksističnega gibanja zopet — Judje. Jud je bil glavni začetnik marksizma — namreč Karl Marks. Najvažnejši voditelji boljševske revolucije so Judje: Trocki, Zinovjev, Kamenjev itd. Prav tako so Judje voditelji avstrijskih social-komunistov, ki so pred par tedni poskušali izvesti revolucijo, Otto Bauer, Seitz, Renner in drugi. Skratka torej — voditelji na obih frontah, na kapitalistični in na proletarsko-marksistični. Oblast na dve strani!

Toda po marksistični modrosti g. Kusa mora vse tako biti radi nujnosti ekonomsko-historičnega procesa. Vse to je po marksističnem pojmovanju usodno. Toda usodno pa je tudi to, da g. Kus sedi med dvema stoloma in misli, da druge vodi, ne vidi pa, da drugi njega vodijo — za nos! Tega seveda on ne vidi, kakor tudi ne vidi tega, pač prav je tajnik Odbora za judovske begunce, da vse ti begunci brez njegove pomoči lepo lezejo na direktorska in nameščenska mesta v naših podjetjih, a domači nameščenci romajo na ulico. Za te domače reže ima g. Kus samo eno tolazo, da je to pač usodno posledica ekonomsko-historičnega procesa. Toliko doumejo njegovi možgani. To je tudi pojasnilo, ki ga dajejo socialistični sindikati Ujednjene radničkega saveza Jugoslavije, ki preskrbuje lisočem inozemcem dovoljenja za zaposlenje pri nas. Toda kdo se more s takim pojasnilom zavoljiti?

(Po »Socialni Pravdici«)

Zadružna misel in žene

Malo je znano, da ima ženstvo svojo lastno Mednarodno zadružno zvezo. Kakšne cilje ima in kakšen duh jo preveva, kažejo sklepi, ki jih je sprejela na svojem lanskem kongresu:

1. Žensko delo v domu se zasebno in javno prizna kot državljanska dolžnost, na podlagi katere je žena enakopravna državljanka.

2. Gospodinji se morajo zagotoviti življenjski pogoji z državnim in zasebno-zadružnim zavarovanjem.

„SLOVENČEV“ SVETOVALEC

Naš domači zdravnik

J. M. N. Pretegnjen (in ponižan) želodec
Vas muči že dvanašt let v presledkih? Vaš dopis je dolg, a kot opis bolezni vendar prekratek in nepopoln, da bi bila presojta. Vašega stanja mogoča, ali Vam treba operativnega zdravljenja, ali zadoseča zdravljenje z urejeno prehrano, zdravili in drugimi pripomočki. Marsikdo ozdravi brez operacije, a nima prepornega poklicnega dela in se mora (in hoče) držati raznih predpisov. Operacija pa je nujno potrebna, če je prehod zelo težki in vrečo znatno oviran. Pri enkratnem zdravnškem preisku se ne da vse to točno določiti, tudi z enkratnim rentgenskim pregledom ne, za to treba zdravnškega opazovanja vsaj nekaj dni. Če Vam je to nemogoče dosegiti v domačem kraju, pojrite v kakšno večjo bolnišnico.

M. M. N. Nosečnost se da ugotoviti le z neposredno preiskavo in sicer od šestega tedna naprej s precejšnjo verjetnostjo, od tretjega meseca pa z potovostjo.

Ista. Dojenca, ki je že deset mesecev na prsih, kaže odstaviti, neglede na morebitno nosečnost, ampak že radi tega, da se otrok navadi na drugo hrano pred poletno vročino. Odstavljanje poleti je nekoliko nevarno, ker se v vročini hraniva hitreje razkrasajo in so nevajenemu otroku bolj nevarna kot v drugih letnih dobah. Živalsko mleko otrok prenaša tudi poleti lažje, če ga je vajen že od potrebe. Sicer pa menim, da je treba dojenca od devetega meseca dodajati drugo hrano že zaradi pravčinskega razvoja in zaposilive zobčekov, po tem času na bodo prsi le za večerni posladek ali juhanji očesek.

J. J. Z. Srbeč prihaja z redčenjem la je pogosten pojav pri ljudeh mladih in srednjih let. Jaz bi si dal na Vašem mestu glavo prav na kratko striši ali nekaterikrat obriti, da bi mogel lasišči primerno obdelovati. Dvakrat na teden bi si lasiščo opral z milnim cvetom, zredčenim s prekuhanim vodo in po oklapanju namazal za ponoc, a kakšno mažo, ki vsebuje zlepilni cvet. Dvakrat na dan bi si lasišči prekratil z ne pretredu krtalo. Ko ni sonce prevročje (torej zjutraj ali proti večeru) bi izpostavil glavo soncu in sicer izprva samo eno minut, če bi ne čutil nevišnosti, bi sončenje podaljševal vsak dan za eno minut do največ 15 minut (četrte ure) na dan. Če je lasišči premastno, treba več čiščenja z milnim cvetom, če je presuhlo, pa več mazanja. To bi nadaljeval do pozne jeseni in si pustil lase rasti proti zimi, če bi me srbenje popustilo in prihaja izginil. Vsega tega Vam ne svetujem kot vodilo, ki prevzemam z njim kakršnokoli odgovornost ali celo jamstvo za uspeh — saj vsaka stvar ni za vsakega — ampak samo kot poročilo, kako se časih posreči odpraviti prihajaj in okrepliti lasišča s pristopimi, domačimi pripomočki. Večkrat pa treba mnogo več, kožnih masil in podkožnih zdravil. (Tudi kmetijska hrana je primernejša od mesičanske.)

I. L. Lj. Popkova kila pri odraslih ni ženskač, ampak splošna bolezni, ker se pojavlja tudi pri moških. Ker se da la nakaza odpraviti samo z operacijo, spadate na kirurški oddelok splošne bolnišnice.

J. M. Lj. Odsiranitev vrancice v obče za bolnika ni nevarna ali za operacijo težavnata operacija. Če so pri Vas že preskusili druge načine zdravljenja (z zdravili ali celo obsevanjem) brez pravega uspeha in če Vam svetujojo operacijo, ne odlajte več z njo!

N. N. N. Proti seneni mrzlici ali dušici (astmi) da koristi srkanje soka travnatih bilk? Morda, toda jaz o tem nič ne vem ne iz skušnje ne iz knjig. Vsekakor je zanimiva miselna zveza, in kazalo bi, da ljudje, ki jih ta pomladna bolezni nadleguje, prekušajo to priprišti in bržkone nenevarni način zdravljenja ter poročajo.

J. H. Lj. Tretja drgalka, kaj je in kje je? Kar nas je starejših, še vemo, da imajo (ne več vsi) človekovi poleg dveh drgalk, vidnih v goltu, v nosnem delu žrelci prav tako tvorbo, ki ji pravijo nekateri žrelcici ali tretja drgalka. So pa tudi človekovi, ki imajo (radi popolnosti) še četrto drgalko, ki čepi na žejkovitem korenju. Ni se čuditi, da celo Vaš zdravnški svetovalec ne pozna več tretje drgalk, ker je kmalu ne bo več nikjer, izvzemši med hribecem; omikanji ljudje namreč po mestilih in drugih naprednih krajih nimajo več drgalk, ne zdravili ne bolnih, ker jih goreči človekoljubci sledijo in zatirajo kakor zlo tvorbo, hujšo od raka.

A. C. T. Utrjevanje z vodo — po mojem naštetu in vodilu — da Vam je škodilo? (Zrak Vam ni delal ne škode ne koristi, sonce pa Vam je delo dobro.) Kaj naj odgovorim na ta očitek? Bržkone ni bilo Vaše utrjevanje z vodo pravilno izvrševano. Mrzlo vodo sme uporabljati človek le, kadar mu je toplo (notranja bolezenska vročina ali zunanjega vročina, po topli kopeli ali izdatnem gibjanju ali sončenju) in samo toliko časa in tako močno, kakor je primerno glede okoliščin in osebne občutljivosti. Primernost določa pri živnem umerjenih ljudeh ugodno ali neugodno občutljive, pri nezanesljivem občutju pa opazovanje kože. Če začne živordča koža pomoredati ali celo bleddeti, treba takoj prenehati z mrzlo vodo, kodo brž osušiti in v čvrstim otiranjem ojačiti krvni obtok v koži. Z opreznim ravnanjem se odpornost krepi, kar pomeni utrjevanje, z neprivednim (ali prenaglijenim) potrebitjem pa se stopnjuje občutljivost, kar je poslabšanje. Počasi se pride daleč! Morda pa spadate Vi med tiste redkejše primere, ki jim vsakdo, tudi najboljše in najbolj primerno sredstvo redno škoduje. Časih človek preveč oprezuje, kako se mu telo odzove na to zdravilo ali ono zunanje sredstvo, učink se spreverže v nasprotje pričakovanega, časih pa je bolezni take narave, da se ne da odgajati s silo in zapusti bojišče, ko se umakne protivnik. V tem položaju, se mi zdi, ste Vi, ki se kot klaverjun junak bori proti bolezni, ki jo ljubi in se boju, da mu brez nje ne bo obstanka. Moj nasvet je torej ta, da, če resno hočete zdraveti, opustite prav vse in vsakršno zdravljenje, da pustite bolezni navzlie in jenemu sitnaranju popolnoma v nemar, in če imate kolikaj resnosti in vztrajnosti v sebi, počakate, da Vas ona pusti!

F. K. C. Skrivalcem — kakor doslej in tudi poslej — ni!

K. C. T. Utrjevanje z vodo — po mojem naštetu in vodilu — da Vam je škodilo? (Zrak Vam ni delal ne škode ne koristi, sonce pa Vam je delo dobro.) Kaj naj odgovorim na ta očitek? Bržkone ni bilo Vaše utrjevanje z vodo pravilno izvrševano. Mrzlo vodo sme uporabljati človek le, kadar mu je toplo (notranja bolezenska vročina ali zunanjega vročina, po topli kopeli ali izdatnem gibjanju ali sončenju) in samo toliko časa in tako močno, kakor je primerno glede okoliščin in osebne občutljivosti. Primernost določa pri živnem umerjenih ljudeh ugodno ali neugodno občutljive, pri nezanesljivem občutju pa opazovanje kože. Če začne živordča koža pomoredati ali celo bleddeti, treba takoj prenehati z mrzlo vodo, kodo brž osušiti in v čvrstim otiranjem ojačati krvni obtok v koži. Z opreznim ravnanjem se odpornost krepi, kar pomeni utrjevanje, z neprivednim (ali prenaglijenim) potrebitjem pa se stopnjuje občutljivost, kar je poslabšanje. Počasi se pride daleč! Morda pa spadate Vi med tiste redkejše primere, ki jim vsakdo, tudi najboljše in najbolj primerno sredstvo redno škoduje. Časih človek preveč oprezuje, kako se mu telo odzove na to zdravilo ali ono zunanje sredstvo, učink se spreverže v nasprotje pričakovanega, časih pa je bolezni take narave, da se ne da odgajati s silo in zapusti bojišče, ko se umakne protivnik. V tem položaju, se mi zdi, ste Vi, ki se kot klaverjun junak bori proti bolezni, ki jo ljubi in se boju, da mu brez nje ne bo obstanka. Moj nasvet je torej ta, da, če resno hočete zdraveti, opustite prav vse in vsakršno zdravljenje, da pustite bolezni navzlie in jenemu sitnaranju popolnoma v nemar, in če imate kolikaj resnosti in vztrajnosti v sebi, počakate, da Vas ona pusti!

F. K. C. Skrivalcem — kakor doslej in tudi poslej — ni!

Kmetijski nasveti

Kmetovalčeva opravila v juniju

Pojedelstvo. Deževno vreme zadnjega tedna nasledišča topota sta poginali kvíški ne samo koristne rastline, ampak tudi plevel, zato ima pojedelec mnogo posla s plevijo, da obvaruje pred njim zlasti okopavine. Koristno je plevev in okopavanje tudi radi tega, da se zemlja rahlija in ohrahi v njej vлага za pozneje, manj deževno in bolj vroč dobo. Posejano pese moramo sedaj zredčiti in opleteti. Isto nas čaka pri koruzi, če smo jo sejali na široko in je pregosta. Posejano pese pa moramo sedaj že opleteti in okopati, da se bo bolje razvijala. Tudi na škodljive in bolezni moramo paziti. Če se je na krompirju pojavila peronospora, ki povzroča lahko ogromno škodo, jo moramo zatirati s škropljencem z galično-apnenim brozgo, za katere vzamemo na 100 litrov vode 1 in pol kilograma modre galice in blizu 2 kg žganega apna. Tupatam opažamo na fižolu rjave, ki se je ubranimo s tem, da potremo napadene liste in jih sežgemo. Sedaj tudi se lahko posejemo kako prazno njivo s koruzo, ki nam bi služila pozneje za zeleno krmno. Proti koncu meseca bo začela že žetev ječmena in rži. Za njo bo treba vse pravčinsko pripraviti: srpe, kose in vse drugo. Strnišče je pa takoj po žetvi pitivo preorati, da se zemlja ne kvari in preveč ne osuši.

Travnštvo. Košnja je ponekod že začela, letos mnogo prej kot navadno. Koristno je travo poskusiti rajši nekoliko prej nego prepozno, kajti mlađa trava da tečno seno, stara pa le slamo. Spravljajmo jo seveda le ob lepem vremenu, da jo nam dež ne zmoči. Pokošeno travo zlagajmo vsak večer v kopice, da je nam rosa preveč ne izluži. Zjutraj jo pa razgrnemo šele tedaj, ko se je rosa osušila in je travnik suh. Pokosimo naenkrat samo toliko, kolikor moramo hitro posušiti in spraviti. Dež in rosa namreč zelo zmanjšata hranilno vrednost sena, medtem ko stoječi travi ne škoduje.

Zivinoreja. Vpoštevaj vse tudi v juniju, kar je bilo na tem mestu navedeno glede krmiljenja živine z zeleno krmno za maj. Vse živali varuj v hlevu in na paši pred vročino in nadležnimi muhami in brenčlj. Zato redno prezračuj hlev, svitnjak, kurnik, zjutraj in zvečer, ko je zunaj dovolj hladno. Živino pasi ob vročih dneh le v jutranjih in večernih urah. Muhami in mušji zaledi se postavljati najbolj v bran, če skrbis ti in twoji sosedje za največjo snago v hlevu, v svitnjaku, kurniku, ob gnojniki in vseposvod okrog doma. Gnoj skidaj redno vsak dan in ga spravi na gnojniki, kjer ga poravnaj, dobro stlači z živino in pokrij. Z vsestransko snago prepreči tudi bolezni pri živini. Razkužuj vse hlevske prostore z apnom in belejem. Apno je najcenejše in zelo uspešno razkužilo. Svoje prasiče zavaruj pred rdečim in kugo, ki sta tudi letos že počeli svojo žetev, s takojšnjim cepiljem. Bolje je, da izdaš za cepiljenje peto kovačev, kakov pa da utripi škodo, ki gre lahko v tisočake. Snaži redno vse živali.

V juniju je že čas le za valjenje piščet, ki so namenjena za zakl. Vsa perutina naj dobiva le sveže in sproti pripravljeno mehko krmno, ki se ob vročem letnem času zelo rada skvari. V pitno vodo polagaj zrno železne galice ali rjav železen žebel, da z tem po možnosti prepreči pogoste perutinske bolezni. Že spitana piščeta odpravi. Okrog štiri mesece stare petelincke, ki začenjajo peti in niso namenjeni za plemo, lahko režeš ali kapuniš. Goske in račke krmi dobro, če

Sadjarstvo. Razvoj sadnega drevja je letos silno nagel: ali nagla rast, ali pogin. Zlasti so bili presenečeni sadjarji, ki so letos sadili. Mnogo drevja se ni moglo prijeti, ker je preveč trpelo vsled pozebe. To drevje je najbolje čimprej odstraniti in si za jesensko saditev pravčino začetje, da prekušajo novo drevje ter tako jeseni že spopolnit pomankljivosti mladega nasada. Upajmo, da nas prihodnja zima ne bo tako prevarila.

V sadovnjaku pazimo, da se ne razpasejo še bolj škodljivci. V svi silo nastopajo gosenice, listni uši, krvave uši in glivične bolezni (škrup, monilia, plesen). Zato mora biti vedno pri rokah nosprses, mazavo milo, tobacični izvleček ter tudi arborin. S pastmi lovimo jabolčnega zavijača. Radi uporabe nosprsesa in raki kakovosti šena, končajte košnjo!

V sadovnjaku pazimo, da se ne razpasejo še bolj škodljivci. V svi silo nastopajo gosenice, listni uši, krvave uši in glivične bolezni (škrup, monilia, plesen). Zato mora biti vedno pri rokah nosprses, mazavo milo, tobacični izvleček ter tudi arborin. S pastmi lovimo jabolčnega zavijača. Radi uporabe nosprsesa in raki kakovosti šena, končajte košnjo!

Precepljena drevesa zavarujte, da ptice ali viharji ne polomijo mladik. Zadošča navadna pačica ali lok, na katerega privezujemo mladike.

Špalirji in prtilični nasadi so se razvili že zelo bujno. Pospešujte pri njih tvorbo rodnega lesa!

Zato vse stranske poganjke, ki niso potrebnih za vzgojo oblike (voditelje vrha, veji) prikrjujte na 2–3 dobro razvitih očes, oz. listov. Če ta očesa poženemo, krajšajte nove mladice. S pravilno rezijo prisilimo drevo do tvorbe rodnega lesa po vseh delih rastline.

Suša je letos ponekod prav nevarna. Zlasti mlade nasade zavljavajo, okopavajo in tudi kočnja na se čimprej izvrši! Pri vrtnih nasadih ne pozabite, da pogostno okopavanje izboljšuje kvaliteto in kvantiteto sadja. Zato z motikami in planeti med vrste drevja po vsakem večjem dežju. Ob tej priliki priskočite v rasti zaostalem drevju ali zelo rodovitnemu drevju na pomoč z duščnimi gnijili. Se bo zelo izplačalo, le preveč se ne sme gnojiti.

V drevnesnicah pazimo na privezovanje okulantov, vzgojo debel (pinciranje vrhov). Pozor na

uš! Pozor na uporabo planetov. Pozebla drevesa vzgajajte kot okulant.

Hmelj prezgodaj cvete. F. P. M. — V vašem hmeljniku se vam hmelj dobro razvija in je dosegel že tri četrtine drogove višine. Hmelj je sicer v najlepši rasti, začel pa je že sedaj cveteti. Ker se bojite, da bi prezgodnje cvetenje znalo škodovati pridelku, bati pa se je, da bi radi preprečili. — Vzrok, zakaj letos hmelj tako zgodaj cvete, namesto, kakor navadno, še okrog sredje julija, tisti najbrže v letosnjem preveč ugodnem vremenu. Prezgodnje obrezovanje, pretoplo aprilsko vreme, suša in poznejši izdatek dež: vse to je prisililo hmelj do nenavadnega zgodnjega razvoja in seveda tudi do predčasnega cvetenja. Sredstva, da bi to prezgodnje cvetenje preprečili, dosedaj še ne poznamo. Morda bi kazalo, poigrali to cvetje, ki bi do navadnega obiranja itak prezorelo in pokvarilo kakovost pridelka. Bati pa se je, da bi rastlina vsled tega ošibela in bi pozneje slabše cvetela in vrgla slabši pridelek. Da bi hmelj dvakrat obrali, je tudi težko svetovati, četudi bi to bila manjša škoda.

Radi bi nekaj rojev naredili. F. J. — St. P. — Kateri način vam svetujmo? — Čim podobnejši je narejeni roj naravnemu, tem boljši je. Posoci ga itak ne more popolnoma. Vi ste najbrž pričakovali naravnih rojev, pa so vas čebele »potegnile«. Se kaže taka taksnega večkrat primeri. Sedaj je za umetne roje že nekoliko pozno, vendar se bodo obnesli, če bo ugodno vreme in dobra paša. Roj naredite, iz dveh močnih družin. Eni vzemite sat z matico, drugi 4 do 5 zaledenih v zasedenih satov. Panj z novim rojem postavite na tisto mesto, kjer je bil prej panj, ki ste mu vzeljali matico, tega pa namestite kje druge. Paziti vam je potem zlasti na družino, ki je zgubila matico, in izletne čebele. Ker je je ostala vse zaleda, si bo naglo opomogla. Potegnila bo veliko matičnikov, ki jih četrti dan preglejte in vse starejše podelite, mlaude pa pustite. Družino je treba nekaj dnevi napovedati. Podrobnosti na tem mestu ni mogoče opisovati. Naročite si »Slov. Čebeljarja«, kjer boste našli vse to točneje razloženo.

Pravni nasveti

Odkupnina za kuluk K. S. Občina vam je načela, da morate plačati 80 Din za kuluk ali 8 dni delati. Vprašate, kako je to, da se računa 1 dan dela samo 10 Din. In zakaj so prejšnja leta računali za 1 dan dela višji znesek? — Višino odkupnine za ljudsko delo dolazi vsak leta počasno.

Drvarnica ob sosedovem zidu. J. T. Sosed je postavil drvarnico tik ob vašem zidu in to brez vašega dovoljenja. Na istem mestu je že prej stal poslopje. Vprašate, če morete zahtevati odstranitev in ce ste vi odgovorni za škodo, ki bi jo morda napravila opeka, ki lahko pada z vaše strehe na streho sosedove drvarnice. — Ako vam sosedova drvarnica ne krali izvrševanja vaše lastniške ali druge pravice, pač ni nimate povoda, da bi zahtevali odstranitev. Kar se tiče škode, ki bi jo napravila opeka, ki bi padla z vaše strehe, določa postava, da je posestnik stavbe dolžan popraviti škodo, če se komu povzroči s tem, da

ČITATELJEM ZA NEDELJO

Mirko Javornik:

Velika noč v Jeruzalemu¹

O tem se še sme pisati, vsaj danes, ko smo še trdno v velikonočnem času, čeprav je alegro že precej poredkeje slišati kakor pred tedni. Posebno še, če se je človek komaj pred dobrimi štirinajstimi dnevi vrnil naravnost iz jeruzalemskega velikonočnega čara in še ves ali pa vsaj s pol duše tiči v Palestini in v Jeruzalemu, dasi ve trdno, kdaj je že tiste velike noči bilo konec. Biti s pol duše nekje, recimo v Jeruzalemu, in z druge pol nekje drugje, recimo v teh velikih slovenskih enodnevnih problemih, ter s telesom, recimo, v Ljubljani, je močno neprijetno. Človek ni pravzaprav nikjer. Potem mora pač pisati in obujati spomine, zase in za druge, ki so morda nanje radovedni. Škoda je samo eno: da je spominov toliko, da

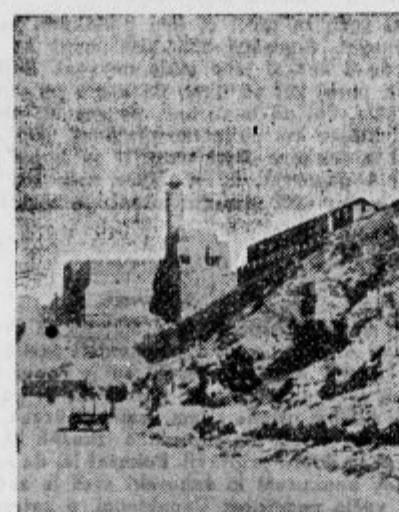
ko vajen. Nazadnje se spomni še na to, da je zares v Jeruzalemu, naj se to s katerogakoli stališča zdi ali vidi. Malo pomisli še na dom in na ljudi, ki ga zavidajo, potem se prestraši in brž odhiti na cesto, zakaj treba bo k Božemu grobu. Danes bo naval in ure gredo v Jeruzalemu v vsaki cerkvi drugače.

A ko stopi na cesto, je vsega velikonočnega razpoloženja, ki se je vse jutro predlo po njem, konec. Zakaj Jeruzalem je zdaj spet samo navadno, nič bolje mesto, ki šteje uradno, to je izpred treh let 18.000 kristjanov, 19.000 mohamedancev in 51.000 Judov. Te številke povedo, v kakšni barvi se v Jeruzalemu razvija vse, tudi Velika noč. Osemnajst tisoč kristjanov je razdeljenih na približno deset cerkv, na katerih najbrž niti dve letos ne praznujeta hkrati Velike noči.

Na cesti se začne vrsta realnih slik iz velikonočnega mesta. Človek gre natančno d juža, s Siona, na sever, na Kalvarijo. Deset korakov od zidovja, v katerem je skrit kraj Petrove nezvestobe, se po belem igrišču Guggenheimovega zavetišča spreletavajo kodrasti Arabščki in Beduinski ali karkoli so že, pod malomarnim očesom arabskih diakonov. Otroci so lepo oblečeni in imajo na razpolago najbrž vse tehnične igrače od vrtljaka do mehaničnih gugalnic, dobe jesti in počno, kar hočejo — čemu bi jim bilo treba po smislu američanske kapitalistične, židovske laične humanitarnosti treba še kake Velike noči...

Sionska vrata s svojim zavojem pod stolpom niso to jutro nič manj in nič bolj sveta in umazana, kakor po vsaki noči. Za tempeljskim obzidjem drdrajo stroji po pritličnih delavnicah in proti Omarjevi mošči se sprejavajo smešno, bojaljivo oblečene skupine turistov, zveste ovce prebrisanjih arabskih vodnikov. To so Judeje, protestanti, ali pa turisti. Tudi ti ne potrebujejo nič Velike noči, zanje je in bo prva in zadnja večerja, prvo in zadnje razodetje v hotelu.

Po ozki ulici mimo Anove hiše in anunskega patrijarhata gonijo Beduini v težkih volnenih plaščih »iz enega kosa«, črede ovac z neverjetno debelimi repi v sredino starega mesta. Pred patrijarhatom posedajo snailci čevljev in vabijo z brnečimi zvonci inimogrečo. Okrog vrata se spravljajo zajetni menihi z lasmi, vezanimi v šop za tilnikom. Tem danes tudi ni treba Velike noči, danes praznujejo cvetno nedeljo. Vsepovsod proti Božemu grobu prodajajo palmove veje, palmove butare, ki so iz ene same veje; njeni listi so na vse načine umetno spleteni v čolničke, pentlje,

Procesija na evelno nedeljo iz Betfage čez Oljsko goro v Jeruzalem

zabrežje, vzdoljajoče glasove. To so petelinji iz Silvana, kockasto raztresene vasi na oni strani Cedrona, na levem pobočju Jozafatske doline. Najbrž je bilo zmeraj tako s petelinji, kakor v Veliki noči 1934 in Peter ni mogel izbrati za svoj greh primernejšega kraja. Tu mu ni bilo treba prav dolgo čakati, da je petelin dvačet zapel in šele iz teh neverjetno kratkih presledkov med petelinimi vzviki je moč razumeti umestnost Gospodove opombe o nezanesljivosti in kratkosti Petrove zvestobe. »Preden bo petelin...«

A

petje

silvanskih petelinov je še zmeraj bolj prijetno in bolj velikonočno kakor pa vse drugo, kar se začne oglašati z rastocim jutrom od vseh štirih strani tega božjega mesta.

Dokler je človek sam nekje v sobi, ali v borovem drevoredu in posluša kratko pozvanjanje, ki se oglaša od cerkve na Sionu, od Getsemane bazilike, od Odrešenikove cerkve, od povsod, tako dolgo utegne mislit na to, da je to jutro Velika noč, da je vendar lepo, ko je tako svetel dan, kakor ga je človek doma tež-

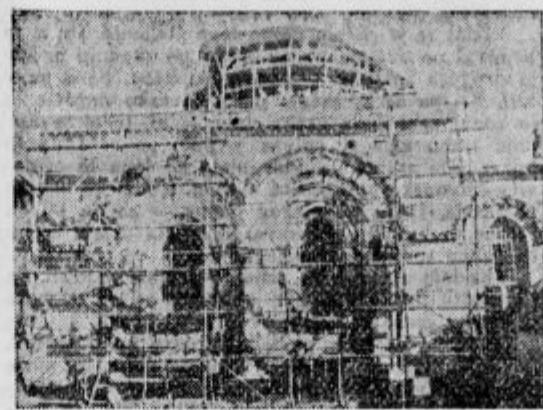
ter. Zaradi tehničnih težkoč se je objava žal do danes zakasnila. — Ur.

simbole, okraske, da je izpod njih komaj še prepoznati palme, ki so jih za praznik zelenih vej prinesli iz Jerihe, iz Sarone, od Genezretha. Nosijo butare, ko pri nas, povečini otroci. In ko pri nas so nanje navezane oranže in jabolka in zlati trakovi. Tako je človek videl pred tednom, na katoliško evelno nedeljo, takto vidi danes.

predvečer svoje prostovoljne smrti piše Trockemu, da je 27 let služil stranki, zdaj pa mu gospodarjoča klika onemogočuje vsako nadaljnjo delo; na vse mogoče načine ga preganja in mu je celo odrezala pot v inozemski sanatorij, da bi si popravil slabo zdravje, da — v kremelski lekarni so dobili ukaz od zgoraj, naj mu ne dovoljajo nobenih zdravil.

Levičarska opozicija je očitala diktatorju in njegovemu najožjemu krougu pomanjkanje razumevanja za ideologijo marksizma, samo tako je mogel nastati mogočen birokratičen aparat, s katerim meni med neprestanim okolišanjem prekaniti sile buržuazije. V lastnih krajevnih zvezah se delavci ne upajajo povedati svojih misli in glasovati po svojem prepirčanju. Uradništvo vedno očitneje raste prebivalstvu čez glavo in je privesek izvršilnemu odboru v predsedstva, česar oblast postaja somočjo birokracije neizmerna. »Našo stranko, ki je baje najvišji izraz proletarske diktature, terorizira birokratka diktatura,« je pisal Trocki I. 1928. (Pravi položaj v Rusiji); in na drugem mestu se pritožuje, da komunistične bojevne vedno bolj izpodriva »komunistični feldvelebe — izliv brezmočnega ugovora proti danim resničnostim! Nepremagljiva Stalinova nenaklonjenost proti Trockemu, ki je slednji dovedela do njegovega pregnanstva in nazadnje izgona iz Rusije, je bila v skladu s celokupnim razpoloženjem in mišljenjem sovjetov: tisto, za čemer so zdaj stremili, je bilo, da bi utrdili, kar se je zgodilo, premagati revolucionarnega duha. »Čiščenje političnega urada spada med dosledno v Stalinov sistem in vsako odmikanje na desno ali levo je začelo veljati kot nezdržljivo z diktaturom proletariata. Ljenin je sicer prerok, a enkraten, za katerim ne sme priti noben drug: mavzolej na Rdečem trgu, proti kateremu je Trocki protestiral, ker da je pravega revolucionarja nevreden, se zdi kot simbol za to. In kakor Ljenin samega so slovensko spravili v mavzolej tudi Ljeninizem, ko so jeli čentti pravotnosti tega nauka kot nasprotni »novemu kurzu. Realna politika in »državni interes, ka-

A zdaj še nismo pri Božjem grobu, zdaj smo komaj pod Davidovim stolpom, za čigar hrbitom rasto na notranji strani celo ciprese in pinije, kar je znotraj jeruzalemskega ozidja pač redkost. Davidov stolp tudi danes ni od znotraj interesantnejši kakor vse dni. Svoje bolj romantično in bolj zanimivo lice razkazuje na ven, na jug in zahod. V njegovi senci je stisnjena policijska vojašnica. Pred njo stoje avtomobili z nameščenimi stojnicami, iz vojne kuhinje, ki stoji med njimi, se kadi. Kamijoni vozijo v kasarno stražnike v čeladah in s puškami čez kolena. To se pravi, da v Jeruzalemu nekaj tli in lahko tja za opoldne izbruhne, zato se gredo Angleži svoj, v Orientu prekušeni promenadni sistem — prevažanje stropic in topov in ljudi s čeladami namesto glav iz enega konca mesta na drug. Danes je vprav srednjih praznik Nebi Muse, romanja deset in desetkrat deset tisoč vernih mohamedancev na Mojzesov grob dol v Judejski puščavi, med Mrtvimi morjem in Jeruzalemom.

Cerkv Božjega groba o veliki noči 1934

Vlada je vprav kruto obsodila voditelje decemberskih nemirov v Jaffi in tista stropicnice, ki so decembra drdrale tam dol in tu v Jeruzalemu okrog Jaffa Gatea, so prav tako pripravljene, da danes na Veliki noč zapojo krvavo apoteozo imperialistične moči. Ne Arabci, ne Judeje, ne njihovo sovraščvo in ne angleški imperializem ne poznajo, ne potrebujejo Velike noči. O tem ni moči dosti razmišljati. Kaj hemo. Treba je iti naprej.

Skozi Jaffanska vrata, v katera se izteka glavna cesta starega Jeruzalema, stopničasti David-street, vrvi isto mavrično človeško morejo kakor vsi dni. Od juga, od Bethlehem Roada prihajajo izmed morja avtobusov in avtomobilov, ki jih kakor mehanične ovce osivel pastir pase Davidov stolp, prihajajo Arabci, Arabke, felahinje z ogromnimi košarami sočivja, v temnordečih in višnjevih težkih oblikah z belimi rutami podobnimi nevestnim pajčolanom, na glavi. Mimo kracijo šejki z zlatimi ovtiki okoli burnusov in šerferji v semešnih kombinacijah arabskega krila in evropsko-židovskega sulkniča ter žvečijo uvelo liste endijevje, Karavane okoli Jaffa Gatea so polne kakor zmeraj. Ljudje vlečejo nargile in bero zadnje številke »Palastina«. Al Jamie Al Arabic. Sto ljudi se vrta na malem prostoru, vpije in prodaja časopise, bučna semena, zelene mandline, oranže, banane, trakove za čevlje, cigarete, vodo.

Na višavi onkraj se bleste templji modernega Jeruzalema: sivi, orjaški masiv King David-hotel. Na njem vihrajo štiri zastave — toda to je vsak dan. Nasproti King Davida se izizzalno blesti štirideset metrov visoki stolp iznad ogromnih, z belimi kupolami obteženih zgradb Y. M. C. A.-Buldinga. Ko pride človek prvič v Jeruzalem, ima to kopasto belo konico stolpa, ki kraljuje nad vsem mestom, mora imeti to stvar za cerkev, tako bi govorila vsaj razvojna logika. A ne, beli kolos nad Jeruzalemom je tempelj američanskega rodeničarstva, lep, prazen lajten tempelj z razkošnimi stanovanji, z dragimi iz kamena pričaranimi nasedi, kjer so molilnice nadomeščene s kinom in kapelice z garažami. To je obvladujoči velikonočni simbol novega Jeruzalema letos in Judeje dajejo Gospodovnu mestu obraz kakor so ga za Njegovih dni. In Judeje tudi ne potrebujejo Velike noči: prvega Mesijo so križali, v drugačega, svojega, so povečini nehali verovati, ko jim ni znovič po narodni tradiciji namesto

ter je bil seveda tudi Ljenin zelo vpošteval, so se pomaknili v ospredje.

Stalinova »politika« je zmes stvarnosti in okorelosti: nagnjenje k kompromisu in brezobzirnosti v službi dogme, pri čemer pa se večkrat krat uračuna, ker velja zanje kot neomajen akcion, da so »kapitalistične dežele in vlade propale in omejene. Načelo, da namen posvečuje sredstva, nosi pogosto žig cinizma, in krušnost, ki je neprestano očitajo kapitalistične družbi, spada v Stalinovo notranjo politiko in obvladuje vse življenje v Sovjetski Rusiji tako stalno, da se nad tem nihče več ne čudi. Že takojmenova Ljeninova oporoka, ki jo je bila izdala levica opozicija — je pod ostro kaznijo prepovedana. Ravnio tako ostro je prepovedana knjiga desničarskega opozicionalca Buharin: »Teorija zgodovinskega materializma, ki jo je bila boljševska vlada preje uradno priznala. Da bi s Trockijem in pristaši levica opozicije, ki so veljali za najnevarnejše nasprotnike v lastnih vrstah, ravnal tako kakor Robespierre z Dantonom, se je moral zdeti Stalini nepotrebno. Saj se imel druga sredstva, da jih s pomočjo vsemogočne tajne policije, proti kateri načelno tudi oni niso smeli ugovarjati, napravi neškodljive: volji stranke se je moral Trocki dosledno, v zmislu boljševskega pojmovanja diktature, ukloniti. Tragika levica opozicije je bila v tem, da boljševiskemu vinu ni hotela primešati toliko vode, kolikor se je zdele Stalini spriči spremenjenih razmer v stranki potrebo.

Komunistična stranka se je čedalje bolj centralizirala, tako da so morali veljati sveti leže za senčne podobe, ki so molče odobravale sklepne in ukaze politbiroja. Izmed tropytre Zinovjev, Kamenjev in Stalini je ostal ta edini na bojišču kot gospodar politbiroja, to je pravega državnega vodstva, in tako je postala volja generalnega tajnika volja celotne Unije. Po strankinem organizacijskem uradu more vse odredbe neomejeno in nedotakljivo izvrševati. Ta urad more z vsakim komunistom upravljati

Boga vzraslo zlato tele, vsemogočno božanstvo Blagajne.

Clovek ubere pot proti Božjem grobu naokrog, po Jaffa-Roadu, ki je že ves v besnem prometu svojih motornih vozil. Avtobusi razvajajo ljudi in turiste na vse palestinske vetrovje, vse trgovine so odprte. Sinoč je bila sobota in vse se je zdele, da se Jaffa-Road pripravlja na Veliko noč. Motili niso tega iluzoričnega razpoloženja niti ashenazijski Judje v višnjevih, plišastih kaftanh in s ogromnimi knjami na glavah, ki so počasi kačili svoj dvatisoč obrednih sobotnih korakov. Danes je samo bussines povod, od zavodov za svetljenje in snaženje čevljev do slaščičarja. Samo na pošti se pozna, da je Velika noč: enega uradnika, ki sicer prodaja znamke, danes ni Zaradi Velike noči.

Clovek hodi radoveden tako naokrog po velikonočnem Jeruzalemu in bolj in bolj prihaja do bridkega skelepa, da danes ne bo videl Velike noči. Po obokanih ulicah, ki drže do Odrešenikove cerkve do Božjega groba, ni nič več ljudi, ki ponavadi in nič drugačni niso. Čim bliže gre proti cerkvi, tem bolj postajajo ulice kulise iz spominkov, nabožnih predmetov, palestinske, iz Evrope uvozene, originalne domače obrite. Na vegastem trgu navadna množica ljudi, radovednežev, vernikov, vodnikov, menihov, popov, zagrjenih muslimank, etiopskih romarjev s tankimi nogami, fotografov, elegantnih arabskih katoličank. In človek ne verjame, da bi moglo biti tudi v cerkvi kaj posebnega.

In res ni nič. V mrakotnem predvorju turški vratar na svojem ležišču ob vrati, rožnata plošča Jezusovega maziljenja s tremi brečimi svetiljkami, podjeti stebri, s traversami zvezani — tudi zunaj je cerkev uklenjena v mrežo železnega ogradila. Z vrha kupole pada luč na kapelo Božjega groba, na zlato, ki v širokih kocinah visi in pada s stropa, na srebrne in pozlačene svetiljke, ki so danes pred božjim grobom in po galerijah zamenjane s katoličkimi, ki stradajo po zlomljene ljudi, ki posluša glas pojočega patriarha izpred Božjega groba, in speve gostrega zborja rjavih patrov. Tudi to ni nič posebnega. Niti orgle ne, niti doneči glasovi franciškanskega zborja, ki izvajajo to sveto jutro Serafsko mašo rajnega patria Hugolina; niti zlobnost grških fanatičnih čuvanje Gospodovega groba, ki z divjo vztrajnostjo nabijajo zvone, obešene v galerijah, poldruge uro, tri četrtnine slovenske velike maše dolgo.

A ko se človek začne razgledavati po ljudeh in razbirati njihove oblike, vendar ugotovi nekaj posebnega. Da so tukaj vsi, prav vsi brez izjeme: francoski letalski oficir iz Beyroutha, ki je že dvakrat padel brez poškodb; rusinski duhovnik z razrezenimi vratom in z uničenimi zivci, ki je pobegnil s Solovkov; bivši fašistični podest iz Dornberga; oba angleški zakonča iz Assama, ki sta prisla na dopust v Jeruzalem; irski duhovnik, ki potuje okoli sveta; star osiveli indijski škof iz Madrasa; vse tri stare slovenske služkinje iz Aleksandrije in iz Kaira; armenski keramik s poročanimi ušesi in pokvečenim nosom, ki je ušel iz Turčije; stare, crno oblecene Rusinje, ki stradajo po jeruzalemskih zakotih; tu je trolski pater, ki se po osmih letih vrača iz Ugande in poljski kanonik iz San Rema in še tisoč obrazov, ki jih človek ne pozna in so mani vendar znani in bližu, zakaj zdi se mu, da vsi ljudje molijo Aleluja in vsi hočejo polpubljati mokri, zglajeni kamen na mestu Božjega groba.

In — to je vendar Velika noč. In še nekaj je Velika noč: popoldne se dobri nekje v temni, mračni sobici stare, napol hrome Marije, slovenske ženice nekaj ljudi: še dve Mariji iz Aleksandrije, Pepca iz Kaira, Terezia iz Jeruzalema s svojimi arabskimi otroci, Srečko iz Betlehema in za hip se Tomaž od Sv. Odrešenika ter nekdo, ki je njegovo ime zapisano drugje. Ti ljudje govorijo spet čez dolgo domačo besedo, grški menih, hišni gospodar, prinose pirhe, od nekje pripravi Marija žegen in vino. In vseh ljudi se spominja še Hiacinta od Marijinega groba, Adolfa, Betlehema in Jožeta iz Gemisana in še vse slovenske, po vseh drobcih sveta razpršene družine.

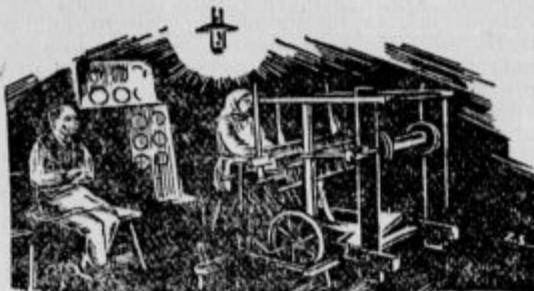
In to je morda najlepša jeruzalemska Velika noč.

In še nekaj je Velika noč: popoldne se dobri nekje v temni, mračni sobici stare, napol hrome Marije, slovenske ženice nekaj ljudi: še dve Mariji iz Aleksandrije, Pepca iz Kaira, Terezia iz Jeruzalema s svojimi arabskimi otroci, Sre

R. F. Magjer:

Statve

(Iz zbirke: Miholjčice i Valpovčice.)

Jedra Vidošičeva je z nogami poganjala podložnik in natezala močne lanene niti, ki so bile razpete na dveh vretenih, ter z iglo hitro prebijala in potezala drcno volnico. Hrastove statve, ki jih je oblikoval luč petrolejnik, so bile vse izglađene od starosti in mnoge uporabe; ker je Jedra pogost natezala niti, da bi laže prepletala z volnicem, je podložnik tolkel in vretena so skripala. Ves sobica je odzvanjala od ropota in hrupa, ki so ga povzročale statve, in mi je nastal le tedaj, kadar je Jedra za trenutek segla po robcu, da si otare znoj, ali pa se s tisto materinsko skrbjo ozre na posteljo in malo zibelko, ali pa pogledala na staro zeleno peč, kjer je v zapečku dremal njen oče, stari Kodaja.

Vedno je bilo z njim tako, kadar je Jedra sedla za statve.

»Zakaj bdiš tudi ti, oče? Lezi raje, da si odpotijes.«

Bilo je navadno blizu polnoči, ko je Jedra že vstala, prizgala svetiljko in tkala do zore.

Danes je Jedra izjemno prekinila svoj dnevni red, in kakor hitro je je zmračilo, je prizgala luč in spravila otroke spati.

Stari Kodaja se ni sezul, marveč je vzel rožni venec v roke, pa sedel v zapečku. Govoril je s tistim starčevskim, drhtičem glasom, ki je poln trdne vere in svete pobožnosti ponavljali ocenjaše in »Zdrave Marije« ter dodaial »skrivenosti«. Jedra pa je tkala... tkala in zdaj pa zdaj z grajajočim glasom, iz katerega je pa zvenela hvaležna ljubezen in skrb, opomnila oceta, naj leže, naj si odpocije.

»Nikar se ne muči... star si in starost potrebuje počitka. Daj, lezi, oče, moj dragi očka...«

»N morem, pa je. Hotel sem že sam, pa ko zanimam, mi statve mišljajo pred očmi, otrok, in moram jih odpreti in te gledati, dete moje, kako teški, prav, kakor je znala Bara — Bog ji daj večni mir! — prav tako. In to imam tako rad, da se mi ne da v posteljo in mi ni težko bdati. Kakor da bi se pomladil, tako mi je v duši.«

Hrup in ropot je dalje vznemirjal ozračje v mali sobici, a stari Kodaja je nadaljeval rožni venec. Molil je brez preslana in si malo oddahnil le ob koncu vsake »skrivenosti«. Navadno je tedaj dalj časa prestal, se zagledal v svojo hčerko in da bi si osvežil raskavo in suho grlo, nagnil vrč vodo, se nato zloženje namestil na kupčku cunja in nadaljeval molitev.

Danes ni dočakal niti konca »veselega dela«, se da bi mu prisla na msel pokojna Bara, ter je eden eno ter isto besedno nesmiselno ponavljala.

»Bog mi odpusti, kakor da sem pozabil...«

Drugi pot, pa tretji in zopet. Tedaj je, »da ne

bi grešil — zmotal rožni venec z rok in ga obeasil na skropilček.«

Pred seboj je zagledal tiste prve svoje dni, ko je kot mlad mož z »vancago« (tesarska sekira) tesal hrastovino in tesal precke in stebre, zrezljai potegače, cepce, vretenca in vse druge člene za statve, taiste statve, na katerih tke zdaj njegova Jedra. Tedaj je bil poln zanosa tiste topile slavonske mladeničke krvi; in že je nekaj tednov naprej sanjal, kako bo svojo ženo razveselil z novimi statvami, po ravno na dan sv. Lucije, ker je ona patrona predic in se njej posvečajo statve. Kdor na ta dan kupi ali dobi statve, potem so te statve večne, nikoli se ne potro, in hiša, v katero ta dan prineso statve, je polna božjega blagoslova, preja pa naj bo tenka ko pajčevina, se nikdar ne trga... nikoli ne.

Stari Kodaja je začelo njuno lepo življenje. On si je popoval po svojem polju, urejal po skedenju in kar je drugega spadalo v njegov delokrog, Bara pa v hiši. Ko pa se je začelo prvo jesensko deževje in je zunaj prenehala vsako delo — ej, tedaj je Kodaja samo malgal polena v peč, po sobi pa so odzvanjale statve... odzvanjale ko lepa in ognjevita slavonska poskočnica v kolu. Kodaj je bilo to najdražje, to je bil njegov ponos — saj je bil on v treter te koristne priprave, ki kmeta oblači in mu čimo tudi kaj okroglega vrže.

Kodaja se je takoj prijetno zazibal v misli, da je nehotne glasno zakašjal, oči pa so se mu od neke priljajene srčne in miline svetile in osrčile. Tedaj je ostreje pogledal predse in se zresnil, kakor da bi hotel prodreti v čudno tajno. Ne more dometi. Tudi danes mu je to še nerazrešena uganika, ki je v njegovem življenju povzročila tak preobrat, da se je pred časom postaral za dvajset let, njegova Bara pa je osivila ko ovca.

Samo tega se spominja, kako si je še napol v spanju pomel oči, in od zunaj je krik in hrup pretresal hišo huje ko plamen. Tramovje je pokalo, streha se je rušila, on pa je zgrabil Jedra in planil skoz dim... Ljudje so mu vzelci otroka iz rok, a ko je vprašal za Baro, so mu dejali, da rešuje statve. Brez sape je stekel nazaj, preskočil kuhiški prag in planil v sobo.

»Pusti to... naj... ni vredno... druge bom... bom... pojdi...«

Govoril je hlipajše, zgrabil Baro za rokav in jo vlekel iz sobe. A Bara se ni dala premakniti niti za las.

»Brez njih nikam... naka... nikam...«

In ko so mu nad glavo žigale iskra, pokali tramovi, mu ni preostalo drugoga, kakor da v smrtnem strahu in grozi poprime... Z zameglelimi očmi, ki so že tedaj nekako videle in čutile, kako sega po njima trda in koščena roka smrti in usode, ki jima nočne dati živeti, marveč jima neusmiljeno in zlobno jemlje zadnjo skorjico kruha, se zastrmi prede.

Ko sta izvlekla napot razsekane in osmojene statve, se je v divjem plamenu zrušil zadnji ostanki njunega rodnega doma in stala sta pod milim nebom gole ko prst, strta in ubita od gorja.

»To je bilo strašno... da, kaj hočeš — usoda, Bog je hotel tako, pa je...«

S cerkvenega zvonika je odbilo enajst. Jedra se je žurila, Kodaja pa je drgetal ko v mrzlici in oči so mu od bolečine zakrvavele. Vse je do podrobnosti videl pred seboj, kako je bilo tedaj v pustu in prazno okrog njega, kako je Jedra — še nebosljivo dete — jokala, ker jo je zeblo, a dež je lili nanje, sirote brez strehe, kakor iz škafa.

Naslednji dan je odpadol polovico zemlje in kupil drugo hišo. Nakopal si je na glavo dolg, ki se ga nikakor ni mogel ostresti. Žetev je komaj vrgla za kruh, obtinila pa je bila neusmiljena.

Ko je prišla jesen, mu je za davke vse zarubila, tudi statve... vse.

Na dražbo je prišlo veliko ljudi, vsa vas. Vsi so prišli.

Njih troje je bilo pod kapom, gospoda se je vrtela po hiši in nosila in nalagala na voz in hotela odpeljati.

Izprva je Kodaja prosil in rotil gospoda, naj se usmilijo, da bo plačal... naj potrebe.

»Ne moremo... to zahtevajo od nas pod številko... slavna oblast... po nalogu slavno... Na gled, poglej, tu je zapisano... In komisija je razlagala, da to mora izvršiti, zakaj denarni zavod je pravdo dogнал in sodnja odločila: Izterja naj se v treh dneh in izvrši javna dražba.«

neresničnost že od daleč poznala. Prof. Ramzin in tovariši so bili »pomilovani« na deset let ječe. Neki nepristranski opazovalec pripominja o velikem industrijskem podjetju ob Dnjepru, za katerega zgradbo je prejel ameriški inženjer Cooper visoke vsote: »Po imenu je vodilni inženjer Dnjeprostroja Rus. Cooper se lahko smeje! Njemu se ne more nič zgoditi. On gre in pride, kadar in kakor se mu zljubi. Dobiva veliko plačo. Resnega, bledega, nervoznega Rusa v njegovem usnjenem jopiču pa ni zavidi, to je obžalovanja vreden junak in morebiti žrtve. Kajti to ne bi bil prvi tovarniški ravnatelj, ki so ga v Sovjetski Rusiji ustrelili, če kakšen obrat ne funkcioniра takoj, kakor zahteva petletni načrt.« (Dalje prih. nedeljo.)

Kodaja je onemel. Oči je široko razprt in onesmel, desetletna Jedra pa se je stisnila k materi... pa vrišči in vrišči, zakaj ljudje odnašajo nihove stvari.

»Daj, dragi oče, dai, ne pusti jim...«

V tem so vaški briči naložili zadnjo stvar.

Bara plane k vozu.

»Tega ne dam in ne dam... pa naj se zgodi karkoli... ne dam.«

In naglo potegne statve z voza.

Priškočil je poverjenik komisije.

»Bodi pametna... to se mora.«

»Ne dam, pa če me takoj ubijete... ne dam in kdor mi pride bližu, mu izpraskam oči... da, kakor je Bog v nebesih!«

Videč, da je treba tu »službeno« nastopiti, je ukazal z ostrim glasom, naj uradujejo...«

Tisti potuhnjeni in zlobni birč je tegu ukaza komaj čakal. Z mesarskimi rokami je sunil Baro v stran in s pomočjo svojega pajdasa ko ris vrgel na voz statve, a voznik je pognal konje.

»Da bi Bog dal... in Bara se sesede krvavih oči in spačenih ust... bleda in trda... brez življenja.«

»Zaboga...«

»Mati-i...«

Staremdu Kodaji lijo solze, in hitreje, ko jih briše, hitreje teklo. Videl je, kako se je voz oddaljeval v nepovrat, hiša osamela in prazna, a sam je z Jedro objokoval i imetje i Baro, ki ji je od žalosti potišlo srce.

V tem je s cerkev odbilo polnoč. Oglošujoči hrup statev hitro umolkne in Jedra se glasno prekriža.

Stari Kodaja je mežikal na zapečku in kima starčevsko glavo.

»Kaj je, oče, kaj je zopet, zaboga?«

Starček se združne in kakor siloma strezni:

»Veš, spomnil sem se... pokojne Bare... kako je žalostno končala, a ti, glej... kakor da ti je usoda mileja. Omožila si se, pa skrbi zdaj i zase i za otročice, za svojega moža in še za oceta... Viš, pa se mi je inak storilo za Baro... takole v mislih, veš. A nič mi ni... nič. Ne boj se, otrok, Jedra... draga moja Jedra.«

Naslednji dan so obhajali god sv. Lucije kot največji praznik, ovenčali statve s cvetjem in želenjem. Jedra in stari Kodaja sta se praznje oblekla, prizgala lučko in ves dan praznovala v spomina pokojne Bare in — hrastovih statev.

Frlaučku Gustl ma beseda

Učaseh je lušten blo, zdej pa ni več tuk. Učaseh sma vinče pil, zdej pa vudo. Ta pesem je že precej stara. Ampak tekat, ke se ta peseš pel, sa mogli bt useglih še mal buščasi, kakor so dondona. Kene, tekat sa lde saj še voda lohka pil, ke je bla zastoj. Dondona morma pa voda tku dragu plačati, de b bli soje čase za ta gnar lohka ceu let brjago.

No, zdej nej pa eden reče, de niso žalosten časi na svet. In men se zdi, da pridejo še bl žalosten. Zatu se men prou nč žudnega na zdi, de sa zadne čase že začel otroke fehtat učit. Kar se člouk uči, se zase uči. A ni res? Skudval na bo nobenmu. Enkat jm bo še prou pršlu. Jest na vem za kua se nahter čez tu gor drževa. Pedagogi uja je vedl, kua je prou in kua ne.

Lejte, če b nas soje čase, ke smo še mi puških klupje blaže trgal, učil fehtat, namest tist naumen »ajnmajns«. Kuku b nam blu zdej dobr. Nubed b na vedu, kua je prouzaprou griza. Fehtat b šou ukul in živu brez skribi, ket tikef u luft. Zdej pa peglama žajfa, ke fehtat na znamna. »Ajnmajns« nam pa prou nč na nuca. Kua uma pa štel in rajtal, ke sme se, ket cerkvena mš. Zdej sam eden druga gledama, gudrnama, jamrama pa al pa šimfama in lepu čakama, kdaj nam uja začel počen gulobi u golfe letet.

Mal pozn pa začel iz tem pudukam, pa ni nč za pumagat. Sumaštri tud nisa mogli že naprej vedet, da ukerat taku griza na svet. Bulz je še use glih pozni, ket pa nkol. Ce b blu pu mojem, b u use šule, dol ud ta usrane, pa gor du univerze, upelu fehtajne ket ubligaten predmet. Tud dohbari b mogli iz fehtajne izpit pulužit, de b jm na blu treba pol pupervat, de sa žihar sam tist bouni, ker maja čez 4000 dinarju mesečnega zasluga. Pr

Kot smo že poročali, je v matchu za svetovno prvenstvo Aljehin postavil v šestnajsti partiji stanje 5 : 1. Takoj v naslednji partiji pa je zopet zmagal in s tem dosegel šest zmag, potrebnih za odločitev matcha. Aljehin ostane s tem svetovni prvak. Bogoljubov se je v tem matchu slabko izkazal, kljub temu, da se je dobro pripravil. Pokazal je, da ni resen Aljehinov konkuren in šahovski svet je začel posvečati večjo pozornost Capablanci, o katerem pišejo, da se tudi pripravlja na match za svetovno prvenstvo. Seveda tudi Capablanca najbrže ne bo uspel in za njim pa pridejo že mladi mojstri na vrsto. Prvi bo igral dr. Euwe, ki je resen kandidat in bo Aljehinu gotovo delal velike težave. Aljehin in Euwe sta se za match že dogovorila in bosta igrala prihodnje leto. Danes prinašamo sedemnajsto partijo iz matcha Aljehin—Bogoljubov, v kateri je Aljehin svojemu nasprotniku mirno pobiral pesce in ko jih je imel že pet več, se je Bogoljubov vdal, ker tudi šestega ne bi mogel več držati.

Problem št. 19.

A. Gulajev.

Črna: Kc5, Td4, P:a5, d7 (4 fig.).

Šah

21. Sh3—M, 0—0—0 (črna kralj je za svojimi pešci popolnoma na varnem); 22. Df2—g3, g7—g5; 23. f5×g6 e, p, f7×g6; 24. Le2—d1, Dc2—c3; 25. Sf4—e6, Td8—e8; 26. Tf1—f6, Te8—e7; 27. Te1—f1, Tb8—e8; 28. Se6—f4, Sb7—d8; 29. Dg3—b2 (bolje bi bilo S×g6, čeprav pride črni potem do protinapada na g liniji); 30. Ld1—a3; 31. Ld1—f3, Le4×f3; 32. Sf4—e2, Te7—e6; 33. Tf6—f5, Da3—d3; 34. h2—h4, Te6—g6; 35. h4—h5, Tg6—e6; 36. Df3—f2, c6—c5; 37. Tf5—f3, Dd3—c2; 38. Df2—e1, Sd8—c6; 39. Tf1—f2, Dc2—e4; 40. Sg3—e4, De4×g4 (četrти pešec je padel); 41. Kg1—g2, Lb2×d4, Aljehin je vzel še petega in Bogoljubov se je vdal, ker tudi šestega ne bi mogel več držati.

Problem št. 19.

A. Gulajev.

Črna: Kc5, Td4, P:a5, d7 (4 fig.).

Beli: Kd1, Df6, Tb8, Lf3, Sd2

FITONIN za zdravljene
vseh vrst Steklonica Din 20.— v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici Din 50.— Poučno knjižico št. 15 posilje brezplačno „FITONIN“ dr. z o. z. Zagreb I-78. (Reg. pod br. 1289 od 28. II. 1889.)

Gospodarstvo

Zadružna zveza v letu 1933

Iz poslovnega poročila za 1933 posnemamo, da je število članic Zveze lani naraslo za 10 od 663 na 673.

Nanovo je pristopilo 25 članic, odpadlo pa jih je zaradi likvidacije, izključitve in konkursa 15, tako da znača čisti prirastek 10 (leta 1932 je značal prirastek 13). V teh številkah se zrcali tudi kriza v ustanovljenem gibanju naših zadruž, ker so bile lani gospodarske razmere neizprenemeno slabe.

Po skupinah so se razdelile ob koncu leta 1933 zadruge sledče (v oklepajih podatki za 1932): kreditne 339 (336), mlekareske 34 (36), živinorejske 57 (57), kmetijske strojne 38 (37), zadružne elektrarne 23 (23), vinarske 10 (10), vodovodne 12 (12), nabavne in konzumne 82 (75), stavbanske 30 (30), obrte 26 (28), razne 20 (17) in osredine 3 (3). Po okoliših sodišč so se zadruge razdelile sledče: okrožno sodišče Ljubljana 268 (268), okrožno sodišče Novo mesto 106 (105), Celje 117 (112), Maribor 162 (160) in Hrvatska 20 (20).

Računski zaključek Zveze

Primerjava računskega zaključka za 1933 in 1932 ne kaže znaten izpemb. Bilanca vsota se je celo povečala. Zmanjšalo pa se je lombardno posojilo pri Narodni baniki, dočim je reeskont ostal neizprenem. Med aktivimi so se zmanjšale terjave v tekočem računu. V ostalem je bilo stanje 1933 naslednje (v oklepajih podatki za 1932, vse v milijonih dinarjev):

Aktiva: Gotovina in Poština hranilnica 0.02

(0.02), tekoči račun 63.0 (66.3), naložba 125.0 (117.0), efekti 16.3 (16.9), tuji deleži 0.1 (0.1), nepremičnine 0.98 (0.91).

Pasiva: Deleži 1.67 (1.67), rezerve 0.48 (0.43), vloge v tekočem računu 199.4 (195.14), reeskont pri Narodni baniki 2.0 (2.0), lombard pri Narodni baniki 1.75 (2.012), čisti dobiček 0.03 (0.02).

Cisti dobiček je značal 1933 33.502 Din. 1. 1932 pa 17.211 Din.

Račun zgube in dobička daje to-le sliko v ti-sočih Din (v oklepajih podatki za 1932):

Dobiček: Upravni dohodki 456 (567), Narodni gospodar 26 (24), obresti 14.220 (15.903), dohodki nepremičnih 245 (238).

Zguba: Upravni stroški 1.142 (1.211), Narodni gospodar 51 (48), obresti 13.420 (15.238), stroški nepremičnih 162 (142), odpisi 117 (21), članarina Glavni zadružni zvezi 25 (25), zadružni tečaji 13 (15), čisti dobiček 17 (34).

K postavki upravnemu strošku bi bilo omeniti veliko zmanjšanje, ki traja že dalj časa. Zvezini upravni stroški so značali še leta 1930 1.65 milij. Din, pa so se do lani znižali na 1.14 milij. Din, kar je skoraj ena tretjina in dokaz varčnega gospodarstva zveze.

Skupni promet še daleč ne dosega onih časov, ko je služila Zveza za denarno izravnavo med svojimi članicami. Leta 1930 je dosegel promet svoj višek z 1.251.5 milij. Din, leta 1932 je značal še 592.3 milij. Din in se je lani skrnil na 263.2 milij. Din, kar je najnižja vsota po vojni.

Trgovinska pogodba z Nemčijo

V Službenih novinah za 1. junij je objavljen tudi zaključni protokol k novi pogodbi z Nemčijo.

Izvršba sodb.

Za naše gospodarstvo je važno, da je dana možnost pravne zaščite v členih 3., 4. pogodbe same. Zaključni protokol sam pa še navaja v pripombi k čl. 3.: obe pogodbeni državi bosta gledali, da skleneta pogodbo o pravnem pomoči in čimprej morebitno izmenjajo svoje predloge o tem. Dokler se ne uveljavlja takšna pogodba, se garantira vzajemnost v izvrševanju sodnih razsodb v trgovskih stvareh. »Slovenec« je dne 3. maja prvi poročal o tem dočebah in se sedaj tako njegova vest potrjuje (Op. uredb.).

Nadalje vsebuje zaključni protokol določila o izvedbi uvoza, odn. izvoza nekaterih predmetov. K prilogi se nanašajo določila št. 115 a 1.1 na uvoz krapov poleg tega pa se določa poseben razsodnični.

Sobotni dan na velesejmu

Ljubljana, 2. junija.

Današnji dan beleži prav dober obisk na velesejmu. Obisk se dviga iz dneva in dan. Med drugim je danes obiskalo velesejem nad 100 gojenik zagrebške gospodinjske šole in večina slušateljev komercialno-ekonomske visoke šole iz Zagreba. Čeprav služijo pri dnevnih publikih bolj na ogled, so se že pričele sklepati prve kupčice. Ljudje se predvsem zanimajo za izdelke pohištvenih mizarjev in za razne nove patentirane izume, ki imajo pomen za stavbenike, za živilsko industrijo, za gostilničarje in gospodinjstvo. Letos je prav všeč smiseln aranžma večino razstav, kar dokazuje, da so imeli aranžerski tečaj lep uspeh. Preseneča absolutna umerjenost v liniji in smotrna razdelitev prostorov.

Nekaj svojevrstnega je reprezentativna nemška razstava, ki najbolj dopoljuje vesti o sklenitvi pogodbe med našo državo in Nemčijo. Razstava je izredno privlačna in nenavadno učinkovita. Nemci imajo obilico do podrobnosti izdelanih lepakov, ki kažejo predelek njihove industrije, domačemu občinstvu pa pojasnujejo obsežnost in kakovost nemške industrije.

V nedeljo zvečer bodo doživeli obiskovalci veseljnega prostora majhno senzacijo. Radijska postaja pošte namreč na zavabiče svojega reportera, ki bo z mikrofonom obiskal razne kotičke zavavnega prostora in poročal o svojih vtiših.

Radio je na velesejmu sploh dobro zastopan. Med drugim razstavlja ljubljanska tvrdka H. Suttnar v paviljonu I (na prostem) krasne nove izdelke Philipsovih tovarn. Izdelki so opremjeni z vsem potrebnim, da omogočijo praktičen in čisto poljuben sprejem, povrh tega pa so plačilni pogoji te tvrdke zelo ugodni.

Poleg pohištvenih mizarjev moramo ob tej priloki omeniti tudi nekaj drugih domačih tvrdk, ki se odlično postavljajo s svojimi izdelki. Znana ljubljanska tvrdka Franc Jager razstavlja v paviljonu E izvrstne tapetniške izdelke v moderni izdelavi, kakor chouche, divane, ležišča, otomane itd. Domatača tvrdka Anton Kremar iz Št. Viša nad Ljubljano izvrstno tekmuje z lastnimi poljedelskimi stroji, z izdelki inozemskeih tvrdk. Tvrda razstavlja na prostem. Omeniti moramo tudi dva odlična domača žimarja, nameč Josipa Knificia iz Tržiča pri Kranju in Vilka Masterla iz Tržiča pri Kranju, ki oba razstavljata v paviljonu F in uživajo njuni izdelki med občinstvom venuko zanimanje.

Seja Glavne zadružne zveze

V petek, dne 1. t. m. je bila v Ljubljani seja upravnega odbora Glavne zadružne zveze iz Belgrada, kateri je predsedoval podpredsednik g. Voja Grgorjević, upravnik Glavne zveze srbskih kmetijskih zadruž. Navzoč pa so bili delegati iz Belgrada, Zagreba, Novega Sada, Osijeka, Splita itd. Razpravljali so o vseh aktuelnih vprašanjih našega zadružništva. Govorili so med drugim tudi o reorganizaciji Privilegirane izvozne družbe, pri kateri je znatno udeleženo tudi zadružništvo, nadalje o spisku luksuznih predmetov, pri katerem je tudi zadružništvo interesirano ter bo Zveza stavila to zadevne izpreminjevalne predloge. Končno so med služajnostmi razpravljali tudi o vprašanju sanacije Osradske zveze hrvaških kmetijskih zadruž, glede katere je predložen natančen sanacijski načrt pričojnim mestom. Kot znano sta dve vodilni zadružni organizaciji dali v ta namen zvezi že vsaka po 25.000 Din.

Likvidacije: Gospodarsko društvo Ljudski dom, r. z. z o. z. v Mariboru, Jugozadruga za vnovčevanje kmetij, pridelkov v Mariboru, r. z. z o. z.

SLOVENEC, dne 3. junija 1934.

in **kožnih bolezni.**

Preprečuje infekcijo, ustavlja krvavenje in hitro zacepi rano. (Reg. pod br. 1289 od 28. II. 1889.)

Borza

Dne 2. junija 1934.

Denar

Ta teden je bil na ljubljanski borzi promet nekoliko manjši, ker so se vršili samo štiri borzni sestanki. Značal je 3.067 milij. Din v primeri s 4.024 in 2.931 milij. Din v prejšnjih tednih.

Curih, Pariz 20.2775, London 15.61, Newyork 307.75, Bruselj 71.865, Milan 26.65, Madrid 42.05, Amsterdam 203.435, Berlin 120.20, Dunaj 72.95 (57.10), Stockholm 80.45, Oslo 78.40, Kopenhagen 69.70, Praga 12.80, Varšava 58.05, Atene 2.92, Cagliari 2.50, Bukarešta 3.05,

Hmelj

Savinjska dolina: Pri toplem vremenu in izredni vlagi hmeljska rastlina izredno hitro napreduje. Vendar pa je stanje nasadov zelo neenakomerno, kakor se je pač obrezalo; v nekaterih je rastlina tudi že do vrha opor, v drugih, pozno rezanih, pa tudi še niti 2 m visoko. Rastlina izredno vročine in pomakanljive vlage v aprilu in prvi polovici maja se opaža na dobro razviti in zdravi rastlini, ki tudi ne trpi od škodljivev, letos abnormalna pojavnja; namesto stranskih pogankov je začela namreč predčasno odgajanjati cvetne nastavke in deloma tudi že cveteti. Izdatna vлага prošlega tedna in hladnejše vreme bo predvidoma povzročilo konec temu pojavit ter bo razvoj rastline zopet normalno napredoval. — V kupčiji je razpoloženje zopet bolj mirno, cene pa so ostale neizprenemene. Sicer pa so zaloge že pščle in je neprodanega lanskoga pridelka le še kakih 200 stotov.

Najvišje cene, plačane zadnji čas za najboljši hmelj raznih provenienec, so bile naslednje:

Nemčija (Tettnang)	80 Din za kg
Anglija (Golding)	75 Din za kg
Francija (alzanski)	60 Din za kg
Češkoslovaška (Zatec)	58 Din za kg
Jugoslavija (savinjski)	50 Din za kg
Poljska (wolinjski)	42 Din za kg
Belgia (Poperinghe)	38 Din za kg
Amerika (kalifornijski)	34 Din za kg

Sport

Današnja borba kolesarskih dirkačev

na dirkališču Hermesa

Danes, točno ob 15 se prično napete in zanimive kolesarske dirkališčne dirke na novo preurejenem dirkališču Hermesa v Šiški.

Dirke, na katerih se bo zbrala vsa elita naših kolesarjev, bo prva letosnja revija najboljših med njimi, katerih vsakdo si bo skušal priboriti čim več lažov in uspehov za svojo nadaljnjo pot v tem lepotniku, našem že tako rekoč nacionalnem sportu.

O dirki, ozir, sporedu dirke smo že obširno poročali. Obsega devet nadvse zanimivih točk, ki bodo vsakega gledalca od začetka do konca držali v napetem pričakovanju, kdo izmed številnih borcev bo oni, ki si bo v ostri, vendar pa tudi fair in odkritki borbi zasluženo priboril častno prvo mesto ter s tem tudi eno ali drugo izmed lepih diril, ki bodo razdeljena že takoj po končanih dirkah.

Za dirke vladata tako med kolesarji samimi, še bolj pa v javnosti razumljivo ogromno zanimanje, posebno, ker se vrše iste prvič na povsem novo

VINA

dolenjska, štajerska in spletu vseh vrst kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

Elektro-motorji

novi in rabljeni za vse napetosti vedno v veliki izbiro na prodaj. Lastna delavnica za previjanje in popravljanie dynam, autodynam, elektro-motorjev ter vseh električnih aparativ.

FRANJO PERČINLIC

elektro-podjetje Ljubljana, Gospodarska 16 Telefon 23-71.

Prodajamo

na obročna odplačila švedske posameznike za mleko in brzoparihljive krmot sprejemne potnik.

„Tečna“

LJUBLJANA, Mestni trg 51/25/1.

Običajno našo razstavo
OTROŠKIH VOZIČKOV
Celoška c. 26, Ljubljana VII

KUCLER & CO.
tovarna otroških vozil.

To je isti

SARSCONE

tovarna otroških vozil.

Modroče

posteljne mreže, železne

zložljive postelje, otomane,

divane, divane in tapetinske

izdelke nudi najcenejše

RUDOLF RADOVAN

tapetnik. Mestni trg 13

Mali oglasi

Dom Brezmadežne v Mali Loki pri Ljubljani

sprejema v počitnicah posamezne osebe, eventuelno tudi družine na oddih.

Lega sijajna, zelo mirno, čist gorenjski zrak. V zavodu kapela vsak dan sv. maša. Poleg hiše senčnat smrekov park, blizu hiše teče potok Bitrišča primeren za kopanje. Lepi izleti v okolico. Autobusna postaja Sv. Jakob ob Savi (35 minut peš hoda), železniška postaja Domžale (45 minut). Električna razsvetljiva, vodovod in kopalnica v hiši. Cene zmerne. — Pojasnila dajejo Sestre sv. Križa, Mala Loka, p. Domžale.

Tudi Vaša
obleka
bo kakor
nova

ako jo pustite kemično
čistiti in barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-5

Pračnica — Svetolikalnica

Priveditve

V kavarni »Stritar«
vsak večer koncert. (b)

Službe isčejo

Mlad pomočnik

verziran v manufakturi,
modi in galeriji, išče
mesto proti malenkostni
nagradi. — Dopise upravi
»Slov.« pod »Prider in
prijažen« št. 6331. (a)

Kuharica

in varčna gospodinja, ki
je bila že več let v župnišču, želi zopet mesto v
župnišču. Naslov v upravi
pod štev. 6287. (a)

Strojni ključavnica

zmožen central, kurjave,
vodovodov, avtogen, va-
rilec z večletno praksou
v tekstilni tovarni, išče
službo. Ponudbe na upravo
»Slovence« pod Šifro
»Vesten« 6289. (a)

Služkinja

za vse, srednjih let, mirna,
vestna gospodinja, vajena
dobre meščanske
kuhe, išče mesto v manj-
šem župnišču. Gre tudi
kot gospodinja kam na
deželo. Nastop takoj. Po-
nudbe na upravo »Slov.«
pod »Mirna, vestna go-
podinja« št. 6266. (a)

Hlapec

zanesljiv, vesten, vajen
konj in vsakega popravlja-
la, 30 let star, išče službo
v mestu ali na deželi.
Najraje na Gorenjskem.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 6272. (a)

Inteligenten mladenič

s trditno gimnazialno iz-
obrazbo, več tudi srbo-
hrvaščine, vojaščine prost,
išče službo v kaki pisar-
ni. Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 6215. (a)

Mlinar

išče službo v kmečkem
ali valjčnem mlinu. Dolar,
Prešnica, p. Zalec. (a)

Zasluzek

Velik zasluzek

brez lastnega kapitala
nudimo vsakomur, pose-
no na deželi. Dopise z
znamko za odgovor na-
sloviti na: Perrson, Ljub-
ljana, poštni predel 307.

Do 6000 Din mesečno

lahko vsak zasluzil Po-
sljite 5 Din upravi »Slov.«
pod »Stalno« št. 6263. (z)

Vajenci

Učenec (učenka)
priden, delaven, pošten
in dober računar, z do-
voljno šolsko naobrazbo,
se sprejme v trgovino z
mešanim blagom. Razen
obleke vsa oskrba zagotovljena. Ponudbe upravi
»Slovence« št. 5968. (v)

Vajenca

za pekovsko obrt, pošte-
na zek, krepkega, sprej-
me parna pekarna Lav-
tičar v Kranjski gori. (v)

Kmečki fant

se želi izučiti za mesar-
ja. Ce mogoče z vso
oskrbo. Dopise poslati
na: Sedež Leopold, To-
varniška 2, Moste. (v)

Zobotehnično

učeno mesto išče 16 leten
nadzarien fant, poštenih
staršev, s srednjekolsko
izobrazbo. Cenj. dopise
upravi »Slov.« pod »Spo-
soben« št. 6277. (v)

50.000 Din posojila

iščem na hišo s trgovino
in gostilno na prometnem
kraju, zaradi povečanja
obratov in to proti
vknjižbi. Naslov dobite
v upravi »Slovence« pod
št. 6133. (d)

Hranilne knjižice

velikih denarnih zavodov
Rudolf Zore, Ljubljana,
Gledališka ulica 12. (d)

50.000 Din posojila

iščem na hišo s trgovino

in gostilno na prometnem

kraju, zaradi povečanja
obratov in to proti
vknjižbi. Naslov dobite
v upravi »Slovence« pod
št. 6133. (d)

Hranilne knjižice

ljubljanskih in podeželskih
zavodov, kupim. Sporo-
čite zavod, znesek in ce-
no ter priložite znamko
za odgovor na upravo
»Slov.« pod »Vsaka vlo-
ga« št. 6326. (d)

Nizbodore

Vezilj

ki veze v zlatu in svili
in zna na stroju tamburi-
rati in šivati, sprejem.
Javi naj se takoj v Ljub-
ljani, hotel Union, soba
št. 6, dopoldne od 12 do
2. Mesto bi bilo v Novem
Sadu ter dobro in stalno.
Prednost imajo one z do-
brimi spričevali in ki so
bile že več let v tej stro-
ki zaposlene.

Denar

Posredujem

denar na

hranilne knjižice

velikih denarnih zavodov

Rudolf Zore, Ljubljana,
Gledališka ulica 12. (d)

50.000 Din posojila

iščem na hišo s trgovino

in gostilno na prometnem

kraju, zaradi povečanja
obratov in to proti
vknjižbi. Naslov dobite
v upravi »Slovence« pod
št. 6133. (d)

Hranilne knjižice

ljubljanskih in podeželskih
zavodov, kupim. Sporo-
čite zavod, znesek in ce-
no ter priložite znamko
za odgovor na upravo
»Slov.« pod »Vsaka vlo-
ga« št. 6326. (d)

Krajevne zastopnike

za prodajo Jordan gorce
vode proti proviziji sprej-
me Rupp, Beograd, Kn.
Mihailova 16.

Zastopnika

za prodajo sadnih sokov,
sprejmemo. Ponudbe pod
»Nebenartikel« št. 6333
upravi »Slovence«. (b)

Pisarniško moč

perfektno v strojepisu in
stenografski ter popolno-
ma obvladajoča slovenski
in srbohrvaški jezik, po-
možnost tudi kak tuj je-
zik, sprejme večja pisar-
na takoj. Začetna plača
Din 700. — Ponudbe s
izpričevali predizobrazbe
in prakse ter s sliko je
poslati najpozneje do 9.
junija na upravo »Slov.«
pod Šifro »Pisarniška moč
700—6315«. (b)

Dekle

pridno, pošteno, za vse
hišna dela — sprejem.
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Delavna« št. 6265.

Šofér

ki je izučen ključavnica,
zmožen popravil — dobi
stalno službo. Takošnje
oferte s spričevali je vlo-
žiti pod značko »Samski«
št. 6293 na upr. »Slov.« (b)

Izvežbana prodajalka
za papirno in galanerijsko
stroko se išče. Ponudbe
s prepisni spričeval
eventuelno s sliko upravi
»Slovence« št. 6249. (b)

Hlapca

pridne in poštenega —
sprejme Karl Goldschmid,
umetni mlin, Fram. Na-
stop službo takoj. Ostalo
po dogovoru. (b)

Plačilni natakar

več nemščine, kavcije
zmožen, se išče. Ponudbe
upravi »Slovence« pod Šifro
»Celoletno mesto« št.
6358. (b)

Kuharico

kot samostojno gospodinjo,
ki bi opravljala vse
hišna dela, ne nad 35 let
staro, sprejme v stalno
službo Lenard Amalija,
poštarsica v St. Vidu nad
Ljubljano. (b)

Zasluzek

Velik zasluzek
brez lastnega kapitala
nudimo vsakomur, pose-
no na deželi. Dopise z
znamko za odgovor na-
sloviti na: Perrson, Ljub-
ljana, poštni predel 307.

Fanta

nad 14 let starega, sprej-
mem za pastirja. Naslov
v upravi »Slovence« pod
št. 6350. (b)

ČE POTREBLIJETE

TISKOVINE

ILUSTRACIJE, TA-
BELE, KATALOGE,
PROSPEKTE ITD., PA
SE NE MORETE OD-
LOCITI, V KAKI TEH-
NIKI NAJ SE IZVRŠI?

IZ VOLITE SE OBRNITI NA

NAŠE PODJETJE V VSEH TEH VPRAŠANJIH VAM JE VEDNO RADEVOLJE NA RAZPOLAGO

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

V LJUBLJANI

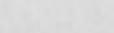
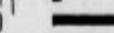
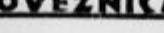
B R Z O J A V N I N A S L O V :

JUGOTISKARNA, LJUBLJANA

G R A F I Č N O - U M E T N I Š K I Z A V O D ,
V K A T E R E M S O Z A T O P A N E V S E P A N O G E T I S K A R S K E S T R O K E

**BAKROTISK • OFFSET IN
LITOGRAFSKI TISK • KE-
MIGRAFIJA (IZDELoval-
nika Klišev) KNJIGO-
TISK - ENO- IN VEČBARV-
NI • KNJIGOVEZNICA**

VSA GRAFIČNA DELA IZVRŠUJE
LEPO, SOLIDNO IN TOČNO TER
PO UMERJENIH CENAH
PRORAČUNI NA RAZPOLAGO

Na mnogostranske zahteve se podaljšuje propagandna prodaja fotoaparatorov do začetka splošnih šolskih počitnic.

Zato boste dobivali še nadalje

Din 100⁻

pri nakupu novega aparata

KODAK JUNIOR 620
z anastigmatom F. 7,7

Vsakomur je sedaj izpolnjena želja, ker ima edinstveno priliko za nabavo take prekrasne kamere.

Posvetujte se z Vašim fotogovcem glede odplačevanja na obroke.

Ta naša edinstvena ponudba velja samo do 9. junija 1934!

Ne zamudite radi tega te prilike!

KODAK VERICHROME FILM JAMSTVO ZA USPELE POS ETKE!

Radio

Dvoceven radio

baterijski, dobite za mal denar ali dobro moško kolo. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zamena« št. 6170.

3 cevni radio

z akumulatorjem in zvočnikom, prav dober, prodam za nizko ceno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6271.

Grd nos,

zakaj bi vas grebil, niti življene! — Z aparatom »Orthodor« zanesljivo popravite zakrivljen, debel, širok, dolg, sedlast, top, gomilast nos itd. in date obrazu takolep in plesljivo. »Orthodor« se da precizno prilagoditi vsaki obliki in velikostni nosu, gospoda in otrok. Din 90.— Redicev nosu in obrazu odpravite danes tako enostavno in zanesljivo s posebno kromino za poblejdenje. A! Din 50.— Originalne Schröder-Schenke raspoljile »Omnia« oddelek J.6, Zagreb, Gundulićeva 8/1. Postnina pri plačilu v napred. Din 6.— po povzetju Din 12.—

Pohištvo

Pozor, obiskovalci velesejmal Gospodarska zadruga mizarskih mojstrov v Ljubljani, Vegova ul. 6, ima na zalogi razno pohištvo po zelo nizki ceni v najnovjejših oblikah! Vabimo vas, da si ogledate pred nakupom našo zalogu.

Staro pohištvo

dobro ohranjeno, naprodaj. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 6274.

Kupimo

Suhe gobe povzročeno, kupuje stalno po najvišji ceni Artur Nachbar, Radeče.

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Otroški voziček dobro ohranjen — kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6216.

Zlato, srebro, platini kupuje po najvišjih dnevnih cenah Mariborska Alinerija zlata, Orožnova ul. 8.

Stare časopise kupim. Fr. Stupica, žezeljna, Ljubljana, Go-sposavska cesta. (k)

Srebrne krone staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRA-GIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Radio
Avbe popravlja in obnavlja L. P. Črnivec. (k)

Zastonji dobi stanovanje tisti, ki odplača nekaj odškodnine za popravilo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6217.

Dolenjcil

Shajališče Dolenjev na velesejmu je v paviljonu »Krk«. (k)

Kolesarji — Pozori

Vsa popravila kolesa Vam hitro in poceni popravi specjalna delavnica. Na-

domestne dele in pneu-

matiko

Vam hitro vstavijo.

Franc Savnik, Go-

spetska cesta 16, na

dvoršču gostilne pri »Le-

vnu. (Za časa velesejma

shramba koles).

(t)

Najceneje!

Modki templanci 17 Din. Ženski templanci 13 Din. Tobias, Stari trg 17. (t)

Stežnike

in trebušne pasove izde-
ljujem po meri. Izvršujem
vsa popravila, na željo
pričem na dom. Terezija
Kranjc, Vodmat, Ljubljana,
Društvena ulica 23. (t)

Porešta

Dobren oglas v »Slovenca« — posetite ti hitro prodaj, že že ne z gotovim denarjem nad kupec ti s knjižico da.

Autozlet v Dubrovnik

preko Plitvic—Sarajevo—
Mostar—Dubrovnik—Split—
Ljubljana, z najmoder-
nejšim luksuznim auto-
mobilom. Odhod 9. junija.

Sprejemem 2 do 3 osebe.

Informacije: Putnik, Ljubljana.

(t)

Krasna LOGARSKA DOLINA

Vas vabi na izlete in oddih. Tam Vas gosto-
ljubno sprejme.

Hotel Plesnik

ki Vam nudi tujše sobe z 52 posteljami in kopali-
nico; prvočrno hrano, na željo tudi dijetično in vegetarijansko; izbrana
vina, pivo in brezalko-
holne piščice. Hotel ima idealno lego s krasnimi

sprehodi, izleti in alpski-
mi turami. Gorski vodnik

na razpolago. Za razve-
drilo: radio, table-tenis,

kegljišče, lov v lastnem

revirju itd. — Cena v

penziji v pred- in poseziji

35 do 40 Din., v seziji 45

do 50 Din. — Avtobusne

zvezne ugodne.

Priporoča se

Marica Brišnik.

Valjačni stroj (Kaltvalzwerk), najmanje 500 mm. za valjanje žlajhtne kovinske plo-
čevine, išče podjetje. Nai-
nižje ponudbe z navedbo podrobnosti na Publicitas, Zagreb, pod št. 37651. (r)

OBRT

Fotomayer Maribor, Gospodska ul. 2. Dragi časi: ceno in slikanje in brskanje! Za legitimacije in brskanje — tako in 6 autotof 15 Din.

Nagrobne slike

spominske, na porcelan-
vzgane, po vsaki fotografiji vseh velikosti in oblik. Naročajte: Kunc Franc, fotograf, Ljubljana, Wolfova ulica. — Zahvaljuje cenič.

(t)

Hiša v Šiški

v neposredni bližini ko-
lodvora — primera za

obrtnika, se poceni pro-

da. Poizvedbe pri Obrt-

ni

banki.

(p)

Na manjši parceli

pod Rožnikom bi napra-
vil solidno eno- ali dvo-

stanovanjsko hišo po zelo

ugodni ceni in pogoj-

Ponudbe upravi »Slov-

ca« pod

»Pod ceno hiša in

parcela« št. 6332. (p)

(p)

Nova hiša

pet minut od postaje Domžal — naprodaj za 50.000 Din. Naslov pove

uprava »Slovenca« pod

št. 5979. (p)

Cel ovrt piščanec

16 Din. — Izborna vina. Krasen senčnat vrt. — Se

priporoča

gostilna Mev-

zeli, preje Plankar, Do-

lenjska cesta 35. (p)

(p)

Hiša naprodaj!

Po ugodni ceni odda tudi trgovino v najem v pro-
metnem kraju na Dolens-
kem. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 6163. (p)

Hiša

v mestu Laško, z vinog-
radom in višjimi stav-
nimi parcelami, prodam.

Zelo

primerna

za upokojence.

Hrastnik Mihail, Brstnik

st. 16, p. Laško. (p)

(p)

Domačija

blizu Pohorskega doma, 28 oralov, se proda. Nji-
ve, travniki, gozd, stan-

ovanjska hiša in gospodar-

sko poslopje. Pojasnila se

»Slovenca«

pod št. 6269. (p)

(p)

Nova hiša

z 1300 m² zemljišča, pri-
pravna za upokojenista, v

Konjiškem

okraju — se

prodaja za

vinograd.

Vražec pri

lastniku: Plauc, Maribor.

(p)

Hiša z gostilno

in vrtom, naprodaj. Vražec

se

zreje

z vsem inventarjem

poceni

naprodaj.

Travnik

st. 78, Vič. (p)

Dvodružinska hiša

z vrtom ugodno naprodaj. Novak Franc, Brdo

št. 78, Vič.

(p)

Hišo z vrtom v Ptiju

prod

UMIVAJTE ZOBE KAKOR UMIVATE ROKE!

MILO za ZOBE

JE EKONOMIČNO, KER TRAJA MNOGO DALJE KAKOR KATERA DRUGA ZOBNA PASTA

POIZKUSNA SKATLA

3.-
DINNočem postelje v sobi pač pa **Couch zoto ali fotelj**, ki se spremeni v mehko udobno posteljo.

Naroča se pri:
Fran Jager
tapetnik
LJUBLJANA
Sv. Petra nasip 29
Telefon 24-42
Najnižje cene!
Solidno delo!

PORCELAN

svetilke — kuhinjsko posodo, emajlirano in aluminiasto — vse gospodinjske in gospodarske potrebščine — orodje za vse gospodarske in industrijske panoge — okovje za stavbe in pohištva, pločevino, vso železnino — nosilke — cement — kompletne kopalnice in stranične naprave. Železje in prvorstne češke ploščice za zdane štedilnike — železne štedilnike od najpreprostejšega do najfinješega, dobite pri

BOGDAN ŽILIČ LJUBLJANA

Dunajska cesta 11, poteg Figovca,
trgovina z železnino, poliedelskimi stroji, porcelanom in steklenino

*Na drobno!
Na debelo!
Zahvaljuje ponudbe!*

STEKLENINA

HOTEL =POŠTA= TRŽIČ

Čiste in udobne tuške sobe. Prvovrstna restavracija. Solidne cene! Priporoča se vsem gg. turistom in potnikom

V globoki žalosti naznamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljeni brat

IVAN BERGINC

veleposestnik in podjetnik

po kratki in mukoplini bolezni, v 49. letu starosti, v Balogni dne 1. junija t. l. mirno v Gospodu zaspal.

Trnovno pri Kobaridu, Ljubljana, dne 3. junija 1934.

Zaljuboči: Andrej Berginc, car. uradnik v p., brat. Amalija Melina, veleposestnica, Josipina Žagar, veleposestnica in gostilnič., sestri.

Rekordna vožnja

25

Simon, ki se je odločil, da bo govoril s Herwickom o sestavu 'Morske zvezde' in skušal doznačiti resnico brez vprašanj, je bil presenečen nad spremembijo izraza njegovega lica. Malo minut prej ga je videl odločno in z veliko samozavestjo razpravljal o položaju broda in domala spremenjeni obraz je kazal neizpodobitno trdnost in resnost. Sedaj so se mu poteze iznova ubrale v običajni poglaviji izraz.

Simon si je dejal, da bi bilo neplodno poskusiti in zagrabiti Herwicka. Nedvomno se mu ne bi nikoli posrečilo in nikomur bi se ne. Bila je to velika napaka v značaju; napaka, od katere nikoli ne ozdravi in ki morda povroča več gorja njemu samemu kot njegovemu žrtvam. Ni se smelo prisotiti njegovemu govorjenju več važnosti, kot jo je dejansko imelo; vzeti je bilo moža takega, kakršen je bil. Bil je zelo prijeten, zelo prijeten tudi pri pripovedovalcem. Opis vožnje ob afriški obali je dal toliko barve in življenja, da je odvedel Simonova daleč od 'Morske zvezde' in ledeni gora.

»Jasa. Mogoče bomo opoldne lahko merili.«

Zdela se je, da je že samo to, da so premenili smer, poboljšalo položaj. Megla se je redčila in orogločala večji razgled. Slednjic so spet videli morje in dva do tristo metrov pred 'Morsko zvezdo' in okrog nje krpe megle. Niso imeli več strahotnega občutka, da vozijo na slepo.

Ravno opoldne se je toliko zjasnilo, da je mo-

gel Herwick ujeti solnce v lečo svojega šestomera in vnesti na karto točko, ki je ležala za milje bolj južno, kot so cenili.

Davis je bil zadovoljen. Dejal je:

»Dokler je ne znoči, bo zadoščal en častnik na zapovedišču. Drugi pojrite in se odprijete!«

Sam se je umaknil v svojo sobo, da napiše precej obširno brzovajko, ki ž no obvešča Jorgana o položaju ladje in mu razlagata razne vzroke, ki so ga nagnili, da je spremenil smer vožnje.

Pri pogledu na medel solnčni žarek je pridrvela skupina mladičev. Na mah odprtih vrata so vzbudila vtis, da so spustili na avobodo stotino ptic bleščec perja. Oglasil se je smeh, klici, kriki — izbruh veselja, sproščenja.

Tesnoba minute noči je bila pozabljena. Nihče ni upal priznati jo.

»Da, prav dobro sem spala.«

»Spočetka je sirena malo motila.«

Mladenci so dražili dekleta radi srečanja z jadronico.

»Res, jadronico ste videle?«

V dalji do sto metrov so se vlačile meglene krpe nad svimi valovi. Lahen vetrč se je poigraval z njimi, zgnel jih je v kepe ali razvlekel v čudne oblike. Dejalo bi se, da plešejo prosojna telesa brez hrbitnic.

Starejši in bolj bojavljivi potniki so se prikazali, se osmeliли in se končno odločili prehoditi krov od enega konca do drugega, da bi se malo pretegnili.

Ob času čaja je bilo na 'Morski zvezdi' vse razgibano. V plesni dvorani so se vrteli pari, dekleta so pela, glasbeniki so pri klavirih razkazovali svojo spretnost, daine zrelih let so se menile o minulih časih, medtem ko so poslovni ljudje razpravljali o zadnjih brezplačno naznanjenih borznih tečajih.

Toda prišla je noč in zapodila vse ljudi s krovom. Skrite v noči so meglene prikazni nadaljevale svoj ples, se množile, zgoščale in se strnile v trden in neprozoren zid, ki se je natančno priličil oblikam 'Morske zvezde'.

IX.

Sreda, 13. maja 1934., ob 20.

Ob osmih zvečer je Davis zbral častnike in dočil nočne straže. Do polnoča bosta čula on in Herwick, izmenjala ju bosta Simon in Gerard. O Haynesu, ki je bil tudi prisoten, gladeč si svoj venec brade, niso govorili, ker so vedeli, da po svoji navadi ne pojde počivat, dokler ne dospo na cilj. Kljub trdemu delu in skopemu počitku, ki ga je užil, odkar so odpluli, je bil presestljivo svež. Neposredno za tem sestankom je izginil z zapovedišča in se napotil proti ospredju, ker je misil, da je tam potreben.

Da bi šel v posteljo? Čemu? Da leže in čaka spanca, ki ga morda ne bo? Da si odpocije telo? Tudi Simon in Gerard nista čutila utrujenosti. Obdelala ju je moč, ki je podvijala njuno odpornost. Bili so tudi v posebnem vzdušju, ustvarjenem po logodkih dneva. Dajalo je času vso njegovo vred-

nost. Ni bilo izgubiti niti minute. Na zapovedišču so igrali veliko igro: drveli so z osemindvajsetimi vozli v meglo in čutili so, da so eno, da stoje z ramo ob ramu za isto stvar.

Pogreb odličnega in zasljnega pokojnika bo v ponedeljek ob desetih.

Polni žalosti v duši in obenem v polni vdanosti v voljo Božjo priporočamo dragega duhovnega pastirja in prijatelja v pobožno molitev.

Sv. Križ pri Rogaški Slatini, 2. junija 1934.

Dekanijska duhovščina.

Vsem prijateljem in znancem v rogaški dekaniji in v vsej lavantski škofiji sporočamo, da je danes ob 7 zjutraj izdihnil svojo blago dušo prečastiti in milostljivi gospod častni kanonik

Franc Korošec

nadžupnik in dekan ter konzistorialni svetnik lavantske in djakovske škofije.

Pogreb odličnega in zasljnega pokojnika bo v ponedeljek ob desetih.

Polni žalosti v duši in obenem v polni vdanosti v voljo Božjo priporočamo dragega duhovnega pastirja in prijatelja v pobožno molitev.

Sv. Križ pri Rogaški Slatini, 2. junija 1934.

Dekanijska duhovščina.

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine za krojače in šivilje,

nadalje

bogata zaloge žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po

najnižjih cenah

pri tvrdki

Josip Petelin, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Hotel se da v najem!

NA OTOKU KRKU V ALEKSANDROVEM se da takoj v najem PRVOVRSTEN HOTEL s takojšnjim obratovanjem s 24 sobami.

Kavcija in vse drugo po dogovoru. Interesenti se vabijo, da se zglose pri Hranilnici kmečkih občin v Ljubljani osebno, med uradnimi urami od 8 do 12 dopoldne, Miklošičeva c. 19.

Opozarjam na 'Mali oglasnik'

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

Ugodna prilika za nabavo

žime

za zimnice, hotelle, divane ter za

vsa tapetniška in sedlarška dela

se Vam nudi na Ljubljanskem velesejmu

v paviljonu F, kjer vam najbolje postreže

Vilko Masterl

predilnica za žimo

Stražišče pri Kranju

Prvovrstno blago!

Ljudska posojilnica

v Celju

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje.

Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker jamči ranj poleg rezerv in hič nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

USNJE VSEH VRST

kruponov, okrajevine, vratov, boksa, ševars, gladkih kipov, krvavine, blank za sedlarje, sandalske okrajevine, dalje čevljarske potrebščine, damske torbice, aktovke, dežurnice, pasove, nogometne žoge. Velike izbiro.

pri **Franc Erjavec**

trgovina usnja

Staršev trg 18, Ljubljana

Sanitarne predmete

kakor kopalne banje in peči, stenske školjke, Panama-klozeti, umivalniki, svinčene in pocinkane cevi in vse armature se dobijo pri

Sošterič, Petan & Erker

v Ljubljani na Resteševi cesti 20, kateri imajo največjo zalogu in najnižje cene

Za predelne stene

porabljajte samo

'FEER' plošče!

Z zakonom zaščiten domaći proizvod!

Dobavljajo po najugodnejših cenah

FEER INDUSTRIJA, Ljubljana

Tyrševa cesta 55 Telefon 33-82

Zastopstvo:

v Kranju: »Kovina«, trgovina z železnino v Ribnici: Hren Alojz, stavbno podjetje